

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL
1963

SCBs BIBLIOTEK

77. 07 25

ÖREBRO

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1964

INLEDNING

TILL

**Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.**

1914-1934 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. – 1935-1949 även med fransk parallelltitel: Agriculture et élevage du bétail en ... – 1951-1963 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Farming and stockraising in 1951, från 1952 och framåt: Agriculture.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.
Täckningsår: 1865-1911.

Efterföljare:

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1964-. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruk och boskapsskötsel. År 1963. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL
1963

SCBs BIBLIOTEK

77. 07 25

ÖREBRO

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1964

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

AGRICULTURE AND FISHERIES

AGRICULTURE

1963

CENTRAL BUREAU OF STATISTICS

CIVILTRYCK

STOCKHOLM 1964

7030

Förord

Statistiska centralbyrån framlägger härmed publikationen Jordbruk och boskaps-skötsel 1963. Liksom tidigare år omfattar redogörelsen definitiva resultat från centralbyråns undersökningar rörande åkerjordens användning, antalet husdjur, arbetskraften i jordbruket m. m. Dessutom ingår i publikationen dels uppgifter från 1961 års jordbruksräkning, dels vissa huvudresultat från de objektiva skördeuppskattningarna samt årsväxtrapporteringen under 1963. Slutligen redogörs i ett särskilt avsnitt för det s. k. skörde-skadeskyddets uppbyggnad och funktion.

Publikationens uppläggning är i vissa avseenden ändrad sedan föregående år. Sålunda har resultattabellerna genomgående placerats i anslutning till löpande text, varför den tidigare tabellbilagan utgått.

Inom de olika kapitlen är redovisningen systematiserad med avseende på de olika undersökningar som ingår. Jordbruksinventeringarnas resultat rörande åkerjordens användning, höstsådda arealer etc. finns exempelvis samlade under ett

och samma delavsnitt (»Jordbruksinventeringarna», se sid. 10).

För varje i publikationen redovisad undersökning lämnas en förhållandevis uttömmande redogörelse beträffande undersökningens uppläggning och genomförande, medan resultatkommentarerna begränsats något i förhållande till tidigare år.

Innehållsmässigt har jämfört med närmast föregående publikationer icke oväsentliga reduceringar i tabellmaterialet gjorts. Dessa avser dock främst vissa procentberäkningar, baserade på i berättelsen redovisade grunddata. Närmare uppgifter om de vidtagna förändringarna lämnas i bil. 7.

Ändringarna i den nu framlagda redogörelsen har genomförts med sikte på att erhålla en partiell övergång till redovisningen i Jordbruksstatistisk Årsbok, vars första årgång beräknas utkomma under 1965.

För utarbetandet av föreliggande publikation ansvarar t. f. förste aktuarien Bengt Malmås.

Stockholm den 15 september 1964

INGVAR OHLSSON

KNUT MEDIN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING		CONTENTS	
Text	Sid.	Text	Page
I. Områdesindelningen i jordbruksstatistiken	1	I. Geographical divisions for agricultural statistics	1
II. Företagsstruktur m. m. Ägoslagsfördelning	2	II. Structure of agricultural enterprises etc. Types of land	2
1. 1961 års allmänna jordbruksräkning	2	1. Census of Agriculture 1961	2
Inledning	2	Introduction	2
Jordbruksräkningens genomförande m. m.	2	Procedure etc.	2
Resultatens tillförlitlighet	4	Reliability of results	4
Resultat	4	Results	4
Övrig publicering	9	Other publications	9
Tidpunkt för nästa jordbruksräkning	9	Date of next census of agriculture	9
III. Växtodling. Vegetabilisk produktion	10	III. Crop farming. Vegetable production	10
1. Jordbruksinventeringarna	10	1. Agricultural inventories	10
Inledning	10	Introduction	10
Undersökningarnas genomförande m. m.	10	Procedure etc.	10
Resultatens tillförlitlighet	12	Reliability of results	12
Resultat	13	Results	13
Övrig publicering	20	Other publications	20
2. Årsväxtrapporteringen	20	2. Reports on the year's crop	20
Inledning	20	Introduction	20
Undersökningarnas genomförande m. m.	20	Procedure etc.	20
Resultatens tillförlitlighet	22	Reliability of results	22
Resultat	22	Results	22
Övrig publicering m. m.	27	Other publications etc.	27
3. Objektiv skördeuppskattning	27	3. Objective harvest estimation	27
Inledning	27	Introduction	27
Huvudundersökning	27	Main survey	27
Resultatens tillförlitlighet	29	Reliability of results	29
Resultat	30	Results	30
Specialundersökningar av spill, bärningsförluster, kvalitet m. m.	30	Special studies on harvesting losses, quality etc.	30
Övrig publicering m. m.	34	Other publications etc.	34
4. Beräkningar av totalskörd m. m.	35	4. Total harvest etc.	35
Inledning	35	Introduction	35
Resultat	35	Results	35
5. Jordbrukets skördeskadeskydd	38	5. Crop insurance	38
Inledning	38	Introduction	38
Skördeskadeskyddets utformning m. m.	39	Structure etc.	39
Självrisk. Utbetalning av ersättning	41	Excess. Payment of compensation	41
Skördeskadeskyddets finansiering	41	Financing	41
Utfallet av ersättningsberäkningarna för 1963 års skörd	41	Outcome of calculations of compensation for 1963 harvest	41
IV. Husdjurskötsel	43	IV. Animal farming	43
1. Jordbruksinventeringarna	43	1. Agricultural inventories	43
Inledning	43	Introduction	43
Undersökningarnas innehåll	43	Contents of surveys	43
Resultat	43	Results	43
Övrig publicering	49	Other publications	49
2. Statistiken över galtar och betäckta suggor	50	2. Statistics on boars and covered sows	50
Inledning	50	Introduction	50
Resultat	50	Results	50
Övrig publicering	50	Other publications	50

	Sid.		Page
V. Arbetskraften i jordbruket	51	V. Labour force in agriculture	51
1. Jordbruksinventeringarna	51	1. Agricultural inventories	51
Inledning	51	Introduction	51
Undersökningarnas innehåll	51	Contents of surveys	51
Resultat	51	Results	51
Övrig publicering	53	Other publications	53

Tabeller

Tab. 1. Arealer för olika ägoslag vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, i hektar, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	5
Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal i hektar vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket .	6
Tab. 3. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket	8
Tab. 4. Åkerjordens användning, i hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket	14
Tab. 5. Åkerjordens användning, i hektar, år 1963, inom olika storleksgrupper, hela riket	16
Tab. 6. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1963	17
Tab. 7. Årsväxtrapporten i maj 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för övervintringen	23
Tab. 8. Årsväxtrapporten i maj 1963: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket	23
Tab. 9. Årsväxtrapporten i juli 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutsikterna	24
Tab. 10. Årsväxtrapporten i oktober 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutfallet	25
Tab. 11. Årsväxtrapporten i oktober 1963: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket	26

Tables

Table 1. Areas for different types of land in hectares, 1961. By counties, production areas and whole country	5
Table 2. Number of holdings in different size groups and arable land of these holdings in hectares, 1961. By counties, production areas and whole country	6
Table 3. Number of owned and leased holdings, and distribution of arable land into owned and leased acreage, 1961. By counties, production areas and whole country	8
Table 4. Use of arable land by hectares, 1963. By counties, production areas and whole country	14
Table 5. Use of arable land by hectares, 1963. Different size groups and whole country	16
Table 6. Areas for different crops in percentage of total arable land, 1913—1963	17
Table 7. Reports on the year's crop, May 1963. Averages for the assessments on overwintering. By counties, main areas and whole country	23
Table 8. Reports on the year's crop, May 1963. Percentage of ploughed land in main areas and whole country	23
Table 9. Reports on the year's crop, July 1963. Averages for the assessments on harvest prospects. By counties, main areas and whole country	24
Table 10. Reports on the year's crop, October 1963. Averages for the assessments on harvest outcome. By counties, main areas and whole country	25
Table 11. Reports on the year's crop, October 1963. Quality of harvest in main areas and whole country ..	26

	Sid.		Page
Tab. 12. Biologisk skörd, i kg per hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket.	31	Table 12. Biological yield in kg per hectare, 1963. By counties, production areas and whole country. . .	31
Tab. 13. Bärgad skörd, i kg per hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket.	32	Table 13. Actual yield in kg per hectare, 1963. By counties, production areas and whole country.	32
Tab. 14. Totalskördens storlek, i ton, samt beräknad besädd areal, i hektar, för olika grödor, år 1963, inom län och hela riket.	36	Table 14. Size of total harvest in tons and area sown in hectares (approximate figures), different crops, 1963. By counties and whole country.	36
Tab. 15. Skörden per hektar av sockerbeter och oljväxter, i kg, år 1963, inom län och hela riket.	38	Table 15. Yield per hectare of sugar beets and oleiferous plants in kg, 1963. By counties and whole country.	38
Tab. 16. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1963 års skörd.	42	Table 16. Results of calculations of compensation for the 1963 harvest.	42
Tab. 17. Antal husdjur den 4 juni 1963 inom län, produktionsområden och hela riket.	44	Table 17. Number of livestock as of 4th June 1963. By counties, production areas and whole country.	44
Tab. 18. Antal husdjur den 1 juni 1962, 8 april, 4 juni och 15 oktober 1963 i Svealand och Götaland samt hela riket.	46	Table 18. Number of livestock as of 1st June 1962, 8th April, 4th June and 15th October 1963. Svealand, Götaland and whole country.	46
Tab. 19. Antal husdjur den 4 juni 1963 fördelat på olika storleksgrupper, hela riket.	47	Table 19. Number of livestock as of 4th June 1963. Different size groups and whole country.	47
Tab. 20. Antal husdjur den 4 juni 1963 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper, hela riket.	48	Table 20. Number of livestock per 100 hectares of arable land as of 4th June 1963. Different size groups and whole country.	48
Tab. 21. Beräknat antal nötkreatursenheter den 4 juni 1963 inom län, produktionsområden och hela riket.	49	Table 21. Number of units of cattle, 1963. By counties, production areas and whole country.	49
Tab. 22. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1959—1963, hela riket.	50	Table 22. Number of boars and covered sows 1959—1963. Whole country.	50
Tab. 23. Antal i jordbruket den 4 juni 1963 sysselsatta personer över 15 år inom produktionsområden, riksområden och hela riket.	52	Table 23. Number of persons over 15 employed in agriculture as of 4th June 1963. By production areas, major regions and whole country.	52
Tab. 24. Antal i jordbruket den 4 juni 1963 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper, hela riket.	53	Table 24. Number of persons over 15 employed in agriculture as of 4th June 1963, totally and per 100 hectares of arable land. Different size groups and whole country.	53
Tab. 25. Antal i jordbruket den 1 oktober 1962, 8 april, 4 juni och 1 oktober 1963 sysselsatta personer över 15 år inom södra och mellersta Sveriges slättbygder samt skogs- och dalbygder.	53	Table 25. Number of persons over 15 employed in agriculture as of 1st October 1962, 8th April, 4th June and 1st October 1963. Southern and central Sweden.	53

Diagram

Diagram 1. Arealerna för olika slag av stråsäd i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1963. 18

Diagram

Diagram 1. Areas of different kinds of grain as a percentage of the total area of arable land for the period 1913—1963. 18

	Sid.		Page
Bilagor		Appendices	
Bil. 1. Områdesindelningen i jordbruksstatistiken	54	1. Geographical divisions for agricultural statistics	54
Bil. 2. Formulär »Uppgifter för allmän jordbruksräkning den 15 september 1961»	56	2—6. Forms	56—62
Bil. 3. Formulär »Uppgift om antalet svin och höns, om antalet nötkreatur och om arbetskraften i jordbruket den 8 april 1963»	58	7. List of tables in »Jordbruk och boskapsskötsel 1962» and corresponding tables in the 1963 edition.	63
Bil. 4. Formulär »Uppgifter till jordbruksinventeringen den 4 juni 1963»	59		
Bil. 5. Formulär »Uppgifter till jordbruksinventeringen den 15 oktober 1963»	61		
Bil. 6. Formulär »Årsväxtrapport för den 15 juli 1963»	62		
Bil. 7. Förteckning över tabeller i publikationen »Jordbruk och boskapsskötsel»	63		

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Repetition	»	Repetition
Intet finnes att redovisa	—	Magnitude nil
Mindre än $\left. \begin{matrix} \{0,5\} \\ \{0,05\} \end{matrix} \right\}$ av enheten	$\left. \begin{matrix} \{0 \\ \{0,0\} \end{matrix} \right\}$	Magnitude less than half of unit employed
Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att angivas	Data not available

Translation of Swedish words occurring in this report

Aktuell	Actual	Frukträd	Fruit tree
Alsikeklöver	Alsike clover	Frö	Seed
Andel	Proportion	Får	Sheep
Andra	Other	Fält	Field
Anmälning	Application	Födda	Born
Anställda	Employee	Föl	Foal
Antal	Number	Fördelning	Distribution
Användning	Use	Församling	Parish
Arbetskraft	Labour force	Första års	First year's
Areal	Area	Försäkrad	Insured
Arrende	Leasehold	Försäljning	Sales
Arv	Inheritance	Förändringar	Changes
Ävel	Breeding	Galt	Boar
Ävelssvin	Breeding hog	Genom	Through
Avkastning	Yield	Godkända	Approved
Baljväxter	Leguminous plants	Gröda	Crop
Beräkna	Estimate	Grödgrupp	Crop group
Besädd areal	Area sown	Gröntoder	Green forage
Betesvall	Pasture	Gäva	Gift
Betäckta (sugor)	Covered (sows)	Havre	Oats
Bindare	Binder	Hektar	Hectare
Biologisk	Biological	Hela riket	Whole country
Blandsäd	Mixed grain	Helt	Fully
Blankett	Form	Helträda	Fallow land
Bortfall	Non-response	Husdjur	Livestock
Boskapsskötsel	Stock raising	Huvudområde	Main area
Brukare	Farmer	Häst	Horse
Brukningseenhet	Holding	Hö	Hay
Brödsäd	Bread grain	Höns	Fowls
Bärbuskar	Berry-bushes	Höstraps	Winter rape
Bärgad (skörd)	Actual (yield)	Hösttryps	Winter turnip rape
Bättre	Better	Höstråg	Winter rye
Delvis (ägd)	Partly (owned)	Höstsädda	Winter-sown
Digivande	Suckling	Höstsäd	Winter grain
Djurslag	Type of animal	Höstvete	Winter wheat
Dräktig första gången	With young for the first time	Inkommen	Received
Därav	Of which	Inom	Within
Endast	Only	Inräknat	Included
Ensilageväxter	Plants for silage	Jordbruk	Agriculture
Ersättning	Compensation	Kalkon	Turkey
Ersättningsberäkningar	Calculations of compensation	Kalv	Calf
Fabrikspotatis	Potatoes for processing	Kalva	Calve
Familjemedlemmar	Family members	Kategori	Category
Fast anställda	Regular employees	Kläckt	Hatched
Foderrotfrukter	Fodder roots	Klöver	Clover
Fodersäd	Coarse grain	Ko	Cow
Foderväxter	Fodder plants	Kokärter	Peas, dry edible
Foderärter	Fodder peas	Korn	Barley
		Kreatur	Livestock

Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures	Skördesätt	Method of harvesting
Kvalitet	Quality	Skördetröska	Combine
Kviga	Heifer	Skördeutfall	Outcome of harvest
Kvinnor	Women	Skördeutsikter	Harvest prospects
Kyckling	Chicken	Slag	Kind
Köksväxter	Vegetables	Slakt	Slaughter
Lamm	Lamb	Slättervall	Ley for hay
Lejd	Hired	Slättbygd	Plain district
Län	County	Socketbetor	Sugar beets
Matpotatis	Table potatoes	Spannmål	Grain
Medeltal	Average	Spill	Harvesting loss
Mellan	Between	Storlek	Size
Mellanbygd	Central hill and low-land district	Storleksgrupp	Size group
Mellersta	Central	Stråsäd	Straw grain
Mer än	More than	Stut	Steer
Minskning	Decrease	Sugga	Sow
Minus	Minus	Summa	Total
Modersugga	Breeding sow	Svin	Swine
Månad	Month	Sysselsatta	Employed
Män	Men	Säd	Grain
Naturlig betesmark	Natural pasturage	Sämre	Worse
Naturlig äng	Natural pasture and meadow	Södra	Southern
Nedre	Lower	Tidigare	Earlier
Normal	Normal	Tidpunkt	Time
Norra	Northern	Tillfälligt	Temporary
Nötkreatur	Cattle	Timotej	Timothy
Nötkreatursenhet	Unit of cattle	Tjur	Bull
Obrukad åkerjord	Untilled arable land	Tjurkalv	Bull calf
Obärgad	Unharvested	Undersökning	Survey
Olika	Different	Unghäst	Colt
Oljelin	Oil flax	Ungnöt	Young cattle
Oljeväxter	Oleiferous plants	Uppgift	Information
Område	Region	Upplöjd	Ploughed
Orsak	Reason	Utan	Without
Potatis	Potatoes	Uttagna	Selected
Procent	Percentage	Vall	Ley
Produktionsområde	Production area	Vall till fröskörd	Ley for seeds
Pålägg	Breeding	Vete	Wheat
Rapport	Report	Vicker	Vetches
Raps	Rape	Vitsenap	White mustard
Resultat	Result	Värraps	Spring rape
Rotfrukter	Roots	Värrybs	Spring turnip rape
Rybs	Turnip rape	Värråg	Spring rye
Råg	Rye	Värsäd	Spring grain
Rödklöver	Red clover	Värvete	Spring wheat
Saknas	Not available	Växtslag	Plant
Samtliga	Total	Åker	Arable land
Sedan	Since	Åkerareal	Area of arable land
Sifferomdömen	Assessments in figures	År	Year
Självrisk	Excess	Årsväxtrapport	Report on the year's crop
Skattad	Estimated	Ägd	Owned
Skillnad	Difference	Ägoslag	Type of land
Skogsbygd	Forest land	Ärter	Peas
Skörd	Harvest	Ökning	Increase
		Övervintring	Wintering
		Övre	Upper
		Övrig	Other

Summary

The present publication reports the final results of the agricultural surveys carried out by the Central Bureau of Statistics in 1963. Figures are also given from the 1961 Census of Agriculture.

According to the Census of Agriculture, the total acreage of arable land had decreased from 3 598 000 hectares in 1956 to 3 342 000 hectares in 1961. The area of cultivated pasture in 1961 amounted to 164 000 hectares, which is a decrease by 20 000 hectares since 1956. The number of holdings with more than 2 hectares of arable land was 233 000, which is 13 % less than in 1956.

The agricultural inventory made in June 1963 revealed an increase compared with 1962 in the total area under fodder cereals (10 %), and a decrease in the cultivation of bread cereals (27 %), leguminous plants (23 %), oleiferous plants (5 %), fodder plants (3 %) and root crops (6 %).

Reports on the year's crops, collected in May 1963, showed that the overwintering had been normal in the case of winter wheat but below normal in the case of winter rye, winter rape and winter turnip rape. According to the reports given in October, the harvest had been below normal in the case of bread cereals, leguminous plants and oleiferous plants. The harvest of fodder cereals, potatoes, sugar beets, fodder roots and hay had been normal or better than normal.

Estimates of yield per hectare in Sweden, are now based on the so-called objective yield estimates. For the 1963 harvest esti-

mates were made for winter wheat, spring wheat, winter rye, oats, barley, mixed grain, table potatoes, potatoes for processing and hay. Compared with 1962, an increase was noted in the yield per hectare of spring wheat and potatoes, while the other crops showed a decrease.

A crop insurance system was introduced in Sweden in 1961. This system is based on deviations, worked out by districts from a standard crop value per hectare for different crops, and information on the use of acreage according to an application sent in by the farmer. Some 30 000 farmers made such application in respect of the 1963 harvest of whom about 11 000 were later awarded compensation.

The number of horses showed a continued decline as compared with 1962 (9 %). There was also a drop in the total number of cattle (5 %) and pigs (10 %). The number of sheep and lambs, which after a period of steady decline since the middle of the 1940's had increased 1959—1962, continued to rise in 1963 (11 %). Fowls and chicken showed a decrease (2 %).

Data are collected annually on the number of persons engaged in agriculture and on the total number of hours of hired labour for the preceding year. As of June 1963 there were 458 000 persons engaged in agriculture, of which 275 000 men and 183 000 women. The total number of hours of hired labour in 1962 amounted to 108.4 million, a decrease by 10 % as compared with 1961.

I. Områdesindelningen i jordbruksstatistiken¹

Resultaten från de olika jordbruksstatistiska undersökningarna redovisas i allmänhet dels för administrativa områden, dels för områden som avgränsats med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruksproduktion.

I fråga om de årliga undersökningarna är redovisningen på administrativa områden vanligen begränsad till länsnivå, medan i de allmänna jordbruksräkningarna uppgifter kan erhållas även för enskilda församlingar och kommuner. Länen, vilka i huvudsak sammanfaller med de s. k. hushållningssällskapsområdena, sammanförs ibland till 3 huvudområden (Svealand, Götaland och Norrland).

Flertalet län (hushållningssällskapsområden) har med avseende på jordbruksförutsättningarna uppdelats på s. k. naturliga jordbruksområden. Totalantalet sådana områden är 62, varav 7 sammanfaller med länen. De naturliga jordbruksområdena

kan sedan i sin tur sammanföras till a) 18 produktionsområden, b) 8 produktionsområden och c) 3 riksområden. För en detaljerad redogörelse för de senare indelningarna hänvisas till särskild tablå (bil. 1).

De objektiva skördeuppskattningarna — se sid. 27 — genomförs inom cirka 400 skördeuppskattningsområden. Även här har man sökt göra indelningen så, att homogena områden med avseende på de naturliga förutsättningarna för jordbruk erhålls. Områdesindelningen sammanfaller med den inom skördeeskadeskyddet — se sid. 38 — tillämpade uppdelningen på s. k. ersättningsområden.

Resultatredovisningen i denna publikation avser i regel län (hushållningssällskapsområden), 8 produktionsområden och hela riket. Vissa data ges dessutom för huvud- och riksområdena.

¹ Fullständigare redogörelser för områdesindelningen i jordbruksstatistiken återfinns i bl. a. Statistisk tidskrift 24 (1921), Kungl. Lantbruksakademiens tidskrift 1942:4 och Statistisk tidskrift 1964:3.

II. Företagsstruktur m. m. Ägoslagsfördelning

I. 1961 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Enligt ett av statistiska centralbyrån år 1927 framlagt förslag till jordbruksstatistikens organisation skulle i samband med de vart femte år återkommande allmänna fastighetstaxeringarna verkställas allmänna jordbruksräkningar. Till dessa skulle uppgifter insamlas om bl. a. ägoslagens areal, åkers användning och antalet husdjur. Åren 1928, 1933, 1938, 1945, 1952 och 1957 har allmän fastighetstaxering ägt rum. Jordbruksräkningar har utförts åren 1927, 1932, 1937, 1944, 1951 och 1956. Regeln om jordbruksräkning vart femte år har sålunda tidigare ej kunnat följas i de fall, då fastighetstaxeringarna uppskjutits. Sedan 1956 används ett nytt system och jordbruksräkningarna verkställs numera ej i direkt anslutning till de allmänna fastighetstaxeringarna.

Jordbruksräkningens genomförande m. m.

Tidpunkt och omfattning

Sedan ett av statistiska centralbyrån framlagt förslag om en jordbruksräkning år 1961 i huvudsak tillstyrkts av Kungl. Maj:it utarbetade centralbyrån ett program för räkningen. Enligt detta kom jordbruksräkningen att verkställas den 15 september 1961.

Räkningens omfattning redovisas i följande sammanställning.

- a) En totalräkning av brukningsenheter med över 2 hektar åker oavsett om till brukningsenheterna hörande fastigheter taxerats som jordbruksfastighet eller annan fastighet. I denna räkning ingick uppgifter om brukningsenheternas antal, areal och brukningsform, åkerarealens användning, antal husdjur samt förekomsten av vissa maskiner och anläggningar.
- b) En undersökning beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker och djurhållare utan åker i ett urval av församlingar.
- c) En bearbetning av uppgifterna i Riksförbundet Landsbygdens Folks (RLF:s) jordbruksregister om skogsarealerna på jordbruksfastigheter.
- d) En undersökning av nötkreaturens rasfördelning, grundad på uppgifter som inhämtades i samband med arealinventeringen i oktober 1961.
- e) En redovisning av brukningsenheternas fördelning efter nötkreatursantalet, grundad på uppgifter till arealinventeringen i oktober 1961.

Till undersökningen rörande brukningsenheter med högst 2 hektar åker och djurhållare utan åker (punkt b ovan) insamlades från 764 särskilt uttagna församlingar (i Västerbottens och Norrbottens län delar av församlingar) uppgifter för brukningsenheter på fastigheter, vilka taxerats som jordbruksfastighet. Om fastigheten taxerats som annan fastighet

begärdes uppgift endast om där fanns 1 eller flera nötkreatur, mer än 2 svin eller mer än 15 höns. Från andra församlingar än de särskilt uttagna inhämtades uppgifter för brukningsenheter med högst 2 hektar åker (eller utan åker), om på brukningsenheten fanns mer än 10 nötkreatur, mer än 25 svin eller mer än 100 höns. Dessa uppgifter avsåg brukningsenheter på såväl jordbruksfastighet som på annan fastighet.

Blankett, definitioner

Vid utarbetandet av den blankett (se bil. 2) som låg till grund för insamling av primäruppgifterna samrådde centralbyrån med lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kalkylsakkunniga, 1960 års jordbruksutredning, jordbrukets utredningsinstitut och R.L.F. Dessutom översändes blankettförslaget till ett antal jordbrukare för yttrande. I förhållande till tidigare jordbruksräkningar har delvis nya definitioner införts, vilket bör beaktas vid användandet av resultaten från räkningen.

För varje brukningsenhet skulle lämnas en blankett. Enligt anvisningarna avsågs med *brukningsenhet* varje jordbruk, som med avseende på driften utgjorde ett och samma företag och drevs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skulle exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. På blankettens framsida redovisades brukningsenhetens areal, fördelad på ägoslagen åker (med särskiljande av ägd och arrenderad åkerareal), tomt och trädgård, betesmark, skogsmark och övrig mark. Som *åker* skulle räknas all mark, som lagts under plog och som utnyttjades för växtodling.

Hit skulle räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kunde antas på nytt bli plöjd. Till *tomt* skulle räknas den mark, som användes till byggnadsplats, gårdsplan o. dyl. samt till *trädgård* mark som utan att vara åker användes till köksväxtodling, fruktträdgård, prydnadsträdgård eller parkanläggning. Med *kultiverad betesmark* avsågs gräsbärande mark, som förbättrats genom en eller flera åtgärder såsom bortröjning av träd och buskar, bearbetning med redskap, gödsling eller insådd av vallväxter utan att marken var att hänföra till åker. Till *naturlig betesmark* skulle föras till bete använd, gräsbärande mark som icke varit föremål för sådana förbättringsåtgärder, som nämnts i definitionen på kultiverad betesmark. Med *skogsmark* avsågs all mark, som antingen var skogbärande eller som skulle kunna göras skogbärande utan mera omfattande grundförbättringar och som ej var att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad eller naturlig betesmark. *Övrig mark* skulle utgöras av dels vägar, avloppsgravar o. dyl., dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som icke kunde hänföras till något av de andra ägoslagen.

Insamling av primäruppgifter

Enligt bestämmelserna skulle distribution och insamling av blanketterna handhas av kommunstyrelserna. För att underlätta kommunernas arbete översände centralbyrån listor med namn och adress på uppgiftsskyldiga inom kommunen. Uppgifter rörande de uppgiftsskyldiga erhöll centralbyrån i huvudsak genom R.L.F:s jordbruksregister, vilket inför

jordbruksräkningen genomgått en noggrann kontroll med avseende på ägare- och brukareskiften m. m.

Granskning och komplettering

Granskningen av primärmaterialet påbörjades i november 1961, då så gott som samtliga kommuner avlämnat sitt material. I samband med granskningen, vilken gjordes manuellt, skedde en omfattande komplettering av ej inkomna enheter och av ofullständigt ifyllda uppgifter. Gransknings- och kompletteringsarbetet pågick fram till november 1962.

Resultatbearbetning

Efter gransknings- och kompletteringsarbetet vidtog beträffande brukningsenheter med över 2 hektar åker arbetet med uträkning av summor för varje församling. Dessa uppgifter stansades på hålkort, i regel 24 för varje församling (sammanlagt stansades cirka 60 300 kort). Primärkortet användes sedan för framställning av summakort för kommuner, län och naturliga jordbruksområden. Med hjälp av summakorten framräknades därefter uppgifterna till de slutliga tabellerna i konventionella hålkortsmaskiner.

Primärmaterialet till undersökningen av brukningsenheter med högst 2 hektar åker bearbetades helt manuellt.

Resultatens tillförlitlighet

I avsikt att förbättra möjligheterna att bedöma fullständigheten av de uppgifter som lämnats till jordbruksräkningen och för att belysa tillämpningen av vissa vid jordbruksräkningen meddelade anvisningar genomfördes hösten 1961 en särskild fältundersökning. Av resultaten från

denna framgår att fältundersökningens och jordbruksräkningens uppgifter om antalet brukningsenheter samt den totala åkerarealen vid dessa brukningsenheter för riket visar relativt god överensstämmelse. För arealen arrenderad åker samt antalet helt eller delvis arrenderade brukningsenheter visar fältundersökningen något högre värden än jordbruksräkningen. Skillnader föreligger även i fråga om fördelningen mellan kultiverad och naturlig betesmark, varvid fältundersökningen redovisar något större arealer kultiverad betesmark än jordbruksräkningen, medan det motsatta gäller för naturlig betesmark. I fråga om antalet husdjur av olika slag råder i regel god överensstämmelse mellan fältundersökningens och jordbruksräkningens resultat.

Beträffande brukningsenheter med 0,26—2 hektar åker och djurhållare tyder undersökningen på att jordbruksräkningens redovisning varit något ofullständig.

Resultat

I tab. 1—3 presenteras nedan vissa huvudresultat från räkningen. Redovisningen avser i regel brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. I några enstaka fall har dock i summorna för riket medtagits uppgifter för de mindre enheterna. För jämförelse redovisas även vissa resultat från tidigare jordbruksräkningar.

Av tab. 1 framgår att den totala åkerarealen minskade från 1956 till 1961 med cirka 250 000 hektar (7 %). Arealen kultiverad betesmark reducerades under samma period med omkring 20 000 hektar. I fråga om den naturliga betesmarken föreligger bristande jämförbarhet med resultaten från 1956.

Tab. 1. Arealer för olika ägoslag vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, i hektar, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Åker	Kultiverad betesmark	Naturlig betesmark
<i>Län</i>			
Stockholms stad och län.....	127 310	4 983	11 760
Uppsala »	140 003	3 972	9 170
Södermanlands »	160 081	5 800	13 844
Östergötlands »	226 318	14 634	38 636
Jönköpings »	115 375	19 386	27 537
Kronobergs »	80 217	11 157	15 341
Kalmar »	161 992	7 904	33 753
Gotlands »	81 058	2 989	8 609
Blekinge »	48 371	2 938	6 378
Kristianstads »	207 645	14 242	21 513
Malmöhus »	313 976	10 416	16 909
Hallands »	134 662	6 055	7 629
Göteborgs och Bohus »	79 395	4 859	10 324
Älvsborgs »	185 303	12 255	20 572
därav norra delen	119 753	3 664	9 059
» södra »	65 550	8 591	11 513
Skaraborgs län.....	292 408	12 154	23 559
Värmlands »	152 213	3 570	10 860
Örebro »	133 731	3 982	7 660
Västmanlands »	152 465	3 460	7 776
Kopparbergs »	76 725	1 847	7 938
Gävleborgs »	95 423	1 390	6 078
Västernorrlands »	82 833	3 338	13 782
Jämtlands »	57 544	3 775	8 425
Västerbottens »	117 891	3 702	10 592
Norrbottens »	73 479	3 244	10 049
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	373 021	9 506	13 964
» mellanbygder	343 476	15 902	44 176
» norra slättbygder	473 656	17 123	40 353
Svealands slättbygder	732 358	20 494	47 788
Götalands skogsbygder	675 707	72 277	123 335
Mellersta Sveriges skogsbygder	270 732	10 878	26 445
Nedre Norrland	223 304	8 105	28 502
Övre Norrland	204 164	7 767	24 131
<i>Hela riket</i>			
1961.....	3 296 418	162 052	348 694
1961 ¹	3 341 578	164 382	360 524
1956 ¹	3 597 939	184 214	..
1951 ¹	3 647 287	188 853	..
1944 ¹	3 714 644	129 654	..
1937 ¹	3 731 038	98 141	..
1932 ¹	3 724 625	58 433	..
1927 ¹	3 715 847	31 291	..

¹ Inkl. brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal i hektar vid

Område	Antal brukningsenheter inom storleksgrupper (hektar åker)				
	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50
<i>Län</i>					
Stockholms stad och län.....	495	730	1 418	775	553
Uppsala »	304	550	1 399	948	849
Södermanlands »	308	783	1 585	894	681
Östergötlands »	1 118	1 815	2 320	1 224	1 110
Jönköpings »	4 057	4 904	2 357	459	209
Kronobergs »	4 125	4 599	1 273	184	78
Kalmar »	1 540	3 138	2 754	1 108	663
Gotlands »	667	779	1 265	767	531
Blekinge »	1 227	1 524	839	246	168
Kristianstads »	2 473	4 156	4 179	1 251	728
Malmöhus »	1 761	2 785	4 123	1 905	1 610
Hallands »	1 889	2 915	2 969	841	448
Göteborgs och Bohus »	2 218	3 289	1 964	356	133
Älvsborgs »	5 516	6 261	4 163	931	456
därav norra delen	2 503	3 399	2 785	710	354
» södra »	3 013	2 862	1 378	221	102
Skaraborgs län.....	2 319	4 119	5 376	2 098	1 215
Värmlands »	5 522	4 812	2 387	693	467
Örebro »	1 374	1 645	1 853	915	654
Västmanlands »	378	641	1 479	1 139	940
Kopparbergs »	3 337	2 324	1 438	497	226
Gävleborgs »	2 645	3 488	2 554	502	138
Västernorrlands »	6 418	4 890	1 235	150	37
Jämtlands »	4 242	3 114	1 039	129	25
Västerbottens »	7 164	7 320	2 296	134	20
Norrbottnens »	5 538	4 436	1 181	120	21
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	1 784	2 892	5 195	2 490	1 921
» mellanbygder	2 566	4 367	5 826	2 531	1 705
» norra slättbygder	2 858	5 014	7 340	3 163	2 155
Svealands slättbygder	2 427	4 154	7 861	4 839	3 889
Götalands skogsbygder	20 194	26 464	14 346	2 887	1 374
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	7 941	8 047	5 060	1 466	726
Nedre Norrland	14 259	11 617	4 280	629	147
Övre Norrland	14 606	12 462	3 538	261	43
<i>Hela riket</i>					
1961.....	66 635	75 017	53 446	18 266	11 960
1956.....	87 554	83 246	59 561	18 479	11 667
1951.....	95 945	89 755	59 790	17 719	11 234
1944.....	107 776	94 144	58 477	17 030	10 710
1937.....	113 722	97 298	60 441	17 518	10 969
1932.....	116 515	95 848	59 524	17 176	10 821
1927.....	117 678	94 533	59 593	17 114	10 813

dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

			Åkerareal i hektar inom storleksgrupper (hektar åker)									
50-100	Över 100	Summa	2-5	5-10	10-20	20-30	30-50	50-100	Över 100	Summa		
387	175	4 533	1 858	5 918	22 148	19 545	21 831	27 280	28 730	127 310		
386	155	4 591	1 149	4 483	22 024	24 014	33 038	26 615	28 680	140 003		
457	262	4 970	1 217	6 385	24 558	22 653	26 800	32 236	46 232	160 081		
760	275	8 622	4 325	14 425	35 665	31 077	44 051	52 940	43 835	226 318		
88	22	12 096	16 110	36 982	33 733	11 353	8 013	6 178	3 006	115 375		
37	8	10 304	16 426	34 276	18 054	4 542	2 987	2 634	1 298	80 217		
278	101	9 582	6 251	24 811	41 476	28 064	25 682	18 966	16 742	161 992		
136	21	4 166	2 515	6 227	19 829	19 332	20 440	8 826	3 889	81 058		
64	12	4 080	4 755	11 725	12 443	6 248	6 451	4 134	2 615	48 371		
315	124	13 226	9 407	32 770	61 440	31 240	27 958	21 381	23 449	207 645		
671	335	13 190	6 561	22 313	61 598	47 665	62 238	45 016	68 585	313 976		
144	68	9 274	7 465	22 515	43 779	20 745	17 153	9 550	13 455	134 662		
51	5	8 016	8 448	25 125	27 830	8 692	5 137	3 448	715	79 395		
144	37	17 508	20 920	47 722	60 303	22 951	17 522	10 143	5 742	185 303		
100	33	9 884	9 477	26 207	40 862	17 498	13 582	6 969	5 158	119 753		
44	4	7 624	11 443	21 515	19 441	5 453	3 940	3 174	584	65 550		
465	205	15 797	8 958	32 777	80 788	52 450	47 545	32 072	37 818	292 408		
203	80	14 164	19 793	35 678	35 041	17 267	17 945	14 055	12 434	152 213		
266	115	6 822	5 055	12 798	28 094	22 857	25 433	18 756	20 738	133 731		
434	158	5 169	1 460	5 237	23 399	28 834	36 918	29 473	27 144	152 465		
60	11	7 893	11 892	17 016	21 304	12 266	8 560	3 941	1 746	76 725		
31	12	9 370	9 886	26 851	37 180	12 175	5 256	2 013	2 062	95 423		
19	3	12 752	23 432	35 844	16 750	3 707	1 435	1 208	457	82 833		
5	—	8 554	15 833	22 837	14 503	3 125	937	309	—	57 544		
5	1	16 940	26 913	55 172	31 394	3 186	713	360	153	117 891		
4	1	11 301	20 647	32 497	16 272	2 894	807	222	140	73 479		
808	379	15 469	6 546	23 374	77 704	61 979	74 122	54 401	74 895	373 021		
587	211	17 793	9 861	35 007	88 788	64 000	65 476	38 959	41 385	343 476		
1 084	432	22 046	10 918	40 038	110 756	79 207	84 649	75 036	73 052	473 656		
2 009	893	26 072	9 134	33 473	122 510	122 211	152 118	139 685	153 227	732 358		
549	151	65 965	79 110	201 578	206 745	71 742	53 308	38 240	24 984	675 707		
314	111	23 665	29 197	60 609	74 374	36 180	28 006	21 590	20 776	270 732		
49	7	30 988	52 080	85 837	60 244	15 317	5 564	3 209	1 053	223 304		
10	2	30 922	54 430	92 468	48 484	6 246	1 607	636	293	204 164		
5 410	2 186	232 920	251 276	572 384	789 605	456 882	464 850	371 756	389 665	3 296 418		
5 373	2 221	268 101	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271	369 607	393 566	3 487 998		
5 419	2 325	282 187	349 628	681 558	859 457	438 254	432 741	369 486	395 422	3 526 546		
5 065	2 325	295 527	398 534	721 447	850 992	427 613	420 054	351 242	396 681	3 566 563		
5 077	2 294	307 319	413 677	728 672	864 178	431 415	421 621	347 133	383 276	3 589 972		
5 100	2 395	307 379	421 370	715 994	852 310	425 512	416 586	348 794	394 823	3 575 389		
5 195	2 469	307 395	423 700	704 746	851 687	422 993	413 402	353 564	393 332	3 563 424		

Tab. 3. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal brukningsenheter			Åkerareal, hektar	
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade	Ägd	Arrenderad
<i>Län</i>					
Stockholms stad och län.....	2 151	1 323	1 059	71 788	55 522
Uppsala »	2 332	1 286	973	84 631	55 372
Södermanlands »	2 238	1 858	874	86 639	73 442
Östergötlands »	3 711	3 567	1 344	117 302	109 016
Jönköpings »	7 754	1 932	2 410	76 970	38 405
Kronobergs »	7 458	993	1 853	62 870	17 347
Kalmar »	5 735	1 914	1 933	107 963	54 029
Gotlands »	2 664	187	1 315	68 663	12 395
Blekinge »	3 125	246	709	40 393	7 978
Kristianstads »	9 407	1 574	2 245	156 913	50 732
Malmöhus »	8 472	2 721	1 997	200 600	113 376
Hallands »	6 974	833	1 467	108 639	26 023
Gäteborgs och Bobus »	5 963	613	1 440	64 695	14 700
Älvsborgs »	12 465	1 749	3 294	145 466	39 837
därav norra delen	7 319	1 003	1 562	95 701	24 052
» södra »	5 146	746	1 732	49 765	15 785
Skaraborgs län.....	10 273	2 987	2 537	199 801	92 607
Värmlands »	10 430	1 282	2 452	121 196	31 017
Örebro »	4 070	1 318	1 434	91 783	41 948
Västmanlands »	3 023	1 298	848	99 069	53 396
Kopparbergs »	4 430	644	2 819	56 851	19 874
Gävleborgs »	6 335	695	2 340	76 936	18 487
Västernorrlands »	10 553	428	1 771	73 140	9 693
Jämtlands »	6 775	427	1 352	49 662	7 882
Västerbottens »	14 486	494	1 960	109 779	8 112
Norrbottnens »	9 647	358	1 296	67 233	6 246
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	10 133	2 861	2 475	252 204	120 817
» mellanbygder	12 137	1 962	3 694	262 002	81 474
» norra slättbygder	14 214	4 389	3 443	314 005	159 651
Svealands slättbygder	14 628	6 457	4 987	457 667	274 691
Götalands skogsbygder	44 854	8 969	12 142	486 483	189 224
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	15 241	3 521	4 903	192 299	78 433
Nedre Norrland	23 141	1 537	6 310	186 704	36 600
Övre Norrland	26 123	1 031	3 768	187 618	16 546
<i>Hela riket</i>					
1961.....	160 471	30 727	41 722	2 338 982	957 436
1956.....	204 861	37 862	25 378	2 554 678	933 320
1951.....	2 613 870	912 676
1944.....	2 613 790	952 773
1937.....	2 636 870	953 102
1932.....	2 620 504	954 885
1927.....

Det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker — se tab. 2 — minskade från 1956 till 1961 med omkring 13 %. Större delen av minskningen kom på de båda minsta storleksgrupperna, dvs. brukningsenheter med 2—5 och 5—10 hektar åker.

Antalet ägda respektive arrenderade brukningsenheter samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal redovisas i tab. 3. Enligt denna sammanställning skulle den arrenderade åkerarealen 1961 ha uppgått till omkring 29 % av hela åkerarealen.

Övrig publicering

För en utförligare redogörelse för 1961 års jordbruksräkning hänvisas till publika-

tionen Jordbruksräkningen 1961 (SOS). Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker redovisas där resultat för enskilda församlingar, kommuner, län, naturliga jordbruksområden och hela riket. I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker är redovisningen begränsad till de 3 s. k. riksområdena (se sid. 1).

Tidpunkt för nästa jordbruksräkning

Enligt statsmakternas beslut skall en ny allmän jordbruksräkning anordnas under 1966. Planläggningen av denna räkning pågår f. n.

III. Växtodling. Vegetabilisk produktion

I. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare år genomförde statistiska centralbyrån under 1963 vid tre tillfällen s. k. jordbruksinventeringar, nämligen i april, juni och oktober. I föreliggande avsnitt lämnas dels en allmän beskrivning av jordbruksinventeringarnas innehåll, genomförande m. m., dels en särskild redogörelse för resultaten från 1963 års undersökningar beträffande åkerjordens användning, höstsådda arealer m. m.

Undersökningarnas genomförande m. m.

Författning

Primärdata till undersökningarna insamlades med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (svensk författningssamling nr 116).

Omfattning

Sedan början av 1950-talet har undersökningarna utförts enligt stickprovsmetod. I populationen ingår samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Uppgiftsinsamlingen i april 1963 var begränsad till Svealand, Götaland och Gästrikland, medan undersökningarna i juni och oktober omfattade hela riket.

Blanketter, definitioner m. m.

Undersökningarnas huvudsakliga innehåll under 1963 framgår av följande sammanställning (se närmare bil. 3—5).

8 april

Antal nötkreatur

- » svin
- » höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

4 juni

Åkerjordens användning

Antal hästar

- » nötkreatur
- » svin
- » får och lamm
- » höns och kycklingar
- » kalkoner

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

15 oktober

Höstsådd areal

Areal för skörd av vallfrö

Antal nötkreatur

- » svin
- » höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

De definitioner på begreppen brukningsenhet, åker m. m. som använts i undersökningarna i juni och oktober var desamma som vid 1961 års jordbruksräkning (se sid. 3). Vid undersökningen i april användes däremot i viss utsträckning avvikande definitioner.

Stickprovsförfarande

Den plan som under senare år legat till grund för användningen av stickprovsmetodik vid de jordbruksstatistiska undersökningarna utarbetades under åren 1949—50¹. Därvid eftersträvades ett förfarande, som i sig förenade kravet på en rimlig kostnad och enkelhet med tillfredsställande och mätbar precision. Planen har med vissa modifieringar tillämpats sedan inventeringen i juni 1950.

Urvalet har formen av stratifierat systematiskt urval varvid stratifieringen sker efter naturligt jordbruksområde och storleksgrupp enligt den inom jordbruksstatistiken använda indelningen. Med utgångspunkt från det ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter — 25 à 30 tusen — eftersträvas en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som ger största möjliga precision vid skattningarna. Undersökningar har visat, att en god approximation till en optimal fördelning erhålls genom att antalet urvalsenheter görs proportionellt mot den totala åkerarealen inom strata.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. Detta urval bibehölls till och med 1953, varefter ett nytt urval gjordes på grundval av det jordbruksregister som RLF upprättade i början av 1950-talet och som sedan fortlopande aktualiserats. Förnyade urval har därefter gjorts 1957 och 1960. Det senare urvalet användes till och med undersökningen i april 1963. Från och med juni 1963 tillämpas ett nytt system, innebärande att en tredjedel av urvalet årligen utbyts².

Insamling av primäruppgifter

De för undersökningarna utvalda brukningsenheterna ordnades församlingsvis å listor upptagande brukarens namn och adress samt uppgift om den till enheten hörande åkerarealen. Dessa listor tillställdes sedan tillsammans med erforderligt antal blanketter kommunernas styrelser, vilka ombesörjde uppgiftsinsamlingen. Från och med undersökningen i juni 1963 anges brukarens namn och adress jämte vissa övriga data på blanketterna före utsändandet till kommunerna. Utskriften av såväl listor som blanketter sker maskinellt.

Enligt gällande författning åligger det kommunerna att tillse att uppgifter inkommer från samtliga uppgiftsskyldiga. Efter viss granskning av materialet skall kommunstyrelserna senast på tionde dagen, räknat från den på blanketten angivna tidpunkten för inventeringen, insända uppgifterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

Statistiska centralbyråns behandling av materialet omfattade komplettering, granskning samt resultatbearbetning.

Kompletteringsarbetet innefattade dels infordrande av resterande blanketter, dels behandling av blanketter som vid granskningen visat sig vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda.

Granskningen utförs från och med undersökningen i oktober 1963 till stor del med elektronisk datamaskin, vilken genom s. k. felmeddelanden anger vilka uppgifter som skall bli föremål för efter-

¹ Se Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

² Det för juniundersökningen 1963 dragna urvalet baserades på uppgifter från 1961 års jordbruksräkning.

följande manuell kontroll; denna utförs i huvudsak av jordbruksutbildad personal (agronomer och lantmästare).

Resultatbearbetning

På grundval av de granskade och godkända uppgifterna verkställs med datamaskin skattningar storleksgruppsvis för de olika naturliga jordbruksområdena. Härvid används från och med juni 1963 ett nytt förfarande. Metoden innebär i korthet, att varje brukningsenhet tilldelas en individuell uppräkningsfaktor, vilken utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen respektive i urvalet. Brukningsenheter som nedläggs eller sammanslås med annan enhet avförs efter hand från urvalet enligt särskilda regler. Uppräkningen sker individuellt för varje brukningsenhet. De uppräknade talen summeras sedan för olika kombinationer av naturliga jordbruksområden och storleksgrupper.

Enligt tidigare tillämpat skattningsförfarande har uppräknningen företagits *efter* summering för varje kombination av storleksgrupp och naturligt jordbruksområde. Uppräkningsfaktorernas storlek bestämdes därvid av förhållandet mellan den totala åkerarealen enligt senaste jordbruksräkning och den i urvalet redovisade åkerarealen. Förfarandet innebar, att totalarealen hölls oförändrad under perioderna mellan jordbruksräkningarna.

Resultatens tillförlitlighet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är erhållna resultat behäftade med vissa slump-

fel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen 1950 har givit ett medelfel för hela riket av cirka 0,3 %. Medelfelens relativa storlek hos länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För uppgifter med ojämn förekomst är de skattade resultaten mera osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna. Beträffande den skattade arealen för sockerbetor finns möjlighet att erhålla kontroll av tillförlitligheten. Denna uppgick vid jordbruksinventeringen i juni 1963 till 40 580 hektar. Enligt uppgift från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget utgjorde den odlade arealen 40 330¹ hektar. För denna gröda förelåg således god överensstämmelse, trots att den omfattade relativt liten areal.

Av betydelse för tillförlitligheten hos resultaten är även bortfallets storlek. Fastän uppgifterna lämnas av brukaren personligen genom postenkät och urvalet är av betydande omfattning, brukar bortfallet icke vara stort. Förklaringen härtill torde vara dels att brukarna är skyldiga att lämna uppgifter, dels att ett omfattande arbete nedläggs av kommunala myndigheter och av centralbyrån för att införskaffa resterande uppgifter.

Nedanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid inventeringarna under 1963.

Undersöknings- tidpunkt	Antal ut- tagna bruk- ningsen- heter	Antal lin- komna och använda uppgifter	Bortfall(%)
April	23 326	22 967	1,5
Juni	25 376	25 129	1,0
Oktober	12 589	12 513	0,6

¹ Kontraherad areal.

Resultat

Akerarealens användning

En sammanfattning av resultaten från undersökningen i juni 1963 lämnas i *tab. 4—5*. I den första tabellen redovisas arealer av olika växtslag med fördelning på län, produktionsområden och hela riket. *Tab. 5* redogör för åkerjordens användning 1963 inom olika storleksgrupper av jordbruk (rikssiffror).

Av *tab. 4* framgår att den totala åkerarealen vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1963 uppgick till cirka 3 293 000 hektar. I fråga om arealpositionen förelåg en betydande nedgång (27 %) i brödsädsarealen jämfört med 1962, medan arealen fodersäd ökade med omkring 10 %. Utvidgningen av fodersädsodlingen sammanhängde till stor del med en kraftig uppgång i kornarealen. Fodersädsodlingens ökning motsvarades förutom av nedgången i arealen brödsäd av en minskning i vallarealen. För övriga grödor av betydelse var förändringarna sedan 1962 inte särskilt stora. Arealen oljeväxter visade en minskning med omkring 4 400 hektar (5 %), medan potatisodlingen hade ungefär samma omfattning som under föregående år. Sockerbetsarealen hade gått ned med 5 800 hektar, motsvarande cirka 13 %.

En jämförelse med uppgifter från oktober 1962 om de höstsädda arealernas storlek visar en minskning för höstvetete med cirka 5 %, för höstråg med cirka 21 %, för höstraps med cirka 24 % och för höstrybs med cirka 41 %. Dessa tal visar god överensstämmelse med de beräkningar rörande utvintringens omfatt-

ning, som gjorts på grundval av årsväxt-rapporterna för den 15 maj 1963 (se *sid. 23*).

Att brödsädsarealen visat en stark nedgång från juni 1962 till juni 1963 torde i stor utsträckning sammanhånga med att den ökning i arealen vårvete, som brukar inträffa efter nedgång i höstsädden av vete, uteblev under 1963. En bidragande orsak var även att arealen höstråg, som under 1961 och 1962 utgjort omkring 72 000 hektar, visade en stark nedgång.

På grund av klassificeringsändringar¹ kan för vissa grödor jämförelser med juni 1962 erhållas först efter sammanslagning av poster. Resultaten visar här att totalarealen vall (exkl. frövall) reducerats med cirka 3 %, medan arealen för grönfoder av säd och haljväxter tillsammans med »andra växtslag» minskade med omkring 13 %. I fråga om helträda och obrukad åkerjord är jämförelsen osäker, eftersom posten »varaktigt obrukad åker» utgått från och med 1963 års undersökning.

Resultatet enligt *tab. 5* visar att vissa karaktäristiska skillnader föreligger mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens användning. Odlingen av brödsäd, haljväxter och oljeväxter samt förekomsten av helträda synes vara förhållandevis större vid de stora brukningsenheterna än vid de mindre. Ett motsatt förhållande kännetecknar odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealens relativa andel av åkerarealen är något mindre i de lägsta storleksgrupperna men varierar endast obetydligt mellan övriga grupper.

I *tab. 6* har sammanställts olika växtslagsgruppers procentuella andel av den

¹ En utförlig redogörelse för innebörden av vidtagna förändringar har lämnats i serien Statistiska meddelanden (J 1963: 21).

Tab. 4. Åkerjordens användning¹, i hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs
<i>Län</i>													
Stockholms stad och län	9 727	5 409	528	35	15 485	17 531	15 281	306	22	1 371	128	778	57
Uppsala »	10 317	7 469	544	38	22 510	19 624	20 996	495	119	635	131	824	93
Södermanlands »	15 276	4 854	543	—	21 719	38 923	6 540	840	104	917	327	362	26
Östergötlands »	29 163	8 765	2 307	57	33 448	38 040	21 030	2 837	221	5 019	47	546	22
Jönköpings »	1 284	1 544	650	67	7 520	25 838	8 337	—	122	191	74	20	—
Kronobergs »	605	833	641	63	4 920	16 604	5 245	—	86	29	29	40	15
Kalmar »	11 626	2 759	4 788	286	18 581	20 002	10 735	274	128	2 661	35	484	4
Gotlands »	7 468	899	2 898	153	18 343	1 269	1 469	745	134	2 135	177	1 739	189
Blekinge »	2 230	1 949	1 862	76	6 209	3 069	3 638	6	42	503	108	13	—
Kristianstads »	7 583	5 791	7 691	422	36 881	11 793	18 752	50	512	4 325	74	690	137
Malmöhus »	29 039	17 114	5 882	385	66 937	16 933	22 243	111	903	16 554	568	2 090	65
Hallands »	1 802	4 290	2 626	136	22 491	24 621	7 394	7	311	358	235	39	15
Göteborgs och Bohus »	803	2 795	199	11	6 974	15 723	4 219	—	112	—	108	10	—
Älvsborgs »	2 262	3 180	598	48	19 129	44 091	5 569	40	198	246	598	84	5
därav norra delen	2 055	2 353	416	43	13 446	29 087	2 773	40	152	235	551	61	5
» södra »	207	827	182	5	5 683	15 004	2 796	—	46	11	47	23	—
Skaraborgs län	17 429	1 855	3 810	96	41 008	86 957	8 300	522	683	2 110	365	1 998	89
Värmlands »	2 253	1 466	351	20	15 388	27 958	2 325	46	98	2	407	28	414
Örebro »	4 475	3 115	1 101	52	22 628	38 317	2 106	81	86	230	2 033	432	196
Västmanlands »	5 596	7 779	237	3	26 889	44 369	9 788	428	87	45	1 895	94	202
Kopparbergs »	1 917	78	1 008	14	17 551	10 679	2 073	8	—	14	8	75	24
Gävleborgs »	1 046	492	112	3	13 147	11 113	5 198	6	16	57	18	284	93
Västernorrlands »	38	37	38	6	11 184	2 045	3 658	—	4	—	—	—	—
Jämtlands »	12	6	—	—	7 535	805	1 178	—	19	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	18 381	576	3 527	—	7	—	—	—	—
Norrbottnens »	—	—	—	—	7 143	366	904	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>													
Götalands s:a slättbygder	32 339	21 895	7 471	313	80 681	30 854	20 487	142	1 196	17 033	700	2 401	189
» mellanbygder	22 567	7 379	15 808	935	64 763	15 289	23 381	876	593	8 505	417	2 591	218
» n:a slättb. ...	41 987	10 328	5 286	119	70 565	118 378	20 319	3 103	857	6 709	868	2 407	89
Svealands slättbygder ...	45 422	29 264	2 716	95	111 924	161 588	55 027	2 173	409	3 125	4 523	2 492	753
Götalands skogsbygder ...	11 818	11 356	4 759	433	60 301	127 801	49 799	306	675	1 674	432	281	23
Mellersta Sveriges skogsb.	7 012	2 070	1 980	61	36 122	49 167	7 226	202	249	299	417	253	358
Nedre Norrland	806	187	394	15	31 251	13 078	9 728	—	28	57	8	205	16
Övre Norrland	—	—	—	—	26 394	1 091	4 538	—	7	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>													
1963.....	161 951	82 479	38 414	1 971	482 001	517 246	190 505	6 802	4 014	37 402	7 365	10 630	1 646
1962.....	208 274	105 600	72 312	2 984	368 814	513 653	198 666	9 231	4 740	46 208	4 838	11 973	1 580
1961.....	153 363	119 579	71 200	3 057	356 169	557 932	221 277	9 163	6 352	36 442	4 148	11 137	869
1960.....	242 065	94 462	99 346	4 029	320 922	547 561	226 664	10 936	9 332	23 596	3 567	6 668	1 148
1959.....	202 425	110 340	93 414	2 843	314 931	526 219	242 816	8 516	10 553	51 722	3 805	23 498	1 229

¹ Avser brukningsheter med mer än 2 hektar åker.

Olje- lin	Övriga olje- växter	Grön- foder- av säd, ärter och vicker	Övriga grön- foder- och ensil- lage- växter	Slätter- vall på åker	Vall till fröskörd	Betes- vall på åker	Potatis	Socker- betor	Foder- rot- frukter	Köks- väx- ter på åker	Frukt- träd och bär- bus- kar på åker	Andra växt- slag	Hel- träda	Obruk- kad åker	Summa åker
9	733	521	528	30 571	714	8 234	2 133	—	62	114	115	135	12 023	2 716	125 266
—	629	795	525	28 241	759	7 686	1 325	—	34	60	66	21	11 872	1 206	137 014
31	955	909	996	36 367	2 089	11 276	1 557	—	56	55	27	36	12 510	1 654	158 949
15	2 932	1 294	966	47 295	3 450	7 155	2 840	—	362	42	5	87	15 492	1 573	225 010
—	120	990	412	50 404	449	7 055	4 193	—	513	28	125	219	998	1 088	112 241
—	16	811	287	34 880	189	8 476	3 704	11	479	8	57	13	762	1 521	80 324
7	635	934	1 212	50 333	784	14 488	5 849	2 516	628	1 781	119	261	4 845	2 526	159 281
54	884	201	391	22 294	628	7 410	1 591	2 934	1 007	548	89	775	4 529	617	81 570
—	65	305	215	13 242	147	6 050	6 811	705	331	170	159	197	696	522	49 320
45	2 406	2 969	1 539	51 856	1 673	22 707	16 219	8 966	2 471	1 410	1 967	1 069	2 110	1 351	213 459
157	10 591	5 009	2 481	47 129	3 493	21 500	8 580	24 787	3 689	6 839	544	2 524	3 411	1 445	321 003
41	265	2 094	1 522	39 065	682	14 120	5 629	659	1 543	303	109	651	1 349	827	133 184
—	19	752	191	29 180	484	8 856	2 159	—	112	268	34	6	4 025	1 206	78 246
—	105	1 227	419	76 895	1 617	16 623	4 264	—	254	84	54	148	5 672	2 940	186 350
—	87	763	262	46 596	1 552	10 525	1 893	—	86	55	32	7	5 379	2 611	121 065
—	18	464	157	30 299	65	6 098	2 371	—	168	29	22	141	293	329	65 285
26	1 055	2 347	795	81 845	2 238	21 815	5 444	—	195	83	58	72	15 312	2 565	299 072
—	29	842	401	60 781	2 269	15 682	3 138	—	31	58	48	79	8 947	6 217	149 278
6	104	601	315	32 680	3 379	10 007	2 240	—	83	196	41	129	7 635	2 220	134 488
4	119	533	470	32 837	1 809	8 777	820	—	35	33	17	242	10 950	814	154 872
—	—	756	308	29 432	293	5 691	1 692	—	89	18	33	38	2 847	1 492	76 138
—	—	320	128	44 880	576	6 659	2 670	—	44	55	2	83	2 218	2 935	92 155
—	—	1 527	618	50 790	665	6 420	3 297	—	37	49	6	39	834	2 684	83 976
—	—	904	541	39 874	50	3 548	2 249	—	27	10	21	80	315	1 589	58 763
—	—	1 042	820	77 038	491	6 254	3 131	—	23	14	19	133	659	2 899	115 014
—	—	286	290	47 557	295	4 254	2 182	—	10	11	4	18	1 694	3 144	68 158
242	10 530	5 933	2 828	53 438	4 626	24 754	10 500	27 423	3 038	8 034	1 097	3 367	4 492	1 483	377 486
59	3 841	2 980	3 148	85 848	1 772	34 376	23 024	12 334	4 463	2 667	1 478	1 757	8 948	3 166	353 183
41	3 888	3 275	1 448	116 555	5 646	28 170	6 222	—	409	148	66	116	29 577	3 722	480 298
43	2 537	3 163	2 833	165 034	9 661	49 194	7 746	—	244	478	257	490	58 247	9 996	729 434
4	695	6 230	2 823	267 112	3 137	64 498	26 364	821	3 635	694	676	732	13 181	7 985	668 245
6	171	2 182	869	104 970	2 361	23 186	6 001	—	125	117	90	259	11 621	7 925	265 299
—	—	2 506	1 249	129 093	1 232	15 764	8 033	—	157	73	32	183	3 232	7 088	224 415
—	—	1 700	1 172	133 416	788	10 801	5 827	—	44	26	23	151	2 407	6 386	194 771
395	21 662	27 969	16 370	1 055 466	29 223	250 743	93 717	40 578	12 115	12 237	3 719	7 055	131 705	47 751	3 293 131
750	18 142	34 638	..	92 484	46 402	16 803	12 116	3 487 998
1 308	14 987	41 566	..	99 211	49 254	21 435	12 323	3 487 998
2 227	2 941	36 837	..	113 787	50 133	23 916	12 591	3 487 998
723	3 475	44 700	..	108 359	50 522	24 672	10 143	3 487 998

Tab. 5. Åkerjordens användning, i hektar, år 1963, inom olika storleksgrupper, hela riket

Gröda	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0.26-2'	2--5	5-10	10-20	20-30	30-50	50-100	Över 100	
Höstvete	130	882	4 720	20 911	23 101	35 291	35 125	41 921	162 081
Vårvete	210	1 730	5 915	10 957	10 691	16 222	17 052	19 912	82 689
Höstråg	90	734	2 957	8 651	7 104	6 805	6 033	6 130	38 504
Värråg	20	110	259	604	218	302	327	151	1 991
Summa brödsäd	450	3 456	13 851	41 123	41 114	58 620	58 537	68 114	285 265
Korn	940	10 354	47 096	94 853	74 269	94 400	83 091	77 938	482 941
Havre	2 390	22 865	70 846	122 858	78 968	86 832	71 208	63 669	519 636
Blandsäd	1 270	9 502	35 993	61 680	37 548	25 887	14 303	5 592	191 775
Summa fodersäd	4 600	42 721	153 935	279 391	190 785	207 119	168 602	147 199	1 194 352
Kokärter	20	14	124	712	886	1 693	1 760	1 613	6 822
Foderärter och vicker	30	164	484	981	603	613	476	693	4 044
Summa halvväxter	50	178	608	1 693	1 489	2 306	2 236	2 306	10 866
Höstraps	30	48	366	2 731	4 876	8 310	9 014	12 057	37 432
Värraps	—	—	39	234	401	923	2 516	3 252	7 365
Höstrybs	10	26	92	1 035	1 469	2 477	2 499	3 032	10 640
Värrybs	—	—	38	192	286	238	348	544	1 646
Oljelin	—	—	—	32	50	106	132	75	395
Övriga oljeväxter	10	107	232	1 217	2 418	4 608	5 456	7 624	21 672
Summa oljeväxter	50	181	767	5 441	9 500	16 662	19 965	26 584	79 150
Grönfoder av säd, ärter och vicker	3 728	6 239	8 305	3 615	2 836	1 690	1 556	..
Övriga grönfoder- och ensilageväxter	531	1 528	3 378	2 459	2 869	2 460	3 145	..
Summa grönfoder- och ensilageväxter	880	4 259	7 767	11 683	6 074	5 705	4 150	4 701	45 219
Slättervall på åker	25 730	124 256	267 833	285 775	138 812	114 127	70 231	54 432	1 081 196
Vall till fröskörd	160	479	1 712	4 409	3 795	5 510	6 555	6 763	29 383
Betesvall på åker	1 700	12 121	37 917	63 002	36 766	37 688	28 046	35 203	252 443
Summa vall	27 590	136 856	307 462	353 186	179 373	157 325	104 832	96 398	1 363 022
Potatis	2 550	10 462	21 505	24 353	12 183	11 021	8 364	5 829	96 267
Socketbetor	360	748	2 770	9 277	8 151	8 963	5 762	4 907	40 938
Foderrotfrukter	220	1 118	3 245	4 421	1 788	925	412	206	12 335
Summa potatis och rotfrukter	3 130	12 328	27 520	38 051	22 122	20 909	14 538	10 942	149 540
Köksväxter på åker	416	860	1 268	1 595	2 360	2 367	3 371	..
Fruktträd o. bärbuskar på åker	303	811	1 019	553	447	303	283	..
Andra växtslag	345	561	1 031	800	1 331	1 524	1 463	..
Summa övriga växtslag	670	1 064	2 232	3 318	2 948	4 138	4 194	5 117	23 681
Helträda	540	2 782	9 918	21 503	18 830	25 523	26 252	26 897	132 245
Obrukad åkerjord	7 200	8 123	12 843	10 331	4 884	4 145	4 220	3 205	54 951
Summa åker	45 160	211 948	536 903	765 720	477 119	502 452	407 526	391 463	3 338 291

1 Storleksgruppen 0.26-2 hektar enligt 1961 års jordbruksräkning.

Tab. 6. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen¹ under tiden 1913—1963

Grödgrupp	1913/ 15	1916/ 20	1921/ 25	1926/ 30	1931/ 35	1936/ 40	1941/ 45	1946/ 50	1951/ 55	1956/ 60	1961	1962	1963
Brödsäd	15,0	14,5	13,8	14,4	14,4	14,2	13,8	12,8	14,1	13,1	10,5	12,1	9,1
Fodersäd	33,9	33,4	33,4	31,3	29,2	29,1	27,1	25,4	27,9	32,3	34,8	33,9	37,9
Baljväxter	0,9	1,1	1,3	0,9	0,8	0,6	1,0	0,7	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3
All säd	49,8	49,0	48,5	46,6	44,4	43,9	41,9	38,9	42,6	46,0	45,8	46,4	47,3
Potatis och rotfrukter	7,7	8,0	8,3	7,7	7,4	7,2	7,4	7,1	6,2	5,9	5,4	4,9	4,7
Foderväxter	42,4	42,7	42,8	45,4	47,9	48,6	49,4	50,8	47,0	45,3	45,8	45,1	44,7
Oljeväxter	—	—	—	—	—	—	—	2,6	3,6	2,0	2,1	2,6	2,5
Övriga växtslag	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	1,3	0,6	0,6	0,8	0,9	1,0	0,8
Summa åker ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Exkl. helträda och obrukad åker.

odlade åkerarealen under tiden 1913—1960 i femårsmedeltal (utom perioden 1913—15) och för åren 1961—1963. Enligt tabellen har brödsädsarealens andel inte företett någon märkbar förändring under de senaste femtio åren. Fodersädsodlingen däremot kännetecknades till och med sista hälften av 1940-talet av en bestämd nedgång, men utvidgades under 1950-talet åter till den omfattning, som redovisades under de sista åren före första världskriget. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av 1920-talet. Bortsett från en obetydlig ökning under de sista krigsåren, har emellertid sedan dess en tillbakagång ägt rum. Odlingen av foderväxter ökade starkt i förhållande till övriga växter till och med slutet av 1940-talet, men har därefter begränsats; fortfarande upptar den dock drygt två femtedelar av den odlade arealen.

Odlingen av de olika spannmålsgrödorna under ovan nämnda tidsperiod belyses i diagram 1. Den relativa odlingen av vårvete har ökat avsevärt sedan 1913,

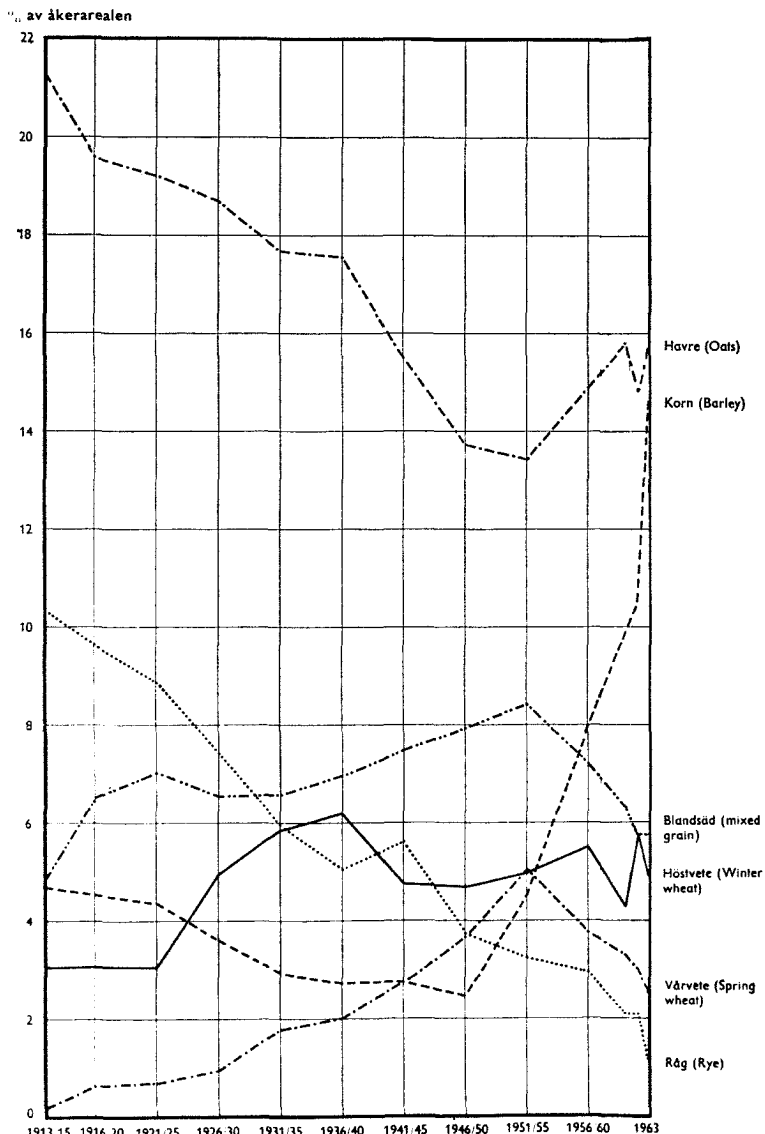
medan höstveteodlingen inte företar någon märkbar långtidsutveckling. Odlingen av råg har visat en avtagande tendens.

Kornodlingen kännetecknades tidigare av tillbakagång men har efter 1950 utvidgats starkt. Sålunda utgjorde kornarealen 15 % av åkerarealen 1963 mot endast 3 % 1950.

Arealer för skörd av vallfrö 1963

I samband med jordbruksinventeringen i oktober 1963 inhämtades definitiva uppgifter om storleken av den areal som använts för skörd av vallfrö under sommaren. Fram till 1963 insamlades preliminära uppgifter om arealerna för olika vallfröväxter i anslutning till inventeringen i juni. För många uppgiftslämnare var det emellertid svårt att lämna en redovisning så tidigt på sommaren. I avsikt att erhålla preliminära arealuppgifter vid en något senare tidpunkt prövades under 1962 möjligheten att inhämta motsvarande uppgifter i samband med de objektiva skördeuppskattningarna. Under 1963 har en övergång till detta förfarande skett,

Diagram 1. Arealerna för olika slag av sträsäd i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1963 (för perioden 1916—1960 femårsmedeltal)

År	Timotejfrö, hektar	Rödklöverfrö, hektar	Alsikeklöver- frö, hektar	Annat vallfrö, hektar
1963	12 500	13 200	1 140	3 950
1962	16 120	12 570	3 130	3 960
1961	19 940	19 050	3 330	4 590
1960	21 130	11 810	1 460	4 490
1959	22 350	17 400	3 160	4 960

varvid den särskilda arealredovisningen i juni slopats. En totalsumma för vallfröarealen erhålls dock fortfarande vid denna undersökning.

I tablån ovan redovisas uppgifter om de arealer, som under sommaren 1963 användes för odling av vallfrö samt motsvarande uppgifter för åren 1959—1962. Angivna resultat avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker inom Svealand och Götaland och grundar sig på undersökningarna i oktober respektive år. Av tablån framgår att vallfröödlingen i Svealand och Götaland gick tillbaka under 1963. Nedgången, som huvudsakligen hänförde sig till timotej och alsikeklöver, utgjorde enligt inventeringen i oktober 5 000 hektar eller omkring 14 %. Vid motsvarande inventering i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna noterades en minskning med cirka 4 500 hektar (13 %) i förhållande till de preliminära uppgifterna för 1962. För båda åren konstateras att de definitivt uppgivna arealerna varit avsevärt större än de preliminärt redovisade. Detta förhållande får

ses som ett uttryck för svårigheterna att redan under sommaren lämna uppgift om vallfröarealerna. Det synes här föreligga en benägenhet hos jordbrukarna att göra en alltför försiktig uppskattning på försommaren.

Hösten 1963 besädda arealer

Liksom under de närmast föregående åren verkställdes under 1963 en inventering av de arealer som under hösten besätts med höstvetete, höstråg, höstraps och höstrybs. Från och med 1963 års undersökning har denna inventering utsträcktts att avse hela riket, medan tidigare i regel endast Svealand, Götaland och Gävleborgs län medtagits. Storleken av de år 1963 höstsådda arealerna inom Svealand och Götaland framgår av nedanstående tablå. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för åren 1959—1962.

Inom Svealand och Götaland hade arealerna för höstsäd 1963 ökat med 20 700 hektar (10 %) i förhållande till motsvarande areal föregående år. Uppgången

År	Höstvetete, hektar	Höstråg, hektar	Höstraps, hektar	Höstrybs, hektar
1963	194 350	43 160	56 600	24 830
1962	168 650	48 190	49 130	17 660
1961	219 170	75 120	56 770	22 330
1960	163 910	75 980	37 330	12 050
1959	266 930	107 550	34 800	17 470

kom helt på höstvetet, medan arealen höstråg minskade. För råg gäller att arealen var den minsta som redovisats under den senaste tioårsperioden.

Den sammanlagda arealen för höstoljeväxter uppgick till 81 400 hektar eller 14 600 (22 %) mer än 1962. Såväl raps som rybs visade här ökning.

Övrig publicering

Jordbruksinventeringarnas resultat rörande åkerjordens användning, höstsådda arealer m. m. 1963 publicerades dels i serien Statistiska meddelanden (J 1963:21 och J 1964:4), dels i publikationen Jordbruksekonomiska Meddelanden (1963: 7—8 och 1964: 2).

2. Årsväxtrapporteringen

Inledning

Rapporter om årsväxten och skörden har i någon form årligen insamlats sedan 1799 och denna rapportserie utgör därmed den äldsta alltjämt existerande grenen av den svenska jordbruksstatistiken. Rapporteringen har dock under årens lopp haft växlande innehåll och omfattning.

Undersökningarnas genomförande m. m.

Författning

Uppgiftsinsamlingen under 1963 ägde rum med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (jfr sid. 10).

Tidpunkter för rapportering

Årsväxtrapporter avgavs vid tre tillfällen under året, nämligen den 15 maj, 15 juli och 15 oktober. Dessutom lämnades i början på året definitiva uppgifter rörande föregående års skörd. Resultaten från denna rapport¹ behandlas dock ej i föreliggande publikation.

Från och med skördeåret 1963 har januarirapporten utgått, eftersom motsvarande uppgifter — med vissa undantag — numera kan erhållas genom de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 27).

Blankett, rapporteringens innehåll

Uppgifter till rapporteringarna i maj, juli och oktober insamlades med användande av ny typ av uppgiftsformulär. Som framgår av bil. 6 inhämtades uppgifterna i stor utsträckning med utnyttjande av fasta svarsalternativ.

Rapporteringarnas innehåll vid de olika rapporttillfällena framgår av nedanstående sammanställning.

- 15 maj
- Omdöme om övervintringen
- Omfattning av ev. utvintring
- Orsaker till ev. utvintring
- Tidpunkt för vårsådden
- Orsaker till ev. senare vårsädd än normalt
- Utsikter för vårsådda grödor

¹ För närmare uppgifter angående januarirapporten hänvisas till SOS Jordbruk och boskapskötsel 1962.

15 juli

Omdöme om skördeutsikterna

Växtligheten under tiden 16 maj—15 juli 1963

Tidpunkt för höbärgningen

Höets kvalitet

15 oktober

Omdöme om skördeutfallet

Växtligheten under tiden 16 juli—15 oktober 1963

Tidpunkt för bärgning av skörden

Skördens kvalitet

Tidpunkt för höstsådden

Orsaker till ev. senare höstsådd än normalt

Omdömena den 15 maj om övervintringen uttrycktes med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normal, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring. Uppgifterna vid samma tillfälle om utvintringens omfattning avsåg storleken av den på grund av utvintring upplöjda (uppharvade) arealen. Värdena angavs här i procent av besådd areal. Uppgifterna i juli och oktober om skördeutsikterna respektive skördeutfallet lämnades enligt följande sifferskala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Insamling av primäruppgifter

Liksom tidigare avgavs rapporterna av hushållningssällskapens underavdelningar. Dessa utgörs av sockengillen, vilka i regel omfattar minst en socken. Inom gillet utses i allmänhet ett ombud, som för varje socken respektive församling

inom gillet område avger rapporterna om årsväxten. Distribution av blanketter sker genom hushållningssällskapen, som även handhar insamlingen av rapporterna. Efter viss granskning av materialet översänder sällskapen rapporterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

Efter erforderlig komplettering av materialet verkställs på centralbyrån en ytterligare granskning av primäruppgifterna. Denna granskning, vilken främst avser s. k. logiska kontroller, har från och med majrapporten 1963 så gott som helt utförts med elektronisk datamaskin. Särskilda granskningskriterier har utarbetats för detta moment.

Resultatbearbetning

Även resultatberäkningarna görs med hjälp av datamaskin. Härvid uträknas vägda medeltal för dels omdömena om övervintring, skördeutsikter och skördeutfall, dels andelen upplöjd (utvintrad) areal. Övriga resultatberäkningar avser ovägdta tal.

Vid beräkningen av medelomdömen för övervintringen och för andelen upplöjd areal har församlingsomdömena för varje gröda först sammanvägts med utnyttjande av arealuppgifterna för grödan enligt 1956 års jordbruksräkning som vikter. För erhållande av medeltal för varje län och huvudområde samt för hela riket har områdesmedeltalen därefter sammanvägts med arealuppgifterna från inventeringen av höstsådden i oktober 1962 som vikter. Beräkningarna av medeltal för skördeutsikterna och skördeutfallet har utförts på liknande sätt. Vid sammanvägning av

erhålla områdesmedeltal har dock som vikter i stället för arealdata använts anvingen uppgifter om den »totala normskörden» (se sid. 39) för grödan eller antalet nötkreatursenheter (se sid. 49) inom området.

Resultatens tillförlitlighet

Trots att årsväxtrapporterna underkastas granskning av hushållningssällskapen kvarstår vissa brister, när statistiska centralbyrån övertar materialet. Dessa brister undanröjs delvis genom den s. k. logiska kontrollen. På grund av den korta tid som stått till förfogande, måste man i kväl räkna med att en del brister kvarstår i materialet efter granskningen.

I allmänhet har vissa svårigheter förelegat att erhålla uppgifter från samtliga uppgiftsskyldiga. Vid rapporteringarna i maj, juli och oktober 1963 har sålunda uppgifter ej inkommit för 6,4, 8,1 respektive 8,8 % av församlingarna. Ett relativt stort bortfall föreligger således, vilket bör beaktas vid användandet av de i denna publikation intagna resultaten från undersökningarna.

Resultat

Majrapporten

Uppgiftslämnandet i mitten av maj omfattade bl. a. allmänna omdömen om övervintringen samt uppgifter om storleken av den på grund av utvintring upplöjda arealen. Ifrågavarande resultat lämnas i *tab. 7* och *tab. 8*.

Av *tab. 7* framgår att i huvudsak normal övervintring förelåg för höstvetete, medan utvecklingen för höstråg var något ogynnsammare, särskilt i Götaland.

Övervintringen för oljeväxterna hade i allmänhet bedömts vara sämre än för höstsäden och för hela riket uppgavs utvecklingen ha varit betydligt sämre än normalt. De för länen i Svealand angivna medeltalen innebar i vissa fall nästan fullständig utvintring. Detta gällde för såväl raps som rybs i Västmanlands län och för raps i Uppsala län. Övervintringen för förstaårsvallarna rapporterades ha varit relativt gynnsam i huvuddelen av landet.

Jämfört med närmast föregående år var riksmedeltalen för de avgivna sifferomdömena högre för höstvetete och höstrybs men lägre för höstråg och höstraps. I fråga om slåttervall saknas jämförelsetal för 1962.

I överensstämmelse med tidigare redovisade medeltal för övervintringen framgår av *tab. 8* att upplöjningen var större för höstråg än för höstvetete och att i fråga om höstråg upplöjningen var större i Götaland än i övriga delar av landet. Även i fråga om oljeväxterna förelåg god överensstämmelse mellan medelomdömena för övervintringen och redovisade uppgifter om utvintringens omfattning.

Julirapporten

Rapporteringen i juli avsåg bl. a. allmänna omdömen om skördeutsikterna. Dessa resultat meddelas i *tab. 9*.

Enligt rapporterna kunde en kvantitativt sett medelmåttig skörd väntas för höstvetete, medan skördeutsikterna för höstråg bedömdes vara något ogynnsammare. I fråga om vårstråsäd visade resultaten att omkring medelmåttiga skördar kunde väntas. Även för baljväxter och potatis beräknades skörden bli omkring medelmåttig, medan utfallet

Tab. 7. Årsväxtrapporten i maj 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för övervintringen

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slättervall
<i>Län</i>					
Stockholms stad och län.....	3,1	2,7	2,2	2,2	3,1
Uppsala »	2,9	3,0	1,3	1,5	3,0
Södermanlands »	3,2	2,4	1,8	2,0	3,0
Östergötlands »	3,0	1,8	2,3	2,1	2,9
Jönköpings »	2,7	2,6	2,3	2,2	2,9
Kronobergs »	2,7	2,6	2,7	2,6	2,9
Kalmar »	2,9	2,6	2,6	2,4	2,9
Gotlands »	3,0	2,4	2,5	2,1	2,9
Blekinge »	3,0	2,8	2,6	2,0	2,8
Kristianstads »	2,9	2,9	2,2	2,1	2,9
Malmöhus »	3,2	2,9	2,2	1,9	2,9
Hallands »	3,0	2,9	2,7	2,9	3,0
Göteborgs och Bohus »	2,7	2,6	3,0	..	2,8
Älvsborgs läns norra del	2,9	2,8	2,2	2,1	3,1
» » södra »	2,8	2,7	2,1	—	3,0
Skaraborgs län.....	2,9	2,2	2,3	2,3	2,9
Värmlands »	3,0	3,1	..	3,0	3,1
Örebro »	3,0	2,7	2,0	2,1	3,0
Västmanlands »	2,7	2,7	1,2	1,2	3,1
Kopparbergs »	3,3	3,2	..	2,6	3,0
Gävleborgs »	2,9	2,8	—	3,0	3,0
Västernorrlands »	2,9	3,1	3,0
Jämtlands »	—	..	—	3,1
Västerbottens »	—	3,1
Norrbottnens »	—	—	..	—	3,0
<i>Huvudområden</i>					
Svealand	3,0	2,8	1,7	1,7	3,0
Götaland	3,0	2,6	2,3	2,1	2,9
Norrland	2,9	2,8	..	3,0	3,0
<i>Hela riket</i>					
Maj 1963.....	3,0	2,6	2,2	2,0	3,0
» 1962.....	2,7	3,0	2,4	1,9	..
» 1961.....	3,2	3,1	3,1	3,0	..
» 1960.....	2,5	2,7	1,8	1,6	..
» 1959.....	3,3	3,2	2,8	2,7	..

Tab. 8. Årsväxtrapporten i maj 1963: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket

Gröda	Svealand	Götaland	Norrland	Hela riket
Höstvete	3	2	0	2
Höstråg	5	11	3	11
Höstraps	53	16	..	22
Höstrybs	51	20	..	31
Första års slättervall	0	1	0	1

Tab. 9. Årsväxtrapporten i juli 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutskikten

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter och vicker	Höst-raps	Vår-raps	Höst-rybs	Vår-rybs	Olje-lin	Vit-senap	Pota-tis	Soc-ker-betor	Fod-rot-frukter	Hö-från-vall	Bete
<i>Län</i>																				
Stockholms stad o. län	2.9	2.5	2.7	2.4	2.7	2.5	2.6	2.8	3.0	2.1	2.2	2.2	2.3	3.0	2.1	3.1	—	2.8	2.6	2.9
Uppsala »	3.0	2.8	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	2.8	3.0	2.0	2.7	2.1	2.6	2.5	2.5	3.2	—	3.2	2.8	2.9
Södermanlands »	3.1	2.9	2.6	..	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	1.8	2.7	1.8	2.7	2.4	2.5	3.2	—	2.6	3.1	3.3
Östergötlands »	3.0	2.8	2.1	2.8	3.1	3.1	3.0	3.1	3.1	2.3	..	2.3	..	3.0	2.4	3.2	—	2.8	2.8	3.1
Jönköpings »	2.9	3.0	2.7	2.8	3.3	3.1	3.2	2.0	3.1	2.6	2.8	2.6	3.0	—	2.9	3.2	—	3.1	3.1	3.3
Kronobergs »	2.9	2.9	2.8	3.1	3.2	3.0	3.0	—	3.1	2.9	2.8	2.6	..	—	2.9	3.2	..	2.9	3.1	3.2
Kalmar »	3.0	3.0	2.6	2.9	3.1	3.0	3.0	2.8	3.1	2.6	3.2	2.6	—	..	2.8	3.2	2.9	2.9	3.1	3.2
Gotlands »	2.9	2.7	2.6	2.5	2.9	2.9	2.9	2.6	2.9	2.5	2.4	2.5	2.5	2.6	2.8	3.1	3.1	3.0	2.9	2.7
Blekinge »	3.1	3.1	2.9	3.0	3.1	2.9	3.1	—	2.9	2.6	2.9	..	—	..	2.7	3.2	2.8	2.9	3.1	3.2
Kristianstads »	3.0	2.8	2.9	2.7	2.9	2.8	2.9	2.5	2.8	2.5	2.3	2.4	2.2	2.6	2.4	3.2	2.7	2.8	2.8	2.9
Malmöhus »	3.1	2.7	2.7	2.6	2.7	2.9	2.9	..	2.8	2.3	2.2	2.2	1.3	2.7	2.4	3.2	2.7	2.7	2.6	2.9
Hallands »	3.1	3.0	2.9	2.1	3.1	2.9	3.0	2.9	3.0	2.8	2.7	2.9	..	2.9	2.7	3.3	2.6	2.9	3.2	3.3
Göteborgs o. Bohus »	2.8	2.6	2.5	..	2.8	2.7	2.7	..	2.6	3.0	2.7	—	2.0	—	3.0	3.0	—	2.7	2.9	3.1
Älvsborgs läns n:a del	3.0	2.5	2.7	3.0	2.9	2.6	2.7	2.8	2.7	2.6	3.3	2.8	2.9	—	2.7	3.1	—	3.1	3.1	3.4
» » s:a »	3.0	3.1	2.9	2.8	3.2	3.2	3.2	..	3.2	3.1	2.5	—	—	3.0	3.2	—	—	3.0	3.4	3.5
Skaraborgs län	3.1	2.8	2.4	2.6	3.1	3.0	3.0	3.0	3.0	2.5	2.6	2.5	2.3	2.9	2.7	3.1	—	2.9	3.0	3.2
Värmlands »	2.9	2.9	2.9	..	3.0	3.1	3.2	..	3.4	1.5	2.8	1.8	2.9	—	..	3.3	—	3.3	3.4	3.3
Örebro »	3.3	3.2	2.7	..	3.3	3.2	3.2	3.0	3.0	2.5	3.1	2.5	2.9	—	3.4	3.3	—	3.3	3.2	3.3
Västmanlands »	2.5	3.0	2.7	..	3.0	3.0	3.0	3.0	3.1	1.3	3.0	1.9	2.8	..	3.1	3.2	—	3.1	3.0	3.2
Kopparbergs »	3.1	3.0	3.1	..	3.4	3.1	3.2	3.0	—	3.0	2.8	3.0	3.0	—	—	3.3	—	3.0	3.3	3.3
Gävleborgs »	3.0	2.9	2.9	3.1	3.0	2.8	2.8	3.0	3.0	3.1	3.2	—	..	3.2	—	2.9	2.7	2.8
Västernorrlands »	2.4	3.0	2.5	3.0	2.8	2.8	2.8	..	3.0	3.5	2.9	..	—	—	—	3.0	—	2.7	2.3	2.5
Jämtlands »	—	—	3.1	3.0	3.0	—	3.0	..	3.0	—	—	—	—	3.2	—	3.0	2.7	2.8
Västerbottens »	—	—	—	..	2.9	3.1	2.9	—	2.6	2.8	2.8	—	—	—	—	3.0	—	3.2	2.3	2.5
Norrbottens »	—	—	—	—	2.5	2.3	2.5	—	—	—	—	—	2.9	—	2.9	2.5	2.7
<i>Huvudområden</i>																				
Svealand	3.0	2.9	2.8	2.6	3.1	3.0	2.9	2.9	3.1	2.0	3.0	2.2	2.8	2.6	2.5	3.3	—	2.9	3.1	3.2
Götaland	3.1	2.8	2.6	2.8	2.9	3.0	3.0	2.9	2.9	2.4	2.7	2.4	2.2	2.7	2.4	3.2	2.7	2.8	3.0	3.1
Norrland	3.0	2.9	2.9	3.1	2.9	2.8	2.8	3.0	3.0	3.0	2.9	3.1	3.2	—	..	3.0	—	3.0	2.5	2.6
<i>Hela riket</i>																				
Juli 1963	3.0	2.8	2.6	2.8	3.0	3.0	2.9	2.9	2.9	2.3	2.9	2.4	2.6	2.7	2.5	3.2	2.7	2.8	2.9	3.1
» 1962	3.1	3.1	3.1	2.8	3.1	2.9	3.1	3.1	3.0	3.1	2.9	2.5	2.8	2.9	..	2.9	2.8	2.8	3.3	..
» 1961	3.5	3.2	3.3	3.0	3.3	3.2	3.3	3.0	3.2	3.3	2.9	3.0	2.8	3.0	..	3.1	3.3	3.2	3.5	..
» 1960	2.8	3.1	3.0	2.9	3.3	3.3	3.3	3.2	3.1	2.1	2.7	2.1	2.7	2.8	..	3.1	3.4	3.2	3.1	..
» 1959	3.0	2.4	2.8	2.3	2.5	2.2	2.4	2.5	2.5	2.9	2.0	2.6	2.0	2.5	..	2.5	2.9	2.7	2.5	..

Tab. 10. Årsväxtrapporten i oktober 1963: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferområden för skördeutfallet

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete på slätter- vall	Övrigt bete
<i>Län</i>																					
Stockholms stad o. län	2.6	2.3	2.5	2.5	2.8	2.3	2.6	2.5	2.7	2.2	2.5	2.3	2.6	3.0	2.2	3.3	—	3.1	2.9	3.3	3.1
Uppsala »	2.9	2.8	2.8	2.5	3.3	3.0	3.1	2.9	3.0	2.0	2.7	2.3	2.7	—	2.6	3.6	—	3.5	3.1	3.4	3.2
Södermanlands »	2.8	2.6	2.4	—	3.0	2.8	2.9	2.6	2.7	1.8	2.6	2.0	2.2	2.6	2.4	3.2	—	3.4	3.3	3.5	3.4
Östergötlands »	2.8	2.6	2.1	2.7	2.7	2.5	2.7	2.6	2.8	2.2	2.0	2.2	2.0	2.5	2.4	3.2	—	3.1	3.0	3.3	3.3
Jönköpings »	3.1	3.0	2.9	2.8	3.4	3.2	3.2	—	3.2	2.7	2.6	2.8	—	—	..	3.6	—	3.3	3.2	3.4	3.4
Kronobergs »	2.9	2.9	2.8	2.6	3.3	3.0	3.1	—	3.0	2.7	2.7	2.6	..	—	..	3.5	—	3.2	3.2	3.3	3.2
Kalmar »	2.9	2.8	2.6	2.7	3.1	2.8	2.9	2.5	2.9	2.7	2.4	2.7	..	2.5	2.7	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.2
Gotlands »	2.6	2.7	2.6	..	3.1	2.9	2.9	2.7	3.0	2.3	2.3	2.4	2.4	2.7	2.7	3.3	3.7	3.8	3.0	3.3	3.2
Blekinge »	3.2	3.1	2.8	2.7	3.1	2.8	2.9	..	2.9	2.6	3.2	—	—	—	2.7	3.6	3.2	3.3	3.1	3.1	3.0
Kristianstads »	2.6	2.5	2.5	2.3	2.5	2.5	2.7	2.3	2.3	2.7	2.5	2.9	2.8	2.6	2.3	3.5	3.1	3.1	3.0	3.2	3.1
Malmöhus »	2.7	2.5	2.4	2.6	2.4	2.6	2.7	2.0	2.1	2.6	2.6	2.4	2.6	2.7	2.5	3.4	3.2	3.2	2.7	3.2	3.2
Hallands »	2.9	2.6	2.3	2.3	2.8	2.7	2.8	2.8	2.6	2.6	2.7	2.3	..	3.0	2.1	2.9	2.8	2.9	3.2	3.3	3.2
Göteborgs o. Bohus »	2.5	2.2	2.2	..	2.2	2.4	2.4	—	2.3	—	2.5	—	—	—	..	2.2	—	2.5	2.9	3.1	3.0
Älvsborgs läns n:a del	2.9	2.2	2.5	3.0	2.6	2.6	2.6	1.8	2.5	2.5	2.8	2.3	2.8	—	1.8	2.5	—	3.0	3.2	3.3	3.4
» » s:a	3.0	3.0	2.9	2.9	3.4	3.4	3.3	—	3.0	2.9	3.0	..	—	—	3.0	3.4	—	3.3	3.5	3.5	3.5
Skaraborgs län	2.9	2.7	2.2	3.0	3.0	3.0	3.0	2.6	2.8	2.4	2.4	2.4	2.2	—	2.3	3.1	—	2.9	3.1	3.4	3.4
Värmlands »	2.8	2.9	2.8	..	3.0	3.2	3.1	3.0	3.1	2.0	2.8	1.8	3.1	—	..	3.5	—	3.1	3.4	3.3	3.3
Örebro »	3.0	2.9	2.4	..	3.2	3.1	2.9	2.8	2.3	2.7	3.3	2.5	3.2	..	2.7	3.3	—	3.3	3.3	3.4	3.4
Västmanlands »	2.5	2.9	2.7	..	3.4	3.3	3.3	3.1	3.1	1.7	3.5	1.7	3.0	..	2.7	3.4	—	3.2	3.1	3.5	3.4
Kopparbergs »	2.9	2.9	2.9	..	3.5	3.4	3.4	2.5	3.0	2.5	—	—	3.4	—	3.5	3.3	3.3	3.3
Gävleborgs »	3.1	3.0	2.9	3.1	3.7	3.4	3.5	2.8	3.0	3.2	2.8	—	—	3.5	—	3.4	3.0	3.0	3.0
Västernorrlands »	2.5	3.0	3.0	—	3.5	2.9	3.3	—	3.0	—	—	—	—	—	—	3.5	—	3.2	2.7	2.9	2.8
Jämtlands »	—	—	3.5	3.4	3.4	—	3.6	—	—	—	—	—	—	3.8	—	3.6	3.0	3.2	3.0
Västerbottens »	—	—	—	—	3.4	3.3	3.4	—	3.0	—	—	—	—	—	—	3.4	—	3.5	2.8	3.2	2.9
Norrbottnens »	—	—	—	—	3.7	3.1	3.4	—	—	—	—	—	—	—	—	3.8	—	3.5	3.0	2.9	2.8
<i>Huvudområden</i>																					
Svealand	2.8	2.7	2.6	2.5	3.2	3.0	3.0	2.8	2.7	2.0	3.3	2.3	2.9	2.7	2.5	3.4	—	3.4	3.2	3.4	3.3
Götaland	2.8	2.6	2.4	2.6	2.7	2.8	2.8	2.6	2.5	2.5	2.6	2.4	2.5	2.7	2.4	3.3	3.2	3.2	3.1	3.3	3.3
Norrland	3.1	3.0	2.9	3.1	3.5	3.3	3.4	2.8	3.3	4.0	3.4	3.2	2.8	—	—	3.6	—	3.4	2.9	3.1	2.9
<i>Hela riket</i>																					
Oktober 1963	2.8	2.6	2.4	2.6	2.9	2.9	2.9	2.7	2.5	2.5	3.0	2.4	2.7	2.7	2.4	3.4	3.2	3.2	3.1	3.3	3.2
» 1962	3.1	2.7	2.9	2.6	3.0	2.6	2.9	2.0	2.3	3.1	2.5	2.8	2.3	2.8	..	2.7	2.6	2.5	3.2
» 1961	3.5	3.1	3.1	3.0	3.3	3.3	3.2	2.6	2.9	3.2	2.9	2.8	2.8	2.7	..	2.8	3.1	3.2	3.5
» 1960	2.5	3.0	2.8	2.8	3.2	3.0	3.1	1.7	2.6	2.5	2.3	2.1	2.1	2.4	..	2.9	3.7	3.4	3.2
» 1959	3.3	2.4	2.9	2.1	2.6	2.1	2.5	2.4	2.4	2.9	2.0	2.8	1.7	2.4	..	2.4	2.7	2.4	2.6

Tab. 11. Årsväxtrapporten i oktober 1963: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket

Område; gröda (grödgrupp)	Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet					
	Bättre kvalitet än normalt	Normal kvalitet	Sämré kvalitet än normalt	Uppgift saknas	Blankett ej in- kommen	Summa
Svealand						
Höstsäd	1	76	406	55	40	578
Vårsäd	34	369	112	23	40	578
Oljeväxter	13	241	68	216	40	578
Potatis	30	361	105	42	40	578
Hö	53	434	25	26	40	578
Götaland						
Höstsäd	7	361	1 014	125	166	1 673
Vårsäd	45	864	562	36	166	1 673
Oljeväxter	26	581	250	650	166	1 673
Potatis	60	845	508	94	166	1 673
Hö	96	1 219	127	65	166	1 673
Norrland						
Höstsäd	5	26	11	191	13	246
Vårsäd	67	146	5	15	13	246
Oljeväxter	2	9	2	220	13	246
Potatis	42	172	16	3	13	246
Hö	35	188	3	7	13	246
Hela riket						
Höstsäd	13	463	1 431	371	219	2 497
Vårsäd	146	1 379	679	74	219	2 497
Oljeväxter	41	831	320	1 086	219	2 497
Potatis	132	1 378	629	139	219	2 497
Hö	184	1 841	155	98	219	2 497

för sockerbeter och foderrotfrukter ej väntades bli normalt. I fråga om oljeväxterna förelåg en något ogynnsam skördeprognos under det att avkastningen för hö och bete väntades bli av normal omfattning.

Vid en jämförelse med motsvarande riksmedeltal för 1962 konstateras att redovisningsårets julivärden i allmänhet låg lägre. Undantag utgjorde främst medeltalen för havre och potatis.

Oktoberrapporten

I oktober lämnades uppgifter om skördeutfallet enligt samma skala som i juli. Dessa resultat jämfördes vissa data rörande

skördens kvalitet redovisas i *tab. 10* respektive *tab. 11*.

Av *tab. 10* framgår att skördeutfallet för de höstsädda grödorna bedömdes ha blivit under medelmåttigt. Även utfallet för vårsädd brödsäd var något ogynnsamt, under det att avkastningen för fodersäd i huvudsak var normal. För potatis och rotfrukter redovisades ett relativt gynnsamt resultat, vilket särskilt gällde potatisodlingen i Norrland. Baljväxter och oljeväxter (med undantag för väärraps) lämnade under medelskörd, medan höskörden och avkastningen av betet rapporterades vara av normal omfattning.

Enligt rapporterna i oktober hade skördeutfallet för flertalet grödor blivit något sämre än vad prognosen i juli angav. Vissa grödor, bl. a. potatis och rotfrukter, var dock undantag härifrån. I jämförelse med motsvarande tal för oktober 1962 var 1963 års värden högre för bl. a. havre, baljväxter, potatis och rotfrukter men lägre för höstsäd, vårvete och korn.

Tab. 11 visar att skörden av höstsäd i de flesta församlingar var av sämre kvalitet än normalt. I fråga om vårsäden redovisades däremot betydligt bättre kvalitet och en övervägande andel för-

samlingar uppgav här skörd av normal beskaffenhet. Kvaliteten på oljväxter, potatis och hö rapporterades i allmänhet ha varit normal.

Övrig publicering m. m.

Utförliga redogörelser för rapporteringen under 1963 har publicerats i serien Statistiska meddelanden (J 1963:12, 19 och 29).

Resultaten från kommande rapporteringar beräknas bli publicerade omkring den 30:e i respektive rapporteringsmånad.

3. Objektiv skördeuppskattning

Inledning

Kvantitativa uppgifter om skördens storlek per hektar har fram till skördeåret 1963 erhållits i samband med den s. k. årsväxtrapporteringen. Som framgått av den tidigare redogörelsen — se sid. 20—27 — är de metoder, som ligger till grund för årsväxtrapporterna, av subjektiv karaktär och de har därför inte lämnat ett helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar. För att få objektiva och exaktare uppskattningar av skörden har statistiska centralbyrån därför successivt övergått till undersökningar enligt den s. k. provytemetoden. De första försöken gjordes 1952, då centralbyrån utförde metodundersökningar i samarbete med lantbrukshögskolan. Åren 1953 och 1954 prövades provytemetoden i fältmässiga former i Östergötlands och Södermanlands län. En utvidgning till hela Svealand och Götaland företogs år 1955 och till hela

riket år 1956. De starkt ökade kraven på skördeuppskattningarnas omfattning, som framfördes av 1953 års skördeskadetredning, föranledde 1957 en kraftig utbyggnad, som pågick fram till 1960. I samband med det år 1961 införda skördeskadeskyddet (se sid. 38) har de objektiva skördeuppskattningarna fått permanent karaktär.

Uppskattningarna omfattade under 1963 liksom de närmast föregående åren dels en huvudundersökning avseende den s. k. biologiska skörden per hektar, dels en serie särskilda undersökningar för bestämning av spill, bärgningsförluster, kvalitet m. m.

Huvudundersökning

Omfattning

Skördeuppskattningarna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, vilka

tillsammans har ungefär 99 % av den totala åkerarealen.

Uppskattningarna omfattar för närvarande 9 grödor, nämligen höstvete, höstråg, vårvete, korn, havre, blandsäd, slättervall, matpotatis och fabrikspotatis.

Urval av brukningsenheter

Undersökningarna omfattar inom varje område — se sid. 1 — ett urval brukningsenheter, vilka uttagits slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealens storlek. Totalt ingår cirka 12 000 brukningsenheter.

Fälтарbetets genomförande

Den centrala ledningen av skördeuppskattningarna utövas av statistiska centralbyrån, medan fälтарbetet genomförs i samarbete med hushållningssällskapen. Hos varje sällskap anställs dels en ledare, dels ett antal provtagare bosatta i olika delar av länet. I vissa län, där fälтарbetet haft större omfattning, anställs även en assistent till ledaren. Antalet provtagare uppgår totalt till mellan 600 och 650. Utbildningen av dessa sker vid länsvis anordnade kurser.

Fälтарbetet omfattar i huvudsak två moment, nämligen utläggning av provtytor samt provtagning och tröskning.

Sedan centralbyrån verkställt urvalet av provtytegårdar och upprättat förteckningar över dessa sker utläggningen av provtytor under våren och försommaren. För varje gröda, som ingår i skördeuppskattningarna (se ovan) och som finns representerad vid gården, skall ett fält utväljas för provtagning. Detta sker slump-

mässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealen. Efter uppmätning av de uttagna fältens längd och bredd bestäms sedan slumpmässigt 2 punkter, där provtytor skall skördas.

Vid provtagningen, som skall utföras i så nära anslutning till jordbrukarens skörd som möjligt, avgränsas provtytorna, vilka för spannmål och vall omfattar 1 m², med hjälp av cirkelinstrument. För potatis utgör provytan cirka 4 längdmeter av en fåra. All skörd på provytan tillvaratas vid provtagningen, dvs. spill skall i möjligaste mån undvikas. Anslutningen till jordbrukarens skörd kan ibland vara svår att uppnå. Sålunda kan exempelvis regn orsaka uppskov med skörden. Speciellt i fråga om vallarna kan detta få betydelse för kvantiteten och särskilda uppgifter inhämtas därför för dessa om tidsdifferensen mellan provyteskörd och jordbrukarens skörd (att användas vid korrektionsberäkningar, se sid. 33).

Den skördade spannmålen placeras omedelbart efter provtagningen i säckar för torkning i speciella lagerlokaler. Tröskning utförs sedan vid särskilt upprättade tröskningsstationer. Skördens storlek har därefter kunnat bestämmas för varje provyta, varvid en omräkning sker till 16,5 % vattenhalt på basis av särskilda analyser. Den biologiska skörden av vall avser första skörd och inkluderar även fält avsedda för ensilage. Vallproverna har efter torkning insamlats till en central lagerlokal inom länet, där vägning utförts. Höets vattenhalt har senare kunnat fastställas genom att särskilda prov uttagits. Vid redovisningen har höskörden omräknats att motsvara 16,5 % vattenhalt.

Vid provtagningen av potatis bestäms först provytans exakta längd och bredd.

Därefter skördas ytan, varefter skörden omedelbart uppvägs. Två slag av biologisk skörd erhålls, nämligen dels total biologisk skörd, dels skörd efter reduktion för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar¹.

Granskning. Resultatbearbetning

All bearbetning av det stora antalet uppgifter som erhålls vid skördeuppskattningarna sker centralt. En viss kontroll av uppgiftsprotokollen utförs dock av ledarna för fältarbetet.

Vid centralbyrån underkastas uppgiftsmaterialet en detaljerad granskning. Denna är i huvudsak maskinell. På grundval av provyteskördarna verkställs därefter på maskinell väg skattningar av den biologiska skörden per hektar. Med ledning av de särskilda undersökningarna rörande spill, bärgningsförluster och tillväxt på slättervall (se sid. 30) sker slutligen en omräkning av resultaten till att avse bärgad skörd.

Skattningarna av de biologiska hektarskördarna utförs i första hand för varje skördeuppskattningsområde. Genom ytterligare sammanvägningar erhålls sedan skattningar för större områden (produktionsområden, län) och hela riket.

Resultatens tillförlitlighet

För att möjliggöra en bedömning av resultatens tillförlitlighet ges nedan kortfattade redogörelser för avgångar och bortfall samt för medelfelen.

Avgångar och bortfall

Totalt uttogs 12 211 brukningsenheter för uppskattningarna 1963. Bortfallet uppgick till 555 gårdar (4,5 %). Härav utgjordes 428 av s. k. avgångar, dvs. bortfall beroende på att uttagna gårdar varit nedlagda, uppdelade på flera brukningsenheter o. dyl., medan återstoden kunde hänföras till vägran från vederbörande jordbrukare att delta i undersökningen (egentligt bortfall).

Eftersom de uttagna gårdarna i regel ej odlar samtliga undersökta grödor, blir antalet fält per gröda betydligt lägre än antalet provytegårdar. I vissa fall förekommer dessutom bortfall av provtagning av utlagda provytor, varför antalet fält med skördeuppgift reduceras ytterligare något. Provytefält, som blivit obärgade, har dessutom uteslutits i samband med att separat korrigering för obärgad areal blivit gjord. I nedanstående tabell anges för olika grödor dels antalet uttagna fält, dels bortfallet med fördelning efter orsaker.

Gröda	Antal uttagna fält	Bortfall av uttagna fält	
		Ej provtaget	Obärgat eller annan orsak
Höstvete	3 701	70	6
Vårvete	2 707	88	18
Höstråg	1 525	19	3
Korn	7 649	138	34
Havre	7 482	137	50
Blandsäd	3 466	100	24
Slättervall	10 772	268	28
Matpotatis	4 108	158	18
Fabrikspotatis	757	12	1

¹ För fabrikspotatis reducering endast för rötskador.

Medelfel

Eftersom undersökningarna utförs enligt stickprovsmetodik är resultaten behäftade med vissa slumpfel. I fråga om spannmål varierar det för 1963 uppskattade medelfelet för den biologiska skörden per hektar i riket mellan 0,5 och 1,4 %. För slättervall utgör medelfelet 0,4 %, för matpotatis 0,9 % och för fabrikspotatis 1,5 %. Medelfelens relativa storlek hos länstalen varierar med odlingsfrekvensen för respektive grödor. För växtslag med ojämn förekomst är skattningarna sålunda i vissa fall relativt osäkra, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Resultat

I tab. 12 redovisas för län, produktionsområden och hela riket den på grundval av provytorna skattade biologiska skörden per hektar för olika grödor. Tab. 13 innehåller uppgifter om bärgad skörd. Denna har, som tidigare nämnts, erhållits genom korrigerig av den biologiska skörden med avseende på det spill och de bärgningsförluster m. m. som redovisats i specialundersökningarna.

Av tab. 13 framgår att riksmedel-talen för den bärgade skörden 1963 med undantag för vårvete och potatis låg lägre än motsvarande tal för 1962.

Specialundersökningar av spill, bärgningsförluster, kvalitet m. m.

Omfattning, områdesindelning

Flertalet specialundersökningar har berört ett underurval av de i huvudundersökningen ingående brukningsenheter.

Härvid har i regel en särskild områdesindelning tillämpats. Skördeuppskattningsområdena — se sid. 1 — har sålunda sammanförts till 11 s. k. spillområden. Vid denna gruppering har man i huvudsak utgått från den i jordbruksstatistiken använda indelningen i naturliga jordbruksområden (se sid. 1).

Specialundersökningarnas utförande och resultat

Nedan ges kortfattade beskrivningar av de under 1963 utförda specialundersökningarna med angivande av vissa huvudresultat.

1. Spill för spannmål

Vid dessa undersökningar utläggs ett stort antal provytor på varje uttaget fält eller på en del av detta (i vissa fall på samtliga fält vid gården). I samband med jordbrukarens tröskning bestäms sedan den bärgade skörden på samma areal. Denna uppmäts med distanstub. Skillnaden mellan provyteskörd och bärgad skörd per hektar utgör det s. k. spillet¹.

Rikssiffror för spillet för spannmål 1963 redovisas i nedanstående tablå.

Gröda	Skillnad mellan provyteskörd och bärgad skörd (spill)	
	Kg/hektar	% av provyteskörd
Höstvete	250	7,3
Vårvete	100	3,8
Höstråg	300	12,8
Korn	230	8,2
Havre	230	8,8
Blandsäd	160	6,3

Under de tre senaste åren har på försök utförts spillundersökningar enligt en

¹ I det framräknade spillet ingår även korrigeringar för ev. förluster vid torkning och tröskning av provyteskörderna.

Tab. 12. Biologisk skörd¹, i kg per hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slättervall	Mat-potatis	Fabriks-potatis
<i>Län</i>									
Stockholms stad och län.....	3 230	2 240	2 510	2 660	2 190	2 270	3 590	21 670	—
Uppsala ».....	3 440	2 710	2 920	2 960	2 960	2 770	3 640	20 640	—
Södermanlands ».....	3 470	2 290	2 330	2 780	2 630	2 400	3 650	21 380	—
Östergötlands ».....	3 790	2 660	2 050	2 840	2 510	2 480	3 420	26 880	25 250
Jönköpings ».....	2 940	2 070	2 050	2 650	2 530	2 410	4 320	25 430	32 100
Kronobergs ».....	3 030	2 010	2 380	2 710	2 340	2 200	4 530	25 910	30 170
Kalmar ».....	3 020	2 330	2 160	2 590	2 250	2 130	4 290	24 770	30 430
Gotlands ».....	2 530	2 340	2 110	2 510	1 970	1 870	3 820	22 010	—
Blekinge ».....	3 710	3 290	2 510	3 110	2 320	2 400	4 800	24 290	28 810
Kristianstads ».....	3 940	2 710	2 410	2 960	2 400	2 590	4 190	23 840	28 310
Malmöhus ».....	4 110	3 190	2 870	3 270	3 250	3 230	3 910	27 890	32 820
Hallands ».....	4 210	2 670	2 390	3 160	3 030	2 790	4 580	26 610	29 440
Göteborgs och Bohus ».....	2 740	1 620	1 460	1 910	1 970	1 850	4 200	15 960	—
Älvsborgs läns norra del	2 690	1 580	1 770	2 030	2 020	2 070	4 190	20 310	33 240
» » södra ».....	2 740	2 120	2 380	2 720	2 680	2 770	4 400	24 600	25 200
Skaraborgs län.....	3 460	2 240	2 060	2 820	2 830	2 720	4 520	24 910	27 390
Värmlands ».....	2 560	1 810	2 260	2 260	2 200	2 260	3 900	23 330	—
Örebro ».....	3 310	2 380	2 620	2 920	2 790	2 520	4 240	24 110	—
Västmanlands ».....	3 160	2 930	2 660	3 200	3 340	3 130	3 560	20 850	—
Kopparbergs ».....	2 390	1 740	2 850	2 410	2 520	2 400	4 020	22 620	—
Gävleborgs ».....	3 300	2 080	3 370	2 660	2 570	2 370	3 580	18 650	—
Västernorrlands ».....	3 010	2 290	—	2 370	2 290	2 190	3 620	21 450	—
Jämtlands ».....	—	—	—	2 820	2 460	2 520	3 610	21 830	—
Västerbottens ».....	—	—	—	2 270	2 370	2 020	3 240	20 940	—
Norrbottnens ».....	—	—	—	2 440	1 790	2 610	3 100	19 720	—
<i>Produktionsområden²</i>									
Götalands södra slättbygder ..	4 190	3 100	2 780	3 230	3 240	3 120	4 050	28 070	28 430
» mellanbygder	3 030	2 840	2 320	2 840	2 510	2 650	4 150	26 960	29 740
» norra slättbygder ..	3 700	2 550	2 090	2 810	2 700	2 620	4 170	26 230	28 310
Svealands slättbygder	3 350	2 570	2 730	2 910	2 860	2 630	3 710	22 420	—
Götalands skogsbygder	3 100	1 880	2 040	2 560	2 360	2 350	4 370	22 800	25 690
Mellersta Sveriges skogsbygder	2 820	1 830	2 230	2 420	2 300	2 290	3 990	21 440	22 980
Nedre Norrland	3 120	2 090	2 960	2 570	2 540	2 310	3 650	21 250	—
Övre Norrland	—	—	—	2 310	2 150	2 100	3 190	20 580	—
<i>Hela riket</i>									
1963.....	3 520	2 630	2 380	2 810	2 660	2 560	3 920	24 130	28 880
1962.....	3 570	2 570	2 580	2 870	2 670	2 720	4 380	19 250	24 130
1961.....	3 950	2 820	2 710	3 020	2 930	2 850	4 840	17 410	26 320

¹ Uppgifterna i denna tabell bygger på resultatet från huvudundersökningen, varvid talen för spannmål och slättervall omräknats att avse 16,5 % vattenhalt. I fråga om slättervall har endast den s. k. första skörden beaktats. För potatis har reducering gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar (för fabrikspotatis reducering endast för rötskador).

² Delvis approximativ områdesindelning.

Tab. 13. Bärgad skörd, i kg per hektar, år 1963, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete ¹	Vår-vete ¹	Höst-råg ¹	Korn ¹	Havre ¹	Bland-säd ¹	Slätter-vall ²	Mat-potatis ¹	Fabriks-potatis ¹
<i>Län</i>									
Stockholms stad och län	2 980	2 130	2 280	2 470	1 940	2 210	3 630	20 290	—
Uppsala »	3 160	2 620	2 660	2 770	2 690	2 690	3 690	19 500	—
Södermanlands »	3 180	2 200	2 120	2 590	2 390	2 330	3 640	20 080	—
Östergötlands »	3 500	2 560	1 870	2 640	2 280	2 350	3 420	25 770	..
Jönköpings »	2 700	1 910	1 870	2 470	2 280	2 250	4 170	24 130	29 410
Kronobergs »	2 780	1 860	2 170	2 510	2 100	2 050	4 390	24 630	27 430
Kalmar »	2 780	2 240	1 960	2 420	2 050	2 050	4 270	23 690	27 740
Gotlands »	2 320	2 270	1 920	2 340	1 790	1 800	3 840	20 960	—
Blekinge »	3 490	3 160	2 150	2 750	2 050	2 180	4 720	22 500	26 480
Kristianstads »	3 700	2 600	2 040	2 610	2 100	2 340	4 140	22 030	25 950
Malmöhus »	3 860	3 060	2 420	2 870	2 870	2 890	3 900	25 690	30 230
Hallands »	3 960	2 530	1 990	2 780	2 680	2 510	4 550	23 960	25 150
Göteborgs och Bohus »	2 660	1 560	1 340	1 720	1 780	1 660	4 340	14 650	—
Älvsborgs läns norra del	2 480	1 510	1 610	1 850	1 810	1 960	4 240	19 370	..
» » södra »	2 560	1 990	2 170	2 510	2 440	2 580	4 290	23 440	22 510
Skaraborgs län	3 190	2 170	1 880	2 620	2 570	2 620	4 530	23 870	24 840
Värmlands »	2 390	1 740	2 060	2 090	2 010	2 130	3 990	22 580	—
Örebro »	3 070	2 300	2 390	2 710	2 540	2 370	4 340	23 020	—
Västmanlands »	2 900	2 840	2 430	2 980	3 050	3 020	3 610	19 760	—
Kopparbergs »	2 320	1 680	2 590	2 200	2 340	2 160	4 140	21 810	—
Gävleborgs »	3 200	2 010	3 080	2 470	2 480	2 180	3 710	17 660	—
Västernorrlands »	2 920	2 210	—	2 220	2 250	2 020	3 730	20 430	—
Jämtlands »	—	—	—	2 630	2 410	2 330	3 730	20 290	—
Västerbottens »	—	—	—	2 130	2 330	1 870	3 320	19 240	—
Norrbottnens »	—	—	—	2 290	1 760	2 410	3 200	18 090	—
<i>Produktionsområden³</i>									
Götalands södra slättbygder ..	3 940	2 970	2 330	2 830	2 860	2 780	4 030	25 510	25 880
» mellanbygder	2 800	2 730	2 020	2 560	2 240	2 410	4 170	25 170	27 440
» norra slättbygder ..	3 400	2 460	1 910	2 620	2 450	2 530	4 180	25 270	26 500
Svealands slättbygder	3 080	2 480	2 480	2 710	2 600	2 550	3 740	21 240	—
Götalands skogsbygder	2 530	1 770	1 860	2 360	2 120	2 190	4 290	21 510	22 850
Mellersta Sveriges skogsbygder	2 710	1 760	2 040	2 210	2 120	2 050	4 120	20 530	20 290
Nedre Norrland	3 010	2 020	2 680	2 390	2 450	2 120	3 770	20 200	—
Övre Norrland	—	—	—	2 170	2 110	1 940	3 280	18 900	—
<i>Hela riket</i>									
1963	3 260	2 520	2 090	2 570	2 410	2 400	3 950	22 660	26 470
1962	3 370	2 450	2 420	2 690	2 480	2 420	4 470	18 200	22 030
1961	3 770	2 610	2 450	2 840	2 690	2 640	4 610	16 460	24 250

¹ = biologisk skörd minus spill. Reducering har gjorts för obärgad areal.

² Avser bärgad första skörd. Den biologiska skörden (se tab. 12) har korrigerats för tillväxt, bärgnings-förluster samt obärgad areal (se sid. 33 och 34).

³ Delvis approximativ områdesindelning.

annan metod. Vid dessa söker man bestämma den på fälten kvarlämnade spannmålen genom noggrann undersökning av ett antal små provytor omedelbart efter jordbrukarens skörd.

2. Kvalitetsanalys för brödsäd

På spillgårdarna för spannmål uttas prov av brödsäd vid vägningar på gården eller vid jordbrukarens skörd på fältet. Resultaten från den sedermera genomförda kvalitetsanalysen har för riket sammanfattats i följande tablå avseende medeltal av groddhalt, falltal respektive proteinhalt 1963.

Analys	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg
Groddhalt (%)	6,4	3,7	9,9
Falltal	133,0	165,5	79,6
Proteinhalt (%)	12,1	13,6	..

3. Kvalitet för brödsäd enligt leveransuppgifter

I denna undersökning beräknas den levererade skördens fördelning på kvarnduglig och ej kvarnduglig brödsäd. Samtliga provytegårdar med leverans av brödsäd ingår. För höstvete uppgick totalt för riket andelen kvarnduglig vara 1963 till 53 %, för vårvete och höstråg till 58 %.

4. Skördesätt för spannmål

För samtliga provytegårdar med spannmål insamlades även 1963 uppgifter om skördemetoden. Resultaten för riket redovisas i följande tablå, där spannmålsarealernas procentuella fördelning efter skördesättet angivits.

Gröda	Skörde- tröska, %	Bin- dare, %	Övriga skörde- sätt, %	Summa, %
Höstvete	89,5	10,3	0,2	100
Vårvete	80,4	18,0	1,6	100
Höstråg	81,9	16,0	2,1	100
Korn	85,8	13,0	1,2	100
Havre	55,7	42,3	2,0	100
Blandsäd	32,0	65,1	2,9	100

5. Tillväxt för slättervall

I fråga om slättervall skall den biologiska skörden justeras för tillväxten mellan provyteskörden och jordbrukarens skörd. På härför uttagna fält skördas ett stort antal provytor vid två tidpunkter, nämligen dels 3 dagar före, dels 7—8 dagar efter jordbrukarens skörd. Skillnaden beräknas och divideras sedan med tidskillnaden, varvid tillväxten per dag erhålls. I genomsnitt för riket uppgick tillväxten per dag 1963 till 80 kg per hektar eller 2,2 %, av den primärt erhållna skörden.

6. Bärningsförluster för slättervall

Bärningsförlusterna för slättervall bestäms på vissa ungefär samma sätt som spillet för spannmål. En justering för tillväxten mellan provtagningen och jordbrukarens skörd tillkommer dock. Totalt för riket uppgick bärningsförlusterna för slättervall 1963 till 100 kg per hektar eller 2,3 % av den biologiska skörden.

7. Återväxt på slättervall

Återväxten på slättervall bestäms så, att man på vissa provytefält väljer två nya ytor, där återväxten skördas i samband med jordbrukarens skörd eller, om fältet utnyttjas för bete, i anslutning till betesgången. Eftersom avbetningen ofta blir

ofullständig har vissa reduceringar gjorts härför. Under 1963 utgjorde återväxten per hektar utnyttjad slåttervall 1 660 kg eller 42 % av första skörden.

8. Vallåterväxtens tillvaratagande

Slåttervallens fördelning efter sättet för vallåterväxtens tillvaratagande har skattats för samtliga skördeuppskattningsområden. Av resultaten för riket framgår att omkring 77 % av återväxten 1963 användes för bete, medan 18 % av arealen ej utnyttjades.

9. Kvalitet för hö

Kvalitetsprov för hö har uttagits i anslutning till undersökningen rörande bärgningsförlusterna. Analysen har omfattat dels protein- och växttrådhalten, dels den botaniska sammansättningen. Med ledning av erhållna resultat har senare fodervärdet per kg hö kunnat beräknas.

Råproteinhalten 1963 var i genomsnitt för riket 8,4 %, medan växttrådhalten uppgick till 26,1 %. Antalet foderenheter (fe. sk) per kg hö beräknades till 0,51 (= 1 960 g hö per foderenhet).

10. Spill för potatis

Genom efterundersökningar på cirka var fjärde provytegård (efterskörd på tre provytor) har spillet för potatis, dvs. den i jorden kvarlämnade kvantiteten, kunnat fastställas¹. För matpotatis utgjorde

spillet 1963 2 660 kg per hektar (9,1 % av biologisk skörd) och för fabrikspotatis 2 580 kg per hektar (8,7 %).

11. Kvalitet för potatis

I samband med den sortering av provyte-skörden som gjorts vid provtagningen (se sid. 29) har skattats andelen konsumtionsduglig potatis vid tidpunkten för skörden. Resultaten visar att cirka 85 % av den totala potatisskörden 1963 varit konsumtionsduglig.

12. Obärgad areal

Från varje provytegård har uppgifter inhämtats rörande den obärgade arealen av olika grödor. Dessa data har avsett förhållandena den 1 januari 1964. Andelen obärgad areal skördeåret 1963 varierade för riket mellan 0,6 % (matpotatis) och 0,1 % (höstvete) av den odlade arealen.

Övrig publicering m. m.

En utförlig redogörelse för uppläggnings- och genomförandet av 1963 års skördeuppskattningar samt för resultaten har lämnats i serien Statistiska meddelanden (J 1964:6). Beträffande metodiken vid utläggning av provytor, tillämpade skattningsförfaranden etc. har mer ingående beskrivningar lämnats i bl. a. Statistisk tidskrift (se t. ex. 1958:3, 1959:3 och 1960:3).

Resultaten från 1964 års uppskattningar beräknas föreligga omkring den 1 april 1965.

¹ Vid spillundersökningen har samma kvalitetssortering som för den biologiska skörden tillämpats (se sid. 29).

4. Beräkningar av totalskörd m. m.

Inledning

Uppgifter om skördens storlek per hektar 1963 har för spannmål, potatis och slättervall lämnats i tab. 12 och 13. I föreliggande avsnitt presenteras beräkningar av totalskörden för olika grödor. I anslutning härtill redovisas även hektarskördar för sockerbetor och oljeväxter.

Resultat

Eftersom resultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna avser skörd på enbart besädd areal har jordbruksinventeringarnas arealdata — se tab. 4 — ej kunnat utnyttjas för totalskördeberäkningar förrän vissa justeringar blivit utförda. I syfte att erhålla underlag för sådana justeringar genomförs i anslutning till provyteundersökningen från och med sommaren 1963 fältmätningar på ett underurval av de i jordbruksinventeringen i juni ingående brukningsenheter. Preliminära resultat från 1963 års mätningar har utnyttjats vid fastställandet av nedan angivna korrigeringstal, som anger med hur många procent arealinventeringens uppgifter reducerats i syfte att ge den faktiskt besädda arealen. Talen skall uppfattas som grova approximationer och bygger förutom på de preliminära mät-

ningsresultaten på en allmän bedömning av odlingsförhållandena för de olika grödorna.

I fråga om potatis antyder den preliminära bearbetningen att avvikelser i riksområdena 2 och 3 kan vara ännu något större än det här angivna talet, som valts i avvaktan på att ytterligare information skall erhållas.

I bearbetningen har de reducerade arealerna för naturliga jordbruksområden summerats till länstal, varefter totalskörden för varje gröda — se tab. 14 — erhållits genom multiplicering med länsmedeltalen för den beräknade skörden per hektar. De angivna reduktionstalen har använts även vid beräkningen av de i tabellen givna uppgifterna för 1961 och 1962.

För sockerbetor redovisas i tab. 14 de av Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget uppgivna arealerna och kvantiteterna. Som synes avviker arealuppgiften något från den i tab. 4 redovisade uppgiften enligt jordbruksinventeringen.

I fråga om oljeväxter har utnyttjats de uppgifter om totalskörden som lämnats av Sveriges Oljeväxtintressenter förening u. p. a.

Data om hektarskörden för sockerbetor och oljeväxter redovisas i tab. 15. Betr. sockerbetor har uppgifterna erhållits direkt från Sockerbolaget, medan för oljeväxter hektaravkastningen framräknats som kvoten mellan totalskörd — se ovan — och den på tidigare angivet sätt beräknade besädda arealen.

Gröda: (gröddgrupp)	Riksområde ¹	Reduceringstal, %
Spannmål	1	5
	2 och 3	10
Oljeväxter	samtliga	5
Slättervall	»	7
Potatis	1	5
	2 och 3	20

¹ Riksområde 1 = Södra och mellersta Sveriges slätbygder
 » 2 = » » » » skogs- och dalbygder
 » 3 = Norra Sverige

Tab. 14. Totalskördens storlek, i ton, samt beräknad besädd areal¹, i hektar, för olika grödor, år 1963, inom län och hela riket

Område	Höstvete		Vårvete		Höstråg		Korn		Havre		Blandsäd		Slättervall	
	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd ² , ton	Beräknad besädd areal, hektar
<i>Län</i>														
Stockholms stad och län	27 540	9 241	10 950	5 139	1 140	502	36 340	14 711	32 310	16 655	32 080	14 517	103 200	28 431
Uppsala »	30 970	9 801	18 590	7 096	1 380	517	59 230	21 384	50 150	18 643	53 660	19 948	96 910	26 264
Södermanlands »	46 150	14 512	10 140	4 611	1 090	516	53 440	20 633	88 380	36 978	14 480	6 213	123 110	33 822
Östergötlands »	96 030	27 438	21 160	8 267	4 020	2 153	82 920	31 411	80 790	35 433	45 810	19 496	150 430	43 985
Jönköpings »	3 120	1 156	2 660	1 390	1 090	585	16 720	6 768	53 020	23 254	16 880	7 503	195 470	46 876
Kronobergs »	1 510	545	1 400	750	1 250	577	11 110	4 428	31 380	14 944	9 680	4 720	142 400	32 438
Kalmar »	30 210	10 865	5 670	2 532	8 830	4 506	41 990	17 350	37 360	18 224	20 320	9 914	199 880	46 809
Gotlands »	16 460	7 095	1 940	854	5 290	2 753	40 780	17 426	2 160	1 206	2 510	1 396	79 620	20 734
Blekinge »	7 340	2 104	5 820	1 843	3 770	1 753	16 050	5 837	5 830	2 845	7 340	3 368	58 130	12 315
Kristianstads »	26 610	7 192	14 260	5 484	14 830	7 271	90 610	34 717	23 170	11 035	40 870	17 465	199 660	48 226
Malmöhus »	106 380	27 559	49 690	16 240	13 520	5 585	181 970	63 403	45 950	16 010	60 630	20 979	170 940	43 830
Hallands »	6 750	1 704	10 200	4 032	4 920	2 470	58 490	21 039	61 390	22 906	17 270	6 881	165 300	36 331
Göteborgs o. Bohus »	1 920	723	3 930	2 516	240	179	10 790	6 277	25 190	14 151	6 300	3 797	117 780	27 138
Älvsborgs »	5 270	2 116	4 770	2 921	980	553	36 080	17 675	82 040	40 625	11 520	5 082	304 620	71 512
därav norra delen ...	4 790	1 930	3 290	2 177	630	389	23 240	12 560	49 090	27 121	5 030	2 566	183 740	43 334
» södra » ...	480	186	1 480	744	350	164	12 840	5 115	32 950	13 504	6 490	2 516	120 880	28 178
Skaraborgs »	52 680	16 514	3 790	1 748	6 770	3 601	101 390	38 700	210 840	82 040	20 560	7 847	344 810	76 116
Värmlands »	5 020	2 100	2 390	1 373	670	326	30 060	14 382	52 270	26 008	4 620	2 168	225 540	56 527
Örebro »	12 880	4 196	6 770	2 945	2 450	1 025	57 430	21 191	91 160	35 888	4 640	1 957	131 900	30 393
Västmanlands »	15 370	5 300	20 970	7 383	550	225	75 850	25 452	127 970	41 959	28 030	9 282	110 240	30 539
Kopparbergs »	4 000	1 725	120	70	2 350	907	34 750	15 796	22 490	9 611	4 030	1 866	113 320	27 737
Gävleborgs »	3 010	942	890	443	310	101	29 220	11 832	24 800	10 002	10 200	4 678	154 840	41 372
Västernorrlands »	100	34	70	34	22 340	10 066	4 140	1 840	6 650	3 292	176 190	47 235
Jämtlands »	17 830	6 781	1 750	724	2 470	1 060	138 320	37 083
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	35 240	16 543	1 210	519	5 940	3 174	237 860	71 645
Norrbottnens »	—	—	—	—	—	—	14 720	6 428	580	330	1 960	814	141 530	44 228
<i>Hela riket</i>														
1963.....	499 320	152 862	196 180	77 671	75 450	36 105	1 155 350	450 230	1 156 330	481 830	428 450	177 417	3 882 000	981 586
1962.....	662 620	196 623	243 710	99 475	164 350	67 913	925 720	344 135	1 184 040	477 436	448 050	185 143	4 120 240	921 752
1961.....	545 590	144 718	293 580	112 481	163 660	66 801	944 580	332 597	1 393 740	518 118	544 700	206 326	4 451 770	965 676

Område	Potatis		Sockerbeter		Höstraps		Våraps		Höstrybs		Vårrys		Oljelin		Vitsenap	
	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräk-nad be-sädd areal, hektar
<i>Län</i>																
Stockholms stad och län	41 110	2 026	—	—	1 700	1 303	180	121	970	740	50	..	20	..	690	696
Uppsala »	24 510	1 257	—	—	520	603	240	124	1 120	783	120	930	597
Södermanlands »	29 700	1 479	—	—	890	871	450	311	510	343	40	..	30	..	910	907
Östergötlands »	64 580	2 506	—	—	8 810	4 768	10	..	710	519	3 670	2 786
Jönköpings »	82 400	3 351	—	—	320	182	50	..	40	50	114
Kronobergs »	74 310	2 963	30	..	40	..	60	..	10
Kalmar »	123 670	5 168	87 990	2 510	5 190	2 528	60	..	830	460	10	..	650	603
Gotlands »	31 670	1 511	122 470	2 969	2 910	2 028	90	168	2 110	1 652	100	181	20	..	760	839
Blekinge »	157 630	6 218	26 910	703	810	478	170	103	10	100	..
Kristianstads »	366 570	14 793	359 680	9 399	10 880	4 109	60	..	1 610	655	210	130	30	..	2 940	2 287
Malmöhus »	212 590	7 983	952 490	24 197	35 530	15 724	470	540	3 180	1 985	50	..	80	..	13 470	10 062
Hallands »	122 450	5 098	17 090	556	670	340	330	223	40	..	20	..	10	..	220	251
Göteborgs o. Bohus »	25 300	1 727	—	—	100	103	10	..
Älvsborgs »	75 960	3 528	—	—	250	234	770	568	90	..	10	70	..
därav norra delen	1 631	—	—	..	223	..	523	10
» södra »	1 897	—	—	..	11	..	45
Skaraborgs län	117 980	4 928	—	—	4 120	2 005	380	346	2 830	1 898	60	..	30	..	780	1 003
Värmlands »	60 200	2 666	—	—	550	386	10	..	480	395	20	..
Örebro »	44 640	1 939	—	—	210	218	2 940	1 933	560	411	80	186	110	..
Västmanlands »	15 080	763	—	—	20	..	3 510	1 801	90	..	200	191	140	113
Kopparbergs »	29 520	1 354	—	—	10	..	110	..	50
Gävleborgs »	37 720	2 136	—	—	10	170	270	110
Västernorrlands »	53 890	2 638	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	36 500	1 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	48 180	2 504	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	31 590	1 746	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>																
1963.....	1 907 750	82 082	1 566 630	40 334	72 870	35 532	10 410	6 997	15 050	10 100	1 590	1 564	230	375	25 520	20 579
1962.....	1 515 550	80 700	1 440 970	46 906	115 580	43 898	5 510	4 596	23 310	11 374	1 130	1 501	300	713	24 350	17 235
1961.....	1 525 580	86 533	2 263 680	51 014	89 000	34 620	5 700	3 941	20 300	10 580	650	826	1 130	1 243	22 750	14 238

¹ Beträffande innebörden i begreppet »besädd areal», se texten. — ² = bärgad skörd per hektar × besädd areal. I fråga om slättervall avses första skörd. Samtliga tal omräknade att motsvara 16,5 % vattenhalt. — ³ = bärgad skörd per hektar × besädd areal. Reducering har gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar. — ⁴ Enligt uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget. — ⁵ Enligt uppgifter från Sveriges Oljeväxtintressenter förening u. p. a. Avser frö med 18 % vattenhalt.

Tab. 15. Skörden per hektar av sockerbetor¹ och oljeväxter², i kg, år 1963, inom län och hela riket

Område	Sockerbetor	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrys	Oljelin	Vitsenap
<i>Län</i>							
Stockholms stad och län ..	—	1 300	1 520	1 310	990
Uppsala » ..	—	860	1 950	1 430	1 550
Södermanlands » ..	—	1 020	1 440	1 490	1 010
Östergötlands » ..	—	1 850	..	1 360	1 320
Jönköpings » ..	—	1 750	—	420
Kronobergs »	—	..
Kalmar » ..	35 050	2 050	..	1 810	1 070
Gotlands » ..	41 260	1 440	510	1 280	520	..	910
Blekinge » ..	38 270	1 690	1 640	..	—	—	..
Kristianstads » ..	38 270	2 650	..	2 460	1 610	..	1 290
Malmöhus » ..	39 360	2 260	880	1 600	1 340
Hallands » ..	30 730	1 980	1 460	860
Göteborgs och Bohus » ..	—	..	920	—	..
Älvsborgs » ..	—	1 070	1 360	—	..
därav norra delen	—	—	..
» södra »	—	—	..
Skaraborgs län ..	—	2 050	1 110	1 490	780
Värmlands » ..	—	..	1 420	..	1 220	—	..
Örebro » ..	—	980	1 520	1 350	430
Västmanlands » ..	—	..	1 950	..	1 060	..	1 220
Kopparbergs » ..	—	—	..
Gävleborgs » ..	—	630	..	—	..
Västernorrlands » ..	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands » ..	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens » ..	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens » ..	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>							
1963	38 840	2 050	1 490	1 490	1 020	620	1 240
1962	30 720	2 630	1 200	2 050	750	560	1 410
1961	44 370	2 570	1 450	1 920	790	910	1 600

¹ Enligt uppgifter erhållna från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

² Enligt beräkningar på grundval av uppgifter erhållna från Sveriges Oljeväxtintressenter för ening u. p. a. Avser frö med 18 % vattenhalt.

5. Jordbrukets skördeskadeskydd

Inledning

Genom beslut av Kungl. Maj:t 1953 bemyndigades chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla sakkunniga för att utreda frågan om en permanent stödform för jordbrukare, som drabbats av skörde-

skador. De sakkunniga avlämnade senare betänkande med förslag till skördeskadeskydd (S O U 1958:5). I mars 1961 framlade Kungl. Maj:t proposition angående införande av ett system för perma-

ment skördeskadeskydd, vilken sedermera bifölls av riksdagen. Huvudmyndighet för skördeskadeskyddet blev statens jordbruksnämnd, medan ersättningsberäkningar skulle utföras vid statistiska centralbyrån.

I närmast följande avsnitt lämnas en allmän beskrivning av skördeskadeskyddets utformning, finansiering m. m. Därefter redogörs i ett särskilt avsnitt för utfallet av skördeskadeskyddet under 1963.

Skördeskadeskyddets utformning m. m.

Omfattning

I skyddet inryms samtliga jordbrukare i riket med en åkerareal av minst 2 hektar.

Tills vidare omfattar skördeskadeskyddet spannmål, potatis, oljeväxter, sockerbeter och vallskörd. För närvarande undersöks möjligheterna att inkludera även andra grödor i skyddet.

Anmälan, blankett, definitioner

För att kunna komma i fråga för tilldelning av skördeskadeersättning erfordras att brukaren inlämnat särskild anmälan. Sådan anmälan skall göras på fastställd blankett. Uppgifter lämnas där om åkerarealens användning varvid även åkermark, som används till grödor som ej ingår i skyddet, ligger i träda eller är tillfälligt obrukad, skall anges. Som åker skall enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet räknas all mark, som lagts under plog och utnyttjas för växtodling. Definitionen på begreppet »åker» är sålunda densamma som i jordbruksinventeringarna.

Anmälan inges till lantbruksnämnden, som efter granskning av uppgifterna

skickar den vidare till statistiska centralbyrån. Allt eftersom lantbruksnämnderna översänder anmälningarna stansas uppgifterna på hålkort. Numeriska begrepp i korten kontrollstansas, medan den alfabetiska stansningen listas och läses mot anmälningarna. Efter erforderlig rättning överförs uppgifterna på magnetband. Maskinellt utförs därefter vissa kontroller av de lämnade uppgifterna.

I fråga om arealuppgifterna görs varje år en speciell kontroll. För detta syfte uttas slumpmässigt ett antal anmälningar. Vid de uttagna gårdarna sker sedan kontrollen genom fältmätningar av de aktuella arealerna.

Ersättningsberäkningar

Områdesvis har primärt fastställts dels *normskördevärden*, som motsvarar normal avkastning inom området, dels *aktuella skördevärden*, som avser det aktuella årets skörd. Genom multiplicering av dessa värden, som uttryckts i kronor/hektar, med motsvarande arealuppgifter erhålls för varje brukningsenhet ett totalt normskördevärde och ett totalt aktuellt skördevärde för de olika grödor som ingår i skyddet. Totala skördevärden för brukningsenheten kan därefter erhållas genom addering av skördevärdena för de enskilda grödorna. Skillnaden mellan brukningsenhetens totala normskördevärde och dess totala aktuella skördevärde utgör det beräknade värdet av skördeskadan vid enheten.

Ersättningsområden

För skördeskadeskyddets syften har riket indelats i cirka 400 s. k. skördeuppskattningsområden (ersättningsområden). En-

ligt statsmakternas beslut skall den fastställda områdesindelningen i regel inte kunna ändras under löpande skördeår. Vissa begränsade möjligheter finns dock att tillfälligt anpassa områdesindelningen efter skadornas utbredning. Denna möjlighet får tillgripas, då det uppstått »lokalt koncentrerade totalskador» på skörden. En förutsättning för att en sådan anpassning skall kunna göras är bl. a. att erforderlig skördestatistik kan erhållas för de tillfälliga områdena. Dessa måste därför i regel vara minst lika stora som de fastställda ersättningsområdena.

Aktuellt skördevärde

Uppgifter rörande områdets aktuella skörd, uttryckt i kg/hektar, erhålls dels genom de objektiva skördeuppskattningarna (spannmål, potatis och vall), dels från Sveriges Oljeväxtintressenter (oljeväxter) och Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (sockerbetor). För brödsäd, oljeväxter, fabrikspotatis och sockerbetor bestämdes de aktuella priserna 1963 med utgångspunkt från s. k. inlösenpriser eller motsvarande. De aktuella priserna har sedan justerats med hänsyn till skördens kvalitet inom området.

För fodersäd tillämpades ett genomsnitt av de noterade priserna under åren 1958—1962. I fråga om vallhö och foderpotatis beräknades skördevärdet med utgångspunkt från näringsinnehållet.

Normskördevärde

Den normala avkastningen (normskörden) för området har erhållits på följande sätt.

För spannmål, potatis samt första skörden av vall beräknades för varje hushåll-

ningsställsomsområde den genomsnittliga skörden per hektar för perioden 1922—1960 på basis av gillesombudens årsväxt- och skörderapporter (se sid. 20—27). Detta genomsnitt ökades med den beräknade skördeökningen fram till 1963. Erhållna värden uppräknades därefter till s. k. objektiv nivå genom multiplicering med en faktor, som anger förhållandet mellan hektarskörden enligt de objektiva skördeuppskattningarna och motsvarande hektarskördar enligt årsväxt- och skörderapporteringen (se sid. 20). Inom respektive hushållningsställsomsområde differentierades normskördarna sedan på ersättningsområden med ledning av särskilda relationstal.

Normskörden på tillvaratagen vallåterväxt bestämdes som ett genomsnitt för åren 1959—1962 enligt de objektiva skördeuppskattningarna.

Normskörden för sockerbetor beräknades för varje ersättningsområde som ett medeltal för perioden 1950—1962 på basis av uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

För oljeväxter saknas i huvudsak skördestatistik för åren före 1956. Genomsnittsskördar för perioden 1957—1962¹, beräknade med ledning av material från Sveriges Oljeväxtintressenter och statistiska centralbyråns arealinventeringar, har därför använts som normskördar för 1963. Inom varje län har normskörden differentierats på områden med hjälp av särskilda relationstal.

Vid värderingen av normskördarna används normpriser, vilka i princip skall avse förväntade priser på vara av genomsnittlig kvalitet vid en totalskörd för

¹ I fråga om våroljeväxterna har genomsnittsskörden beräknats för åren 1956—1962.

landet, som med hänsyn till den odlade arealen kan anses vara av normalstorlek.

Liksom i fråga om de aktuella priserna har normpriser för avsalugrödorna beräknats med ledning av inlösenpriser, mittpriser eller motsvarande. Dessa priser har omräknats till att motsvara genomsnittskvalitet för en längre period. För fodersäd bestämdes priset som ett medeltal av priserna under åren 1958—1962, medan för vallhö och foderpotatis motsvarande värden fastställts under hänsynstagande till grödornas näringsinnehåll.

Självrisk. Utbetalning av ersättning

Enligt bestämmelserna skall brukaren själv svara för viss del av de förluster som inträder vid skördeskada. Självriskens skall stå i direkt proportion till den normala skördevariationen för brukningsenheten. Denna har framräknats med utgångspunkt från områdesvis bestämda skördevariationer mellan olika år för grödgrupper samt brukningsenhetens arealfördelning. Härigenom blir självrisakens storlek beroende dels av odlingsinriktningen vid brukningsenheten, dels av enhetens geografiska belägenhet. I genomsnitt för samtliga brukningsenheter uppgår självrisken för närvarande till 15,5 % av normskördevärdet.

Sedan underlaget för beräkningarna färdigställts och överförs till magnetband, utförs i elektronisk datamaskin ersättningsberäkningar för samtliga brukare. Detaljerade beräkningsresultat utskrivs härvid för varje brukningsenhet.

Samtliga brukare, som lämnat anmälan i laga tid, får så snart ersättningsberäkningarna är slutförda, ett besked om utfallet. Eventuell ersättning utbetalas sedan genom postgiro.

Skördeskadestyddets finansiering

För finansiering av skördeskadestyddet har bildats en särskild skördeskadefond, vilken förvaltas av statens jordbruksnämnd. Av de 30 milj. kronor som varje år tillförs denna fond svarar staten och jordbrukarna för vardera hälften. De senares andel lägges på produktionen och tas ut i form av *skördeskadeavgifter*. I nedanstående tabell har för 1963/64 angivits avgifternas fördelning på olika produkter.

Produkt	Andel i % av jordbrukarnas bidrag till skördeskadefonden
Brödsäd	32,9
Fabrikspotatis	4,0
Oljeväxter	10,0
Sockerbetor	7,9
Mjök	23,8
Slaktboskap	21,4
	100

Vid ingången till budgetåret 1963/64 fanns i fonden totalt omkring 34 milj. kronor.

Utöver det årliga tillskottet till fonden har staten lämnat en garanti om 75 milj. kronor, avsedd att tillgripas om så stora skördeskador skulle uppstå, att fondmedlen är otillräckliga.

Utfallet av ersättningsberäkningarna för 1963 års skörd

I tab. 16 har sammanfattats utfallet av ersättningsberäkningarna avseende 1963 års skörd. Totalt inkom cirka 32 000 anmälningar för skördeskadeersättning. Antalet ersättningar utgjorde omkring 11 000 och det totala ersättningsbeloppet cirka 24 milj. kronor.

Tab. 16. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1963 års skörd

Område	Antal godkända anmälningar	Skattad total försäkrad areal, hektar	Antal ersättningar	Summa ersättning, kr	Normskörd, kr/hektar	Aktuell skörd, kr/hektar	Självrisk, kr/hektar	Självrisk, %	Ersättning, kr/hektar
<i>Län</i>									
Stockholms stad och län	937	109 433	268	645 200	1 064	984	187	17.6	50
Uppsala »	477	123 200	—	—	1 113	1 083	191	17.2	0
Södermanlands »	1 951	143 625	257	336 400	1 101	1 011	194	17.6	32
Östergötlands »	2 378	203 526	861	1 551 900	1 254	1 102	197	15.7	49
Jönköpings »	159	108 675	8	1 100	1 104	1 117	142	12.9	19
Kronobergs »	77	77 233	10	5 000	1 156	1 152	192	16.6	59
Kalmar »	189	148 548	33	51 300	1 206	1 167	202	16.8	38
Gotlands »	216	73 022	51	60 300	1 188	1 117	225	19.0	64
Blekinge »	128	47 342	8	8 300	1 757	1 635	246	14.0	48
Kristianstads »	3 901	203 228	845	1 624 900	1 597	1 448	221	13.8	72
Malmöhus »	6 600	301 903	3 382	10 278 400	1 771	1 531	242	13.7	86
Hallands »	1 529	127 918	558	1 178 400	1 390	1 265	225	16.2	109
Göteborgs och Bohus »	2 098	71 698	1 813	3 074 600	1 161	922	198	17.1	127
Älvsborgs läns norra del	3 950	112 548	2 829	4 186 500	1 083	891	174	16.0	95
» » södra	254	64 272	29	35 300	1 116	1 135	145	13.0	111
Skaraborgs län	3 092	279 527	74	85 800	1 173	1 109	188	16.0	58
Värmlands »	976	133 407	3	900	868	900	151	17.4	14
Örebro »	1 152	124 050	155	447 300	1 064	1 065	170	16.0	89
Västmanlands »	380	141 506	—	—	1 043	1 099	162	15.5	0
Kopparbergs »	400	71 602	—	—	918	918	162	17.7	0
Gävleborgs »	236	86 804	22	9 500	902	895	131	14.5	28
Västernorrlands »	184	80 224	2	500	944	888	119	12.6	36
Jämtlands »	99	56 876	—	—	924	911	137	14.8	0
Västerbottens »	387	111 044	88	25 000	894	767	147	16.4	25
Norrbottnens »	102	62 807	40	15 500	900	768	138	15.3	47
<i>Hela riket</i>									
1963	31 852	3 064 018	11 336	23 622 100	1 204	1 119	187	15.5	82
1962	127 401	3 119 703	31 661	28 111 800	1 085	1 048	168	15.5	66
1961	4 622	3 150 828	498	210 900	1 019	1 111	158	15.5	43

IV. Husdjursskötsel

1. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare ingick i jordbruksinventeringarna under 1963 särskilda uppgifter rörande antalet husdjur. En sammanfattning av dessa resultat ges i föreliggande avsnitt. För undersökningarnas organisation, metodik etc. har en utförlig redogörelse lämnats i kap. III (sid. 10—12).

Undersökningarnas innehåll

Uppgiftsinsamlingens omfattning vid de olika undersökningstillfällena har redovisats i tablå å sid. 10. Den vid undersökningarna använda specificeringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår av bil. 3—5. Det bör här beaktas, att vissa klassificeringsändringar införts från och med undersökningen i juni 1963, varför i en del fall bristande överensstämmelse föreligger i förhållande till tidigare undersökningar. Den ändrade grupperingen av nötkreaturen innebär en konsekvent genomförd uppdelning på kön och ålder. Kvigor och kvigkalvar har dessutom specificerats efter avsedd användning för pålägg eller slakt. För hästar har den tidigare uppdelningen efter ålder ersatts med uppdelning efter födelseår. En närmare redogörelse för de vidtagna förändringarna har lämnats i serien Statistiska meddelanden (J 1963:23).

Resultat

I tab. 17—21 meddelas vissa huvudresultat från inventeringarnas husdjursavsnitt.

Tab. 17 innehåller sålunda uppgifter om husdjursantalet i juni inom de olika länen och hela riket. För att närmare belysa utvecklingen under året av husdjursantalet har i tab. 18 sammanställts totalsummor för olika djurslag enligt de tre undersökningarna. I denna tabell ingår dessutom uppgifter om djurantalet i juni närmast föregående år. Antalet husdjur i juni 1963 inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab. 19 och 20. Tab. 21 slutligen innehåller beräknade värden för antalet nötkreatursenheter 1963 (se nedan).

Antalet *hästar* minskade från juni 1962 till juni 1963 med cirka 9 %. Av tab. 20 framgår att det i förhållande till åkerarealen största antalet hästar påträffas i storleksgruppen 2—5 hektar åker. Med stigande åkerareal visar antalet hästar sedan en kontinuerlig minskning.

Det totala antalet *nötkreatur* var i juni 1963 omkring 5 % lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Bakom nedgången låg en minskning av antalet tjurar, kor och ungnöt över 1 år, medan antalet kalvar under 1 år ökade. Även nötkreaturen uppvisar för riket de största relativa talen inom de lägre storleksgrupperna (se tab. 20). Detta gäller särskilt kor, medan övriga grupper företer ett svagare samband.

Antalet *svin* minskade från juni 1962 till juni 1963 med cirka 10 %. Nedgången, som berörde samtliga kategorier svin, var för avelssvin 11 % och för övriga svin

Tab. 17. Antal husdjur¹ den 4 juni 1963 inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Hästar				Nötkreatur				
	Födda 1960 och tidigare	Ung- hästar födda 1961 och 1962	Föl	Summa hästar	Tjurar, tjurkalvar och stutar		Kor		
					1 år och däröver	Under 1 år	Kor som kalvat endast 1 gång	Övriga kor	Summa kor
<i>Län</i>									
Stockholms stad och län	2 660	500	270	3 430	4 010	4 880	6 860	23 920	30 780
Uppsala »	2 370	400	130	2 900	2 490	3 940	7 520	25 650	33 170
Södermanlands »	2 770	320	120	3 210	4 120	6 530	10 740	33 820	44 560
Östergötlands »	5 110	670	270	6 050	11 220	14 050	14 380	48 140	62 520
Jönköpings »	8 930	1 140	500	10 570	8 110	12 190	14 030	52 450	66 480
Kronobergs »	7 540	590	280	8 410	4 290	7 200	9 400	34 280	43 680
Kalmar »	6 690	910	380	7 980	10 610	16 220	14 680	48 450	63 130
Gotlands »	1 070	240	110	1 420	7 280	8 150	5 540	15 940	21 480
Blekinge »	2 930	420	190	3 540	4 390	6 160	4 160	14 010	18 170
Kristianstads »	6 000	910	470	7 380	21 700	25 190	16 890	53 240	70 130
Malmöhus »	4 760	1 180	630	6 570	24 150	27 870	17 510	57 820	75 330
Hallands »	4 140	450	310	4 900	7 760	14 020	14 100	42 080	56 180
Göteborgs och Bohus »	5 030	780	480	6 290	3 230	6 170	8 650	27 870	36 520
Älvsborgs »	11 700	1 340	560	13 600	9 070	12 340	17 440	68 900	86 340
därav norra delen	6 160	820	340	7 320	3 650	5 860	9 570	38 050	47 620
» södra »	5 540	520	220	6 280	5 420	6 480	7 870	30 850	38 720
Skaraborgs län	6 710	940	430	8 080	11 600	15 880	22 370	76 520	98 890
Värmlands »	6 870	680	300	7 850	5 090	5 800	7 130	32 410	39 540
Örebro »	3 330	290	70	3 690	4 350	5 320	5 960	25 270	31 230
Västmanlands »	2 840	290	130	3 260	3 830	4 650	7 470	26 690	34 160
Kopparbergs »	4 850	380	150	5 380	1 110	3 150	5 270	20 110	25 380
Gävleborgs »	6 670	610	190	7 470	1 520	4 070	5 950	25 060	31 010
Västernorrlands »	7 380	400	190	7 970	1 470	4 960	8 970	31 970	40 940
Jämtlands »	5 560	570	420	6 550	1 760	4 670	6 010	25 950	31 960
Västerbottens »	7 590	310	190	8 090	1 770	12 070	12 480	47 000	59 480
Norrbottens »	4 460	110	30	4 600	880	3 180	5 460	25 350	30 810
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	4 060	840	510	5 410	28 300	34 790	21 060	64 760	85 820
» mellanbygder	7 350	1 370	640	9 360	30 520	39 130	27 820	83 580	111 400
» norra slättbygder	9 350	1 330	610	11 290	18 110	24 920	31 910	106 720	138 630
Svealands slättbygder	13 400	1 950	790	16 140	19 670	25 990	38 720	134 770	173 490
Götalands skogsbygder	46 430	5 710	2 750	54 890	44 180	63 220	73 490	266 440	339 930
Mellersta Sveriges skogsbygder	14 420	1 220	510	16 150	7 910	11 790	16 610	68 880	85 490
Nedre Norrland	19 410	1 560	680	21 650	4 020	12 390	20 300	79 510	99 810
Övre Norrland	13 540	450	310	14 300	3 100	16 430	19 060	78 240	97 300
<i>Hela riket</i>									
1963	127 960	14 430	6 800	149 190	155 810	228 660	248 970	882 900	1 131 870
1962	² 142 350	³ 14 810	6 000	163 160	239 130	968 900	1 208 030
1961	² 157 810	³ 14 750	5 670	178 230	241 590	974 860	1 216 450
1960	² 172 170	³ 14 010	6 240	192 420	242 380	970 070	1 212 450
1959	² 191 920	³ 13 350	6 040	211 310	235 550	1 031 700	1 267 250

¹ Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.² Avser »Hästar 3 år och däröver».³ Avser »Unghästar, 1 och 2 år».

				Summa nötcrea- tur	Fär och lamm	Svin			Höns och kycklingar		
Kvigor 1 år och därvöer		Kvigor och kvig- kalvar under 1 år				Avels- svin	Övriga svin	Summa svin	Höns	Kyck- lingar	Summa höns och kyck- lingar
För på- lägg	För slakt	För på- lägg	För slakt								
11 450	1 400	9 000	1 690	63 210	3 890	2 000	21 730	23 730	110 020	52 020	162 040
12 990	800	9 480	1 470	64 340	1 610	5 700	34 110	39 810	186 180	105 990	292 170
19 530	1 350	13 810	1 860	91 760	2 870	3 760	29 480	33 240	155 380	85 020	240 400
27 430	3 390	21 040	3 220	142 870	8 800	6 990	51 080	58 070	195 620	145 350	340 970
24 780	5 050	16 600	6 880	140 090	7 840	6 780	40 610	47 390	201 490	66 380	267 870
15 720	2 870	10 610	4 830	89 200	4 490	7 110	50 020	57 130	266 060	173 130	439 190
27 140	5 150	20 390	5 950	148 590	6 390	9 840	72 600	82 440	194 780	101 410	296 190
9 380	2 150	8 230	1 840	58 510	67 040	5 500	36 940	42 440	156 800	93 150	249 950
7 340	2 150	5 160	2 250	45 620	2 990	2 720	43 090	45 810	174 240	87 070	261 310
33 940	11 860	27 290	9 820	199 930	5 420	37 980	328 350	366 330	556 550	498 430	1 054 980
41 580	11 550	33 690	7 700	221 870	3 870	37 930	313 170	351 100	508 890	705 950	1 214 840
25 080	4 150	19 600	4 270	131 060	2 390	26 790	197 510	224 300	616 090	582 290	1 198 380
12 250	2 670	10 050	3 610	74 500	2 600	3 960	31 690	35 650	233 190	138 410	371 600
26 450	4 270	19 400	8 140	166 010	3 100	12 210	74 840	87 050	410 650	259 540	670 190
13 270	1 690	9 930	4 340	86 360	2 500	6 060	36 540	42 600	270 320	174 630	444 950
13 180	2 580	9 470	3 800	79 650	600	6 150	38 300	44 450	140 330	84 910	225 240
40 700	8 480	31 600	7 110	214 260	3 410	23 030	141 740	164 770	597 880	447 080	1 044 960
9 540	1 440	6 570	5 100	73 080	6 380	3 190	24 930	28 120	165 440	129 400	294 840
10 780	1 730	7 680	3 520	64 610	5 000	2 320	25 650	27 970	196 620	128 130	324 750
12 380	1 430	8 820	1 590	66 860	800	3 900	21 360	25 260	157 340	100 610	257 950
6 190	630	4 810	1 640	42 910	6 570	1 330	11 470	12 800	107 610	70 490	178 100
7 740	400	6 290	1 960	52 990	7 610	840	8 010	8 850	62 480	18 660	81 140
7 660	850	7 210	3 760	66 850	10 510	730	4 510	5 240	47 110	19 870	66 980
6 390	360	5 960	1 550	52 650	3 750	490	4 020	4 510	35 550	17 210	52 760
9 930	1 180	8 950	8 650	102 030	7 910	2 570	13 710	16 280	66 660	28 910	95 570
5 030	290	4 860	2 820	47 870	8 490	600	1 720	2 320	18 600	18 980	37 580
46 020	13 020	36 380	9 390	253 720	5 630	50 700	462 190	512 890	740 730	951 780	1 692 510
55 420	12 620	45 450	10 390	304 930	74 800	39 040	332 790	371 830	702 700	531 490	1 234 190
56 080	9 860	43 920	9 340	300 860	8 160	30 500	190 280	220 780	775 630	588 880	1 364 510
67 350	6 230	49 050	10 470	352 250	14 620	18 900	142 160	161 060	840 840	542 380	1 383 220
126 390	27 150	92 090	34 650	727 610	28 620	59 750	389 030	448 780	1 805 640	1 159 850	2 965 490
23 570	3 460	16 810	7 710	156 740	12 310	3 840	30 660	34 500	308 700	180 600	489 300
20 590	1 780	18 610	7 410	164 610	21 040	2 370	19 430	21 800	156 330	70 400	226 730
15 980	1 480	14 790	11 870	160 950	18 550	3 170	15 800	18 970	90 660	48 100	138 760
411 400	75 600	317 100	101 230	2 421 670	183 730	208 270	1 582 340	1 790 610	5 421 230	4 073 480	9 494 710
458 340	2 551 020	165 360	234 740	1 763 290	1 998 030	5 590 000	4 059 140	9 649 140
441 730	2 465 250	154 810	236 770	1 726 520	1 963 290	5 700 870	4 078 770	9 779 640
442 360	2 391 830	139 770	225 110	1 604 550	1 829 660	5 988 950	3 729 870	9 718 820
451 740	2 470 650	129 230	251 760	1 909 490	2 161 250	5 960 400	4 373 370	10 333 770

Tab. 18. Antal husdjur¹ den 1 juni 1962, 8 april, 4 juni och 15 oktober 1963 i Svealand och Götaland samt hela riket

Djurslag	Svealand och Götaland				Hela riket		
	Juni 1962	April 1963	Juni 1963	Oktober 1963	Juni 1962	Juni 1963	Oktober 1963
Hästar födda 1960 (1959) ² och tidigare ..	109 900	..	96 300	..	142 400	128 000	..
Unghästar födda 1961 (1960) ² och 1962 (1961) ² ..	12 900	..	12 400	..	14 800	14 400	..
Föl ..	5 100	..	5 800	..	6 000	6 800	..
Summa hästar ..	127 900	..	114 500	..	163 200	149 200	..
Tjurar och stutar 1 år och däröver	148 400	135 100	..	155 800	140 900
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	199 700	201 700	..	228 700	229 500
Kor ..	1 005 800	989 600	937 700	936 100	1 208 000	1 131 900	1 127 100
därav som kalvat endast 1 gång ..	204 900	201 800	210 100	205 400	239 100	249 000	245 500
» övriga kor ..	800 900	787 800	727 600	730 700	968 900	882 900	881 600
Kvigor 1 år och däröver	447 200	427 900	..	487 000	464 300
därav för pålägg ..	418 300	388 600	374 700	359 900	458 300	411 400	393 600
» » slakt	72 500	68 000	..	75 600	70 700
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	366 300	354 200	..	418 300	403 300
därav för pålägg	283 800	282 500	..	317 100	314 400
» » slakt	82 500	71 700	..	101 200	88 900
Summa nötkreatur ..	2 216 400	2 170 800	2 099 300	2 055 000	2 551 000	2 421 700	2 365 100
därav tjurar för avel samt ungnöt 1 år och däröver för slakt ..	249 800	253 700	220 900	203 100	263 500	231 400	211 600
därav kalvar under 1 år ..	542 500	538 900	566 000	555 900	621 200	647 000	632 800
Får och lamm ..	131 400	..	145 500	..	165 400	183 700	..
Galtar för avel 6 månader och däröver ..	8 500	7 900	8 300	7 500	8 800	8 500	7 700
Modersuggor ..	219 600	199 600	194 700	197 400	226 000	199 800	201 800
därav första gången dräktiga ..	41 700	40 700	41 300	36 000	43 400	42 400	36 900
» övriga dräktiga ..	100 900	91 200	90 900	92 800	103 700	92 900	94 400
» digivande samt icke dräktiga ..	67 900	59 300	54 600	60 700	69 400	56 200	62 300
» utslagssuggor ..	9 100	8 400	7 900	7 900	9 500	8 300	8 200
Summa avelssvin ..	228 100	207 500	203 000	204 900	234 800	208 300	209 500
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin) ..	1 720 500	1 629 300	1 550 400	1 675 500	1 763 300	1 582 300	1 722 600
därav 3 månader och däröver ..	802 300	821 300	755 900	869 300	820 100	769 000	899 600
» under 3 månader ..	918 200	808 000	794 500	806 200	943 200	813 300	823 000
Summa svin ..	1 948 600	1 836 800	1 753 400	1 880 400	1 998 100	1 790 600	1 932 100
Höns ..	5 322 200	5 859 600	5 190 800	..	5 590 000	5 421 200	..
därav kläckta 1961 (1960) ² och tidigare ..	1 899 000	2 118 200	1 878 700	..	1 994 000	1 986 400	..
» » 1962 (1961) ² ..	3 423 200	3 741 400	3 312 100	..	3 596 000	3 434 800	..
Kycklingar ..	3 905 600	2 357 000	3 969 900	..	4 059 100	4 073 500	..
Summa höns och kycklingar ..	9 227 800	8 216 600	9 160 700	8 213 200	9 649 100	9 494 700	8 536 400
Kalkoner ..	63 200	..	83 000	..	67 000	84 300	..

¹ Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

² Ärtalen inom parentes avser resultaten för 1962.

Tab. 19. Antal husdjur den 4 juni 1963 fördelat på olika storleksgrupper, hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker							
	0,26—2 ¹	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50	50—100	Över 100
Hästar födda 1960 och tidigare	23 170	48 420	32 290	10 280	6 640	3 890	3 270
Unghästar födda 1961 och 1962	910	3 530	4 120	1 900	1 580	1 350	1 040
Föl	490	1 950	1 720	870	680	580	510
Summa hästar	2 280	24 570	53 900	38 130	13 050	8 900	5 820	4 820
Tjurar och stutar 1 år och däröver	4 340	16 560	33 270	23 700	30 390	22 690	24 860
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11 240	36 800	57 630	35 340	37 100	26 160	24 390
Kor	18 110	106 240	277 830	339 250	160 500	121 610	68 510	57 930
därav som kalvat endast 1 gång	19 110	54 430	72 210	37 680	30 250	18 400	16 890
därav övriga kor	87 130	223 400	267 040	122 820	91 360	50 110	41 040
Kvigor 1 år o. däröver	24 920	81 500	137 030	81 600	72 660	46 370	42 920
därav för pålägg	19 120	68 080	116 720	69 410	61 600	38 480	37 990
» » slakt	5 800	13 420	20 310	12 190	11 060	7 890	4 930
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	27 810	82 520	121 090	65 930	55 590	34 250	31 140
därav för pålägg	13 390	55 490	92 710	53 970	45 960	28 730	26 850
» » slakt	14 420	27 030	28 380	11 960	9 630	5 520	4 290
Summa nötkreatur	25 360	174 550	495 210	688 270	367 070	317 350	197 980	181 240
Får och lamm	4 090	25 990	53 890	33 810	17 770	18 770	15 220	18 280
Galtar för avel 6 månader och däröver	170	750	2 160	1 620	1 900	1 220	680
Modersuggor	6 270	31 470	68 470	38 630	31 310	14 740	8 880
Övriga svin	59 430	202 210	445 780	293 650	266 480	176 970	137 820
därav 3 månader och däröver	25 100	72 480	179 490	142 910	147 360	106 400	95 270
därav under 3 månader	34 330	129 730	266 290	150 740	119 120	70 570	42 550
Summa svin	17 610	65 870	234 430	516 410	333 900	299 690	192 930	147 380
Höns	733 440	1 421 720	1 587 970	718 780	564 460	249 480	145 380
därav kläckta 1961 och tidigare	325 090	552 240	564 500	245 800	191 660	82 360	34 870
därav kläckta 1962	408 350	869 480	1 023 470	472 980	372 800	167 120	110 510
Kycklingar	407 690	871 360	1 117 950	529 810	533 800	256 670	356 200
Summa höns och kycklingar	412 000	1 141 130	2 293 080	2 705 920	1 248 590	1 098 260	506 150	501 580

¹ Storleksgruppen 0,26—2 hektar enligt 1961 års jordbruksräkning.

Tab. 20. Antal husdjur den 4 juni 1963 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper, hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,26—2 ¹	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50	50—100	Över 100	
Hästar födda 1960 och tidigare	10,9	9,0	4,2	2,1	1,3	1,0	0,8	3,9
Unghästar födda 1961 och 1962	0,4	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4
Föl	0,2	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Summa hästar	5,0	11,5	10,0	4,9	2,7	1,7	1,4	1,2	4,5
Tjurar och stutar 1 år och däröver	2,0	3,1	4,4	5,0	6,0	5,6	6,3	4,7
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	..	5,3	6,9	7,5	7,4	7,4	6,4	6,2	6,9
Kor	40,1	50,1	51,7	44,3	33,6	24,2	16,8	14,8	34,0
därav som kalvat endast 1 gång	9,0	10,1	9,4	7,9	6,0	4,5	4,3	7,5
därav övriga kor	41,1	41,6	34,9	25,7	18,2	12,3	10,5	26,5
Kvigor 1 år o. däröver	..	11,8	15,2	17,9	17,1	14,5	11,4	11,0	14,6
därav för pålägg	9,0	12,7	15,2	14,5	12,3	9,5	9,7	12,3
» » slakt.....	..	2,8	2,5	2,7	2,6	2,2	1,9	1,3	2,3
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	13,1	15,3	15,8	13,8	11,1	8,4	8,0	12,5
därav för pålägg	6,3	10,3	12,1	11,3	9,2	7,0	6,9	9,5
» » slakt	6,8	5,0	3,7	2,5	1,9	1,4	1,1	3,0
Summa nötkreatur ...	56,2	82,3	92,2	89,9	76,9	63,2	48,6	46,3	72,7
Får och lamm	9,1	12,3	10,0	4,4	3,7	3,7	3,7	4,7	5,6
Galtar för avel 6 månader och däröver...	..	0,1	0,1	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2
Modersuggor	3,0	5,9	8,9	8,1	6,2	3,6	2,3	6,0
Övriga svin	28,0	37,7	58,2	61,5	53,0	43,4	35,2	47,5
därav 3 månader och däröver	11,8	13,5	23,4	29,9	29,3	26,1	24,3	23,1
därav under 3 månader	16,2	24,2	34,8	31,6	23,7	17,3	10,9	24,4
Summa svin	39,0	31,1	43,7	67,4	69,9	59,6	47,3	37,7	53,7
Höns	346,1	264,8	207,4	150,6	112,3	61,2	37,1	163,5
därav kläckta 1961 och tidigare	153,4	102,9	73,7	51,5	38,1	20,2	8,9	60,1
därav kläckta 1962	192,7	161,9	133,7	99,1	74,2	41,0	28,2	103,4
Kycklingar	192,3	162,3	146,0	111,1	106,2	63,0	91,0	122,7
Summa höns och kycklingar	912,3	538,4	427,1	353,4	261,7	218,5	124,2	128,1	286,2

¹ Storleksgruppen 0,26—2 hektar enligt 1961 års jordbruksräkning.

Tab. 21. Beräknat antal nötkreatursenheter¹ den 4 juni 1963 inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal nötkreatursenheter	Område	Antal nötkreatursenheter
<i>Län</i>		Västernorrlands län	68 500
Stockholms stad och län	59 890	Jämtlands »	53 770
Uppsala »	64 070	Västerbottens »	98 260
Södermanlands »	83 300	Norrbottnens »	48 000
Östergötlands »	132 070		
Jönköpings »	134 600	<i>Produktionsområden</i>	
Kronobergs »	95 280	Götalands södra slättbygder	319 810
Kalmar »	143 420	» mellanbygder	336 400
Gotlands »	62 820	» norra slättbygder	300 290
Blekinge »	50 700	Svealands slättbygder	336 590
Kristianstads »	248 040	Götalands skogsbygder	746 910
Malmöhus »	257 330	Mellersta Sveriges skogsbygder	157 850
Hallands »	160 590	Nedre Norrland	172 570
Göteborgs o. Bohus »	74 790	Övre Norrland	158 150
Älvsborgs »	171 760		
därav norra delen	89 830	<i>Hela riket</i>	
» södra »	81 930	1963	2 528 570
Skaraborgs län	215 000	1962	2 636 390
Värmlands »	77 560	1961	2 611 430
Örebro »	62 850	1960	2 559 210
Västmanlands »	63 400	1959	2 720 270
Kopparbergs »	46 230		
Gävleborgs «	56 340		

¹ Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker.

10 %. Liksom tidigare var svinuppfödningen i stor utsträckning förlagd till de medelstora bruksenheterna såsom tab. 20 utvisar.

Totalantalet *höns* och *kycklingar* var i det närmaste oförändrat jämfört med föregående år. I fråga om *kalkoner* förelåg ökning med 26 %.

Antalet *får*, vilket ökat kontinuerligt sedan 1958, visade en uppgång med 11 % mellan 1962 och 1963. Även här konstateras, att uppfödningen i stor utsträckning är förlagd till de mindre jordbruken.

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning

inom skilda områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, *nötkreatursenhet*, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna¹. Av resultaten för 1963 — se tab. 21 — framgår, att totalantalet nötkreatursenheter i riket minskat något i förhållande till 1962.

Övrig publicering

Resultaten från husdjursräkningarna 1963 har tidigare införts i Statistiska meddelanden (J 1963:15, 18 och 23 samt J 1964:4).

¹ 1 nötkreatursenhet = 1 fullvuxet nötkreatur, 2 ungnöt eller kalvar, 2/3 vuxen häst, 4/3 unghäst eller föl, 4 svin respektive 10 får. Till getter, kaniner, fjäderfän och bisamhällen har hänsyn ej tagits.

2. Statistiken över galtar och betäckta suggor

Inledning

Enligt särskilda bestämmelser—se Kungl. Maj:ts kungörelse den 30 december 1953— skall envar innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, dels föra journal med fortlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt dels första dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande hushållningssällskap insända kopia av de uppgifter, som under månaden införts i betäckningsjournalen. Det åligger varje hushållningssällskap att kontrollera galthållarnas redovisning, att upprätta sammandrag för sällskapets område och insända detta till statistiska centralbyrån

senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång. Inom centralbyrån görs därefter en sammanställning av de redovisade länsuppgifterna.

Resultat

Resultaten redovisas i *tab. 22*.

Övrig publicering

Uppgifter för län och hela riket redovisas månadsvis i serien Statistiska meddelanden omkring 14 dagar efter utgången av respektive rapportmånad. En sammanfattande redovisning ges dessutom i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

Tab. 22. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1959—1963, hela riket

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal per år resp. summa
<i>Tjänstbara galtar</i>													
1963.....	6 862	6 785	6 839	6 911	6 817	6 783	6 754	6 864	6 708	6 739	6 815	6 882	6 813
1962.....	6 970	6 952	7 175	7 007	7 062	7 103	7 024	7 099	6 923	6 896	6 834	6 799	6 987
1961.....	6 676	6 670	6 593	6 697	6 814	6 860	6 924	6 937	6 947	6 941	6 941	7 008	6 834
1960.....	6 783	6 754	6 843	6 878	6 876	6 816	6 773	6 791	6 703	6 658	6 671	6 643	6 766
1959.....	6 712	6 866	6 895	6 971	6 963	6 894	6 827	6 854	6 877	6 924	6 894	6 800	6 873
<i>Betäckta suggor</i>													
1963.....	28 798	28 195	28 494	27 548	27 449	27 070	27 355	28 606	25 165	26 366	28 682	30 372	334 100
1962.....	35 160	29 894	30 522	29 718	30 936	28 685	29 118	28 463	22 643	24 232	26 426	28 744	344 541
1961.....	31 624	30 423	31 423	30 145	32 889	30 133	31 688	32 023	27 054	29 091	31 409	30 896	368 798
1960.....	28 227	27 764	31 322	30 395	30 361	28 207	27 333	28 175	25 636	28 197	30 272	30 532	346 421
1959.....	35 370	31 281	31 532	32 044	33 909	31 438	29 544	28 874	28 748	29 615	30 843	29 345	372 543

V. Arbetskraften i jordbruket

I. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Uppgifter om antalet i jordbruket sysselsatta personer infordrades under 1963 vid tre tillfällen, nämligen vid jordbruksinventeringarna i april, juni och oktober. Dessutom inhämtades vid inventeringen i juni uppgifter om totalantalet i jordbruket lejda arbetstimmar under 1962.

För inventeringarnas metodik etc. har en närmare redogörelse lämnats i kap. III.

Undersökningarnas innehåll

Undersökningarna syftar till en redovisning av totala antalet män och kvinnor över 15 år sysselsatta i jordbruket vid respektive undersökningstidpunkter. Redovisningen är uppdelad på två huvudgrupper, nämligen dels brukaren och dennes familjemedlemmar, dels lejd arbetskraft. Den senare gruppen är i sin tur uppdelad på fast respektive tillfälligt anställda.

Enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet skulle under rubriken »brukaren och dennes familjemedlemmar» redovisas endast brukaren, dennes maka och hemmavarande barn samt föräldrar. Som lejd arbetskraft betraktas sålunda även brukarens syskon, mågar, sonhustrur, barnbarn och ej hemmavarande barn, vilka på undersökningdagen mot avlöning utfört jordbruksarbete för brukaren.

Det är tydligt att en redovisning av antalet sysselsatta vissa bestämda dagar i stor utsträckning — speciellt när det

gäller den lejda arbetskraften — kommer att påverkas av tillfälliga faktorer, såsom onormala väderleksförhållanden, förskjutningar i växtlighetens utveckling etc. För att en säkrare bild skall erhållas av den lejda arbetskraften inhämtas därför i juniinventeringen (se ovan) uppgift om totala antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående kalenderår, dvs. här avseende 1962.

Resultat

Resultaten från undersökningarna 1963 har sammanställts i tab. 23—25. Av tab. 23 framgår att *totalantalet sysselsatta vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1963 var 41 000 (8 %) lägre än vid motsvarande undersökning 1962*. Nedgången var procentuellt sett ungefär lika stor för män som för kvinnor. Beträffande utvecklingen i hela riket för olika kategorier sysselsatta konstateras att minskningen varit störst för fast anställda kvinnor (19 %) och minst för tillfälligt anställda kvinnor (6 %).

Arbetskraftens storlek 1963, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab. 24. Liksom tidigare var antalet i jordbruket sysselsatta brukare jämte familjemedlemmar per 100 hektar åker störst i den lägsta storleksgruppen och avtog starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män rådde ett motsatt förhållanden. Beträffande fast anställda

Tab. 23. Antal i jordbruket den 4 juni 1963 sysselsatta personer¹ över 15 år inom produktionsområden, riksområden och hela riket

Område	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
	Män	Kvinnor	Fast anställda		Tillfälligt anställda		Män	Kvinnor
			Män	Kvinnor	Män	Kvinnor		
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	16 030	10 770	5 540	880	4 370	5 540	25 940	17 190
» mellanbygder ..	19 440	13 730	3 750	650	2 400	2 540	25 590	16 920
» norra slättbygder	23 260	15 350	4 070	710	1 690	180	29 020	16 240
Svealands slättbygder.....	27 160	18 130	7 670	710	1 940	390	36 770	19 230
Götalands skogsbygder	67 250	49 270	4 430	1 970	3 480	1 100	75 160	52 340
Mellersta Sveriges skogsb.	21 150	15 950	1 820	480	910	420	23 880	16 850
Nedre Norrland	28 660	22 730	720	530	2 050	580	31 430	23 840
Övre Norrland	25 300	20 160	220	360	1 380	420	26 900	20 940
<i>Riksområden</i>								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	85 890	57 980	21 030	2 950	10 400	8 650	117 320	69 580
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder....	88 400	65 220	6 250	2 450	4 390	1 520	99 040	69 190
Norra Sverige	53 960	42 890	940	890	3 430	1 000	58 330	44 780
<i>Hela riket</i>								
Juni 1963	228 250	166 090	28 220	6 290	18 220	11 170	274 690	183 550
» 1962	248 310	181 020	30 250	7 800	20 220	11 880	298 780	200 700
» 1961	262 900	192 810	31 990	8 380	23 120	13 480	318 010	214 670
» 1960	272 160	203 510	34 050	7 680	25 670	15 590	331 880	226 780
» 1959	282 580	208 130	38 160	7 970	23 810	12 220	344 550	228 320

¹ Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker.

kvinnor och tillfälligt anställda av båda könen föreligger däremot ej något utpräglat samband mellan antalet anställda per 100 hektar åker och bruksenheterens storlek.

Antalet lejda arbetstimmar under 1962 — se följande tablå — var 10 %, lägre än under närmast föregående år.

	1958	1959	1960	1961	1962
Totala antalet lejda arbetstim.. i milj....	149.3	133.4	123.5	120.0	108.4

I tab. 25 har gjorts en sammanställning av antalet i jordbruket sysselsatta perso-

ner vid fyra tidpunkter under ett produktionsår, nämligen den 1 oktober 1962, samt den 8 april, 4 juni och 1 oktober 1963. Jämförelsen kan emellertid ej göras för hela riket utan endast för de två riksområdena i södra och mellersta Sverige. Av tabellen framgår att det totala antalet sysselsatta för hela området minskade från oktober 1962 till april 1963 med 10 % för män och 13 % för kvinnor. Från april till juni skedde däremot en mindre ökning med 1 respektive 3 %. I oktober hade antalet sysselsatta män minskat något, medan antalet kvinnor var i det närmaste oförändrat. Jäm-

Tab. 24. Antal i jordbruket den 4 juni 1963 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper, hela riket

Storleksgrupp (hektar åker)	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga syssel- satta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Antal sysselsatta</i>								
2— 5 hektar	47 740	37 180	130	480	1 420	600	49 290	38 260
5— 10 »	71 640	55 780	850	1 640	3 350	1 100	75 840	58 520
10— 20 »	59 990	44 140	2 570	2 020	4 320	2 370	66 880	48 530
20— 30 »	23 250	15 820	2 780	740	2 930	1 900	28 960	18 460
30— 50 »	16 420	9 670	4 900	670	2 590	2 250	23 910	12 590
50—100 »	7 310	3 100	6 450	360	1 920	1 610	15 680	5 070
Över 100 »	1 900	400	10 540	380	1 690	1 340	14 130	2 120
Summa	228 250	166 090	28 220	6 290	18 220	11 170	274 690	183 550
<i>Antal sysselsatta per 100 hektar åker</i>								
2— 5 hektar	22,5	17,5	0,1	0,2	0,7	0,3	23,3	18,0
5— 10 »	13,3	10,4	0,2	0,3	0,6	0,2	14,1	10,9
10— 20 »	7,8	5,7	0,3	0,3	0,6	0,3	8,7	6,3
20— 30 »	4,9	3,3	0,6	0,2	0,6	0,4	6,1	3,9
30— 50 »	3,3	1,9	1,0	0,1	0,5	0,5	4,8	2,5
50—100 »	1,8	0,8	1,6	0,1	0,5	0,4	3,9	1,3
Över 100 »	0,5	0,1	2,7	0,1	0,4	0,3	3,6	0,5
Summa	6,8	5,0	0,8	0,2	0,6	0,3	8,2	5,5

fört med samma tidpunkt 1962 var antalet sysselsatta i oktober 11 % lägre för män och 12 % lägre för kvinnor. För de tre kategorierna arbetskraft konstateras stora olikheter i fråga om variationerna under året. Som väntat föredde brukare jämte familjemedlemmar samt den fast anställda arbetskraften de minsta växlingarna,

under det att antalet tillfälligt anställda varierade betydligt.

Övrig publicering

En sammanfattande redogörelse för resultatet från de tre arbetskraftsundersökningarna under 1963 finns införd i serien Statistiska meddelanden (J 1964:10).

Tab. 25. Antal i jordbruket den 1 oktober 1962, 8 april, 4 juni och 1 oktober 1963 sysselsatta personer över 15 år inom södra och mellersta Sveriges slätthygder samt skogs- och dalbygder

Tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Oktober 1962 . . .	188 990	134 420	28 290	6 660	18 850	13 870	236 130	154 950
April 1963 . . .	180 250	126 610	25 400	5 990	7 590	1 670	213 240	134 270
Juni » . . .	174 290	123 200	27 280	5 400	14 790	10 170	216 360	138 770
Oktober » . . .	167 700	117 830	27 000	5 960	15 870	13 260	210 570	137 050

Områdesindelningen i jordbruksstatistiken

A—C	betecknar	riksområden
I—VIII	»	8 produktionsområden
1—18	»	18 produktionsområden
1a—18d	»	naturliga jordbruksområden (län)

A. Södra och mellersta Sveriges slättbygder

- I Götalands södra slättbygder
 - 1. Skåne-Hallands slättbygd
 - 1a Malmöhus län, slättbygden
 - 1b Kristianstads län, slättbygden
 - 1c Hallands län, slättbygden
- II Götalands mellanbygder
 - 2. Sydsvenska mellanbygden
 - 2a Malmöhus län, mellanbygden
 - 2b Kristianstads län, mellanbygden
 - 2c Blekinge län, slättbygden
 - 2d Kalmar län, Kalmarslätten
 - 3. Öland och Gotland
 - 3a Kalmar län, Öland
 - 3b Gotlands län
- IV Götalands norra slättbygder
 - 4. Östgötaslätten
 - 4 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5a Älvsborgs län, slättbygden
 - 5b Skaraborgs län, slättbygden
 - 5c Skaraborgs län, falbygden
- V Svealands slättbygder
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5d Värmlands län, slättbygden
 - 6. Mälar- och Hjälmbygden
 - 6a Örebro län, slättbygden
 - 6b Södermanlands län
 - 6c Stockholms stad och län
 - 6d Uppsala län
 - 6e Västmanlands län, slättbygden

B. Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

- III Götalands skogsbygder
 - 7. Sydsvenska höglandet
 - 7a Malmöhus län, skogsbygden
 - 7b Kristianstads län, skogsbygden
 - 7c Blekinge län, skogsbygden
 - 7d Kalmar län, skogsbygden
 - 7e Kronobergs län, skogsbygden
 - 7f Jönköpings län, skogsbygden
 - 7g Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 7h Hallands län, skogsbygden
 - 7i Älvsborgs län, södra höglandet
 - 7j Skaraborgs län, sydöstra höglandet

8. Östsvenska dalbygden
 - 8a Kalmar län, norra kustlandet
 - 8b Östergötlands län, södra kustlandet
9. Västsvenska dalbygden
 - 9a Hallands län, norra Halland
 - 9b Göteborgs och Bohus län
 - 9c Älvsborgs län, dalbygderna

VI Mellersta Sveriges skogsbygder

10. Södra Bergslagen
 - 10a Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 10b Örebro län, södra skogsbygden
 - 10c Östergötlands län, norra skogsbygden
11. Västsvenska dalsjöområdet
 - 11a Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 11b Värmlands län, centrala och västra Värmland
12. Norra Bergslagen
 - 12a Värmlands län, Bergslagen
 - 12b Örebro län, Bergslagen
 - 12c Västmanlands län, Bergslagen
 - 12d Kopparbergs län, Bergslagen
13. Östra Dalarne-Gästrikland
 - 13a Kopparbergs län, Östra Dalarne
 - 13b Gävleborgs län, Gästrikland

C. Norra Sverige

VII Nedre Norrland

14. Kustlandet i nedre Norrland
 - 14a Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 14b Västernorrlands län, Kustlandet
16. Nordsvenska mellanbygden
 - 16a Värmlands län, Norra Värmland
 - 16b Kopparbergs län, mellanbygden
 - 16c Gävleborgs län, inlandet
 - 16d Västernorrlands län, inlandet
 - 16e Jämtlands län, mellanbygden
17. Jämtländska siluområdet
 - 17a Jämtlands län, siluområdet
 - 17b Västernorrlands län, siluområdet

VIII Övre Norrland

15. Kustlandet i övre Norrland
 - 15a Västerbottens län, kustlandet
 - 15b Norrbottens län, kustlandet
18. Fjäll- och moränbygder
 - 18a Kopparbergs län, fjällbygden
 - 18b Jämtlands län, fjällbygden
 - 18c Västerbottens län, inlandet
 - 18d Norrbottens län, inlandet

III. ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1961. Om brukningsenheten är halvtan i mer än en församling skall arealen redovisas med uppdelning på de olika församlingarna. Alla arealuppgifter skall anges i hektar och handlar därav, EJ tunnland (1 tunnland motsvarar 0,5 hektar).

		Församling	Församling	Församling
		Hektar	Hektar	Hektar
1. Höstvete till mognad				
2. Vårvete " "				
3. Höstråg " "				
4. Våråg " "				
5. Korn (ej blandsäd) " "				
6. Havre (ej blandsäd) " "				
7. Blandsäd ¹⁾ " "				
8. Kårtär ²⁾ " "				
9. Foderärtor, vickar ³⁾ " "				
10. Oljeväxter ⁴⁾ " "				
11. Grönfoder av säd, ärtor o. vickar				
12. Övriga grönfoder- o. ensilageväxter ⁵⁾				
13. Ståttervall på åker (såväl till hös- o. ensilageberedning som till grönfoder o. tillfälligt bete)				
14. Vall till frösönd				
15. Belesvall på åker ⁶⁾				
16. Palatis				
17. Sockerbetor				
18. Foderrötfrukter				
19. Kåksväxter på åker ⁷⁾				
20. Fruktträd o. bärbuskar på åker				
21. Andra växtslag ⁸⁾				
22. Hellröda				
23. Obrukat (ej nedlagd) åker				

SUMMA ÅKERAREAL

(Lika med den på föregående sida redovisade åkerarealen)

- Blandning av stråsäd och baltväxter eller stråsådesblandningar, där korn och/eller havre ingår oberoende av blandningsförhållandena. Här räknas även blandsäd, som uppkommit genom hjälpsädd av korn eller havre i vinterstadad höstsed.
- Kåksväxter redovisas under "Kåksväxter på åker" (grupp 19).
- Även odling med s. k. städgröda (t. ex. vitsenap) redovisas här.
- Spånadslin redovisas under "Andra växtslag" (grupp 21).
- Här redovisas växter som fodermärgöl, grönfoderraps, lupiner, majs, sötrot m. m., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- Observera att ståttervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under ståttervall (grupp 13).
- Här redovisas exempelvis viltkål, morötter, rödbetor, lök, konservärtor, bruna bärar.
- Här redovisas fröodling av andra grödor än vallväxter samt spånadsväxter, tobak, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

IV. ANTAL MASKINER FÖR JORDBRUK OCH SKOGSBRUK

För sammägda maskiner skall endast anges andelens storlek, t. ex. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$. Maskiner som är andenslösliga och ej i brukbart skick (skrotade, strymerade) skall ej medräknas.

Maskintyp	Antal
1. Traktorer (ej s. k. epotraktorer, jøepar eller tvåhjulsiga traktorer)	
2. Skördetröskor, självgående	
3. " bogserade med hjälpmotor	
4. " bogserade utan hjälpmotor	
5. Självbindare	

V. ANLÄGGNINGAR FÖR JORDBRUKET

(Sätt kryss i tillämplig ruta)

Fiars på brukningsenheten	ja	nej
skulltork för hös	☐	☐
spannmåstork	ja	nej
med varmluft	☐	☐
med kallluft	ja	nej
☐	☐	☐
silo för ensilering	ja	nej
torrsilo av betong	☐	☐
torrsilo av annat material (trä, plåt etc.)	ja	nej
☐	☐	☐
gröpsilo, plansilo etc.	ja	nej
☐	☐	☐

..... den / 1961

Uppgiftsutförarens underskrift

Telefonstation

nr

Uppgift om antalet svin och höns, om antalet nötkreatur och om arbetskraften i jordbruket den 8 april 1963.

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116). Skyldig att lämna uppgift är ervar, som av statistiska centralbyrån genom kommunens styrelse anmodas lämna uppgift. Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skall senast den 13 april 1963 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse. Om svin, höns, nötkreatur eller arbetskraft av något slag saknas, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) i antalskolumnen.

Fastighetens namn, nummer eller dylikt _____ Församling (ej storkommun) _____ Län _____
 Innehavarens (brukarens) fullständiga namn _____ Innehavarens (brukarens) postadress _____ Telefon (station och nummer) _____

Brukningenhetens hela ökerareal i april 1963 _____ hektar Andra än jordbrukare sätter här streck.

I Antalet svin den 8 april 1963

Nämnda dag försälda eller till slakt levererade svin och grisar skall medräknas.

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	
b) övriga dräktiga	
c) digivande samt icke dräktiga	
d) utslagsuggor (dvs. avsedda för slakt)	
Övriga svin:	
a) hushållssvin (dvs. sådana, som uppföds för det egna hushållets behov): 3 månader och däröver	
under 3 månader	
b) andra svin än hushållssvin: 3 månader och däröver	
under 3 månader	
Summa svin	

III Antal nötkreatur den 8 april 1963

	Antal
Tjurar för avel 1 år och däröver	
Kor (även amkor), som kalvat endast 1 gång	
" " 2-4 gånger	
" " 5-7 gånger	
" " 8 gånger och däröver	
Kvigor och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg	
Kvigor, ungtjurar, stutar och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt	
Kalvar under 1 år avsedda för pålägg	
Kalvar under 1 år avsedda för slakt:	
a) 3-12 månader	
b) under 3 månader	
Summa nötkreatur	

II Antalet höns och kycklingar den 8 april 1963

	Antal
Höns, kläckta 1961 och tidigare	
" " 1962	
Kycklingar, kläckta 1963	
Observera att uppgifterna skall vara besättnings storlek den 8 april 1963.	
Summa höns och kycklingar	

IV Inom jordbruket sysselsatt arbetskraft den 8 april 1963

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 8 april 1963		Lejd arbetskraft över 15 år			
Antal		Fast anställda den 8 april 1963		Tillfälligt anställda den 8 april 1963	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

Anvisningar till punkt IV

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 8 april 1963 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obs! antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 8 april 1963 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Den _____ april 1963.

Uppgiftslämnarens underskrift _____

Uppgifter till jordbruksinventeringen den 4 juni 1963

ATT BEHÅLLAS AV
UPPGIFTSLÄMMAREN SOM KOPIA

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956. Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skall senast den 8 juni 1963 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatören).

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

I BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL den 4 juni 1963

	Hektor
Agd åkerareal (ej utarrenderad)	40
Arrenderad åkerareal	41
Brukningenshetens totala åkerareal	42

Arealen skall anges i hektar och tiandelar därav, EJ tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av kåksvöter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga beles- och slåttervallar på mark, som kan ontas på nytt bli plöjd.

II FÖRÄNDRINGAR I BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL

Ökning av åkerarealen sedan den 1 juni 1962	Hektor
Köp, arv, gåva	43
Tillarrendering	44
Återtaget arrende	45
Nyodling, invallning	46
SUMMA ÖKNING	47

Minskning av åkerarealen sedan den 1 juni 1962

	Hektor
Försäljning, arvskifte, gåva	48
Utarrendering	49
Upphävt arrende	50
Nedlagd åker skogsplantering	51
” ” ” övrigt	52
SUMMA MINSKNING	53

III ANTALET NÖTKREATUR den 4 juni 1963

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	54
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	55
Kor (även omkor):	
a) som kalvat endast en gång	56
b) övriga kor	57
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	58
b) för slakt	59
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	60
b) för slakt	61
SUMMA NÖTKREATUR	62

VI ANTALET SVIN den 4 juni 1963

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	68
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	69
b) övriga dräktiga	70
c) digivande samt icke dräktiga	71
d) utslagsuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	72
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	73
b) under 3 månader	74
SUMMA SVIN	75

IV ANTALET HÄSTAR den 4 juni 1963

	Antal
Hästar, födda 1960 och tidigare (även militära s. k. ockordhästar)	63
Unghästar, födda 1961 och 1962	64
Föl	65
SUMMA HÄSTAR	66

VII ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 4 juni 1963

	Antal
Höns, kläckta 1961 och tidigare	76
Höns, kläckta 1962	77
Kycklingar	78
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	79

V ANTALET FÄR den 4 juni 1963

	Antal
Får (även lam)	47

VIII ANTALET KALKONER den 4 juni 1963

	Antal
Kalkoner	80

IFYLL ÄVEN NÄSTA SIDA!

IX ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1963

Alla arealuppgifter skall anges i hektar och tiodelar där-
av. Ej tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Höstvete till mognad	01
Yårvete " "	02
Höstråg " "	03
Yårråg " "	04
Korn (ej blandsäd) " "	05
Horre (ej blandsäd) " "	06
Blandsäd ¹⁾ " "	07
Kökörter ²⁾ " "	08
Foderörter o. vicker ³⁾ " "	09
Höströps " "	10
Yårröps " "	11
Höstrybs " "	12
Yårrybs " "	13
Oljelin (ej spånadslin ⁴⁾) " "	14
Övriga oljevaxter " "	15
Grönfoder av säd, örter o. vicker " "	16
Övriga grönfoder- o. ensilageväxter ⁵⁾ " "	17
Slåttervall på åker (såväl till hä- o. ensilagebe- redning som till grönfoder o. tillfälligt bete)	18
Vall till fröskörd " "	19
Betesvall på åker ⁶⁾ " "	20
Palatis " "	21
Sackerbetar " "	22
Foderrotfrukter " "	23
Köksväxter på åker ⁷⁾ " "	24
Areal för fruktträd o. bärbuskar på åker " "	25
Andra växtslag ⁸⁾ " "	26
Heltroda " "	27
Obrukad (ej nedlagd) åkerjord " "	28
SUMMA ÅKERAREAL	79

(Lika med den på föregående sida redovisade
totala åkerarealen vid brukningsenheten)

- ¹⁾ Blandning av stråod och ballväxter eller stråodsblandningar, där korn och/eller horre ingår beroende av blandningsförhållandena. Hit räknas även blandsäd, som uppskottit genom hjälpsäd av korn eller horre i vinterskodd höstod.
- ²⁾ Kemsväxter redovisas under "Köksväxter på åker" (grupp 24).
- ³⁾ Även odling med s. k. stöddräda (t. ex. viltensad) redovisas här.
- ⁴⁾ Spånadslin redovisas under "Andra växtslag" (grupp 26).
- ⁵⁾ Här redovisas växter som fodermörkl, grönfoderrots, lupiner, majs, solros m. fl., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- ⁶⁾ Observera att slåttervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slåttervall (grupp 18).
- ⁷⁾ Här redovisas exempelvis vitkål, morötter, rödbetar, lok, konsvårter, bruna banor.
- ⁸⁾ Här redovisas froding av andra grödar än vallväxter samt spånadsvaxter, tobak, jordgubbar, prydnadsvaxter, plantkolor o. dyli.

X INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT

(Hyllas endast för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker)

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 4 juni 1963 deltog i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obs! antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, måg, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 4 juni 1963 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, anslutna i jordbruket den 4 juni 1963	Lejd arbetskraft över 15 år			
	Fast anställda den 4 juni 1963		Tillfälligt anställda den 4 juni 1963	
	Antal	Antal	Antal	Antal
	män	kvinnor	män	kvinnor

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1962?
(Svaras med ja eller nei)

Totala antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under hela år 1962)

1) Här medräknas arbetstimmar utförda av såväl fast som tillfällig lejd arbetskraft.

XI KALVSLAKTEN UNDER TIDEN 1/1—31/12 1962

Slaktade eller till slakt förädlade kalvar

	SPÅDKALVAR ej äldre än 10 dagar	GÖDKALVAR ej äldre än 12 veckor	ÖVRIGA KALVAR till slakt
	Antal	Antal	Antal
1. KALVAR LEVERERADE FÖR SLAKT			
a) till slakteri ¹⁾			
b) till andra			
2. HEMSLAKTADE KALVAR			
a) köttat veterinärbesiktigat			
b) köttat ej veterinärbesiktigat			
SUMMA KALVAR			

1) Här redovisas även slaktkrappar som återtagits från slakteri.

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1963

.....
Namn
.....
Telefonstation (eller riktnr)

Uppgifter till jordbruksinventeringen den 15 oktober 1963

ATT BEHÅLLAS AV
UPPGIFTSLÄMNAREN SOM KOPIA

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skall senast den 19 oktober 1963 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sölunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej ularrenderad mark. Areal från vilken grädan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

A. ÅKERAREAL den 15 oktober 1963

Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fätmässiga odlingar av kåksväster, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och ståtrevallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

Arealen skall anges i hektar och tiandelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningens totala åkerareal	01

B. HÖSTSÅDD AV VETE, KÄG, RAPS och BYXS

Här redovisas de arealer som besäddts eller väntas bli besädda hösten 1963. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Höstvete	02
Höstråg	03
Höstraps	04
Höstbrys	05

C. FRÖSKÖRD UNDER 1963

Här redovisas såväl vallarealer, avsattna till frö, som specialodlingar av vallfrö. Om intet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Timotejfrö	06
Rödklöverfrö	07
Alsklöverfrö	08
Annat vallfrö	09

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 oktober 1963

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 oktober 1963 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obesatt antal arbetare, ej antal dagverken), alltid även 1, ex. brukarens sysskon, mög, sörubusiva, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 oktober 1963 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruken den 1 oktober 1963		Lejd arbetskraft över 15 år	
Antal		Fast antallade den 1 oktober 1963	Tillfälligt antallade den 1 oktober 1963
män	kvinnor	män	kvinnor

E. ANTALET NÖTKREATUR den 15 oktober 1963

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även omkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigokalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NÖTKREATURE	18

F. ANTALET SVIN den 15 oktober 1963

	Antal
Gottar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagsuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

G. ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 15 oktober 1963

	Antal
Höns, kläckta 1962 och tidigare	27
Ungläns och kycklingar	28
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	29

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1963

.....

.....

.....

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrån för jordbruksstatistik

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(För centralbyråns anteckningar)

Årsväxtrapport för den 15 juli 1963

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enskilda brukningsenheter.

Rapporten skall av hushållningsällskapets underavdelningar senast den 15 juli 1963 i ett exemplar insändas till sällskapet.

Församlingstid:

Hushållningsällskapsområde:

I OMDOME OM SKORDEUTSIKTERNA den 15 juli 1963

Genomsnittlig bedömning av skordeutsikterna för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd anges med 5
God skörd anges med 4
Medelmätlig skörd (medelskörd) anges med 3
Betydligt under medelmätlig skörd anges med 2
Nära missväst anges med 1
Fullständig missväst anges med 0

Om utsiktarna ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmätlig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3.5. Under "medelmätlig" men tillväg ej "betydligt under medelmätlig" skörd betecknas med 2.5.

Medelmätlig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odas inom församlingen sättes streck (—)

Siffror för skorde-
utsikten

HOSTVETE	
VARVETE	
HOSTRAG	
YARRAG	
KORN	
HAYRE	
SLANDSÅD	
KOKARTER	
FODERARTER OCH VICKER	

HOSTRAPPS	00	09
VARRAPS		10
HOSTRYBS	00	11
VARRYBS	01	12
OLJELIN	02	13
VITSE NAP	03	14
POTATIS	04	15
SOCKERBETOR	05	16
FODERROTFRUKTER	06	17
HÖ FRÅN VALL	07	18
BETE	08	19

II VÄXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16/5—15/7 1963

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄDERLEKENS INFLYTANDE PÅ VÄXTLIGHETEN

	Höst- säd	Vår- säd	Olje- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 20	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70
Normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Ogynnsammare än normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72

b) ORSAKER TILL SÄMRE VÄXTLIGHET ÄN NORMALT

Hylls endast i förkoemands fell!

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp)

	Höst- säd	Vår- säd	Olje- växter	Pota- tis	Slätter- vall	Bete
Kyla och regn	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73
Skador av natfrost	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Torka	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Skador av stagregn och hagel	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av övervattning	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av insekter	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av växtsjukdomar	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79

Andra orsak

Stat con 1 201 1963 5 100 ca

III UPPLYSNINGAR OM HOSKORDEN 1963

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR HÖRBÄRNINGEN

Tidigare än normalt	☐ 80
Normal tid	☐ 81
Senare än normalt	☐ 82

b) HOETS KVALITET

Bättre än normalt	☐ 83
Normal	☐ 84
Sämrare än normalt	☐ 85
Ken ej anges (hoet ej bärgat)	☐ 86

Ort och datum

den juli 1963

Uppgiftslämnarens namn

Adress

Telefonstation (riktigt)

nr

Förteckning över tabeller i publikationen »Jordbruk och boskapsskötsel»

<i>Tabell i Jordbruk och boskapsskötsel 1962</i>	<i>Motsvarande tabell(-er) i Jordbruk och boskapsskötsel 1963</i>
Tab. A	—
Tab. B	—
Tab. C	Tab. 6
Tab. D	Tab. 13 (12)
Tab. E	—
Tab. F	—
Tab. G	—
Tab. H	—
Tab. I	—
Tab. J	Tab. 17
Tab. K	Tab. 22
Tab. L	Tab. 20
Tab. M	Tab. 23
Tab. N	—
Tab. O	Tab. 23
Tab. 1	Tab. 1
Tab. 2	Tab. 4
Tab. 3	—
Tab. 4	Tab. 5
Tab. 5	Tab. 13 (12) och 15
Tab. 6	Tab. 14
Tab. 7	—
Tab. 8	—
Tab. 9	—
Tab. 10	Tab. 17
Tab. 11	Tab. 17
Tab. 12	—
Tab. 13	—
Tab. 14	—
Tab. 15	—
Tab. 16	—
Tab. 17	Tab. 21
Tab. 18	Tab. 19
Tab. 19	Tab. 23 och 24
Tab. 20	Tab. 24
Tab. 21	Tab. 25

Utkom från trycket den 30 september 1964